

Додаток
до рішення Київради
15.12.2011 N 824/7060

ОДВІЧНІ ТРАДИЦІЇ, СУЧАСНА ЯКІСТЬ ЖИТТЯ

**СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ
МІСТА КИЄВА
до 2025 року**

**БАЧЕННЯ, НАЙБІЛЬШІ
ІНІЦІАТИВИ ТА ЦІЛІ МІСТА**

МІСТО МАЙБУТНЬОГО — ЯКЕ ВОНО?

КИЇВ В МІЖНАРОДНОМУ МАСШТАБІ

СТРАТЕГІЧНІ ІНІЦІАТИВИ

СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ РОЗВИТКУ

- Збільшення економічного добробуту (валового регіонального продукту на душу населення) міста у 2 рази до 2025 р.¹
- Суттєве поліпшення комфорту життя мешканців за основними показниками (поліпшення індексу комфорту життя в 1,8 рази²)

1. ВРП за паритетом купівельної спроможності та цін 2008 р., зростання відносно 2008 року в реальному вираженні.

2. Розраховано за методикою, описаною далі, яка створена та адаптована з урахуванням можливості порівняння статистичних показників із міжнародними даними, для цілей Стратегії Києва 2025 за даними за 2009 рік.

КИЇВ У 2025 РОЦІ

До 2025 року Київ стане інноваційним центром східноєвропейського регіону з потужною конкурентною позицією та чіткими пріоритетами розвитку. Містом, що зберегло і розвиває свою унікальність та історичний спадок, постійно підвищує якість життя мешканців і приваблює для ведення бізнесу. Його розвиток здійснюватиметься у тісній співпраці із підприємцями та інвесторами, при постійному поліпшенні системи управління, із збереженням зеленого надбання міста.

У міжнародному масштабі Київ буде охарактеризований як 1) найзеленіша столиця Європи, 2) визнане місце зустрічі Заходу та Сходу, 3) екологічне чисте місто, яким пишаються його мешканці.

ОСНОВНІ ЕЛЕМЕНТИ

ДИНАМІЧНЕ, СТИМУЛОЄ ІННОВАЦІЇ

- Інноваційний розвиток 2–3 клас-терів, що забезпечують унікальність і конкурентоспроможність міста, а також значний внесок в економіку (не менше 10% ВРП) і зайнятість (>40 тис. місць)
- Підтримка іновативного підприємництва на базі розвинутого науково-дослідного комплексу міста
- Залучення й утримання найкращих компаній та професіоналів, що володіють конкурентоздатними знаннями і технологіями

УНІКАЛЬНЕ, ЗБЕРІГАЄ ТА РОЗВИВАЄ СВОЮ САМОБУТНІСТЬ

- Збереження культурно-історичної спадщини міста, розвиток нових напрямків культурного життя, що забезпечить його приваблює як для мешканців, так і для туристів
- Збереження і розвиток історичного обличчя міста, його екосистеми, ландшафту, архітектури, міського середовища, історичних цінностей
- Розвиток міста як фінансово-ділового, а не промислового центру

КОМФОРТНЕ, ПІДВИЩУЄ ЯКІСТЬ ЖИТТЯ

- Забезпечення комфортних умов життя і ведення бізнесу
- Підтримка розвитку людського капіталу: забезпечення конкурентоздатності освіти у напрямках найбільшого попиту на рівні світових стандартів, підвищення рівня здоров'я і тривалості життя киян
- Екологічна стійкість — економічне зростання без підвищення навантаження на довкілля

ОПОРНІ ЕЛЕМЕНТИ

ВІДКРИТЕ ДЛЯ БІЗНЕСУ

- Максимальне використання позабюджетних джерел фінансування завдяки співпраці із приватними інвесторами через створення зрозумілого, прозорого механізму взаємодії із органами міста
- Стимулювання розвитку місцевого бізнесу, малого та середнього підприємництва шляхом спрощення муніципальних нормативів та дозвільних процедур, створення єдиного зрозумілого механізму взаємодії із службами міста
- Стабілізація фінансової позиції міста (бюджет, рівень боргу)

ЗРОЗУМІЛЕ, ІЗ ПРОЗОРИМ УПРАВЛІННЯМ

- Забезпечення відкритості процесів міського врядування, їх прозорості для громадськості та бізнесу, регулярна звітність щодо досягнутого прогресу
- Технологічний розвиток — підвищення рівня автоматизації внутрішніх процесів і процесів взаємодії влади з бізнесом і населенням
- Наявність і зрозумілість «правил гри» — забезпечення доступності інформації, потрібної від органів міської влади

ЗЕЛЕНЕ ТА ЗБАЛАНСОВАНЕ

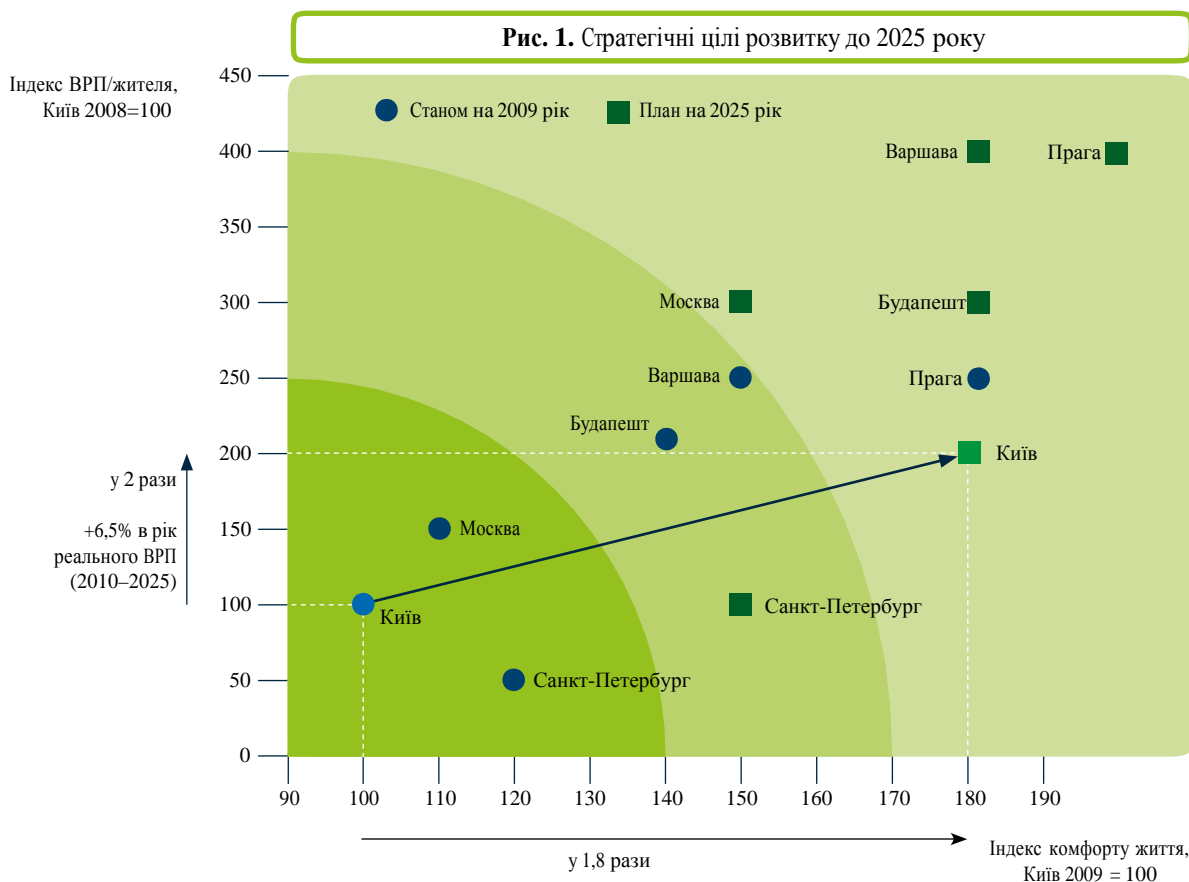
- Мінімізація впливу розбудови міста на екосистему, збереження зелених насаджень, унікальної екосистеми Києва
- Розвиток у жорсткій відповідності до плану (зокрема, до генерального плану територіального розвитку та фінансового плану — бюджету)
- Децентралізація активності міста — створення кількох нових центрів (діловий, адміністративний, екологічно-рекреаційний тощо)
- Збалансоване зростання агломерації (місто-область) — координація розвитку економіки, інфраструктури, суміжних територій

ЦІЛІ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

- Збільшення економічного добробуту (вираженого валовим регіональним продуктом на душу населення) міста в ~2 рази до 2025 р.¹
- Середньорічне зростання реального ВРП до 2025 року – 6,5%²
- Наближення до рівня економічно розвинених східноєвропейських столиць

ЦІЛІ ПІДВИЩЕННЯ КОМФОРТУ ЖИТТЯ

- Кардинальне поліпшення комфорту життя мешканців (поліпшення індексу комфорту життя³ в 1,8 рази)
- Наближення до рівня комфорту життя східноєвропейських столиць

ОБҀРУНТУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ

- За результатами 2008 року Київ відстає в економічному розвитку від східноєвропейських столиць на 10–15 років.
- Місто повинно нарощувати економічну силу випереджувальними темпами порівняно зі порівняними містами. Це є досяжною метою, враховуючи старт з нижчої бази.
- Досвід економічного розвитку Праги, Будапешта і Варшави в останні десятиліття показує, що зростання реального ВРП в середньому на 5–8% на рік досягне і в довгостроковій перспективі.
- Упродовж 2004–2009 років середньорічний темп зростання реального ВРП Києва склав 5,7%, що на 3,2% перевищує темп росту ВВП України за той же період.

ОБҀРУНТУВАННЯ ПОЛІПШЕННЯ КОМФОРТУ

- Київ посідає найнижчу позицію поміж порівнянних міст за комфортом життя, визначеним за адаптованим композитним індексом.
- Критичне відставання в секторах транспорту, ЖКГ та культури, а також менш розвинуті сектори охорони здоров'я та освіти. Ситуація в сфері безпеки краща за середню у групі порівняння.
- Підвищення якості життя киян буде досягнуто шляхом забезпечення надійної інженерної інфраструктури, зручної транспортної системи, якісної та доступної системи охорони здоров'я та освіти, поліпшення екологічного становища міста.

1. Дані з ВРП за 2008 рік, за поточним паритетом купівельної спроможності та цін.

2. Зростання реального ВРП, за період 2010–2025

3. Індекс комфорту життя розраховано за методикою, створеною та адаптованою з урахуванням можливості порівняння статистичних показників із міжнародними даними, для цілей Стратегії Києва 2025 за даними за 2009 рік.

ПОКАЗНИКИ ДОБРОБУТУ І КОМФОРТУ ЖИТТЯ ВИМІРЮЮТЬСЯ І ВІДСТЕЖУЮТЬСЯ СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ РОЗВИТКУ ДО 2025 РОКУ

ОСНОВНА СТРАТЕГІЧНА МЕТА — ЯКІСТЬ ЖИТТЯ,
ЩО ВИЗНАЧАЄТЬСЯ ЕКОНОМІЧНИМ ДОБРОБУТОМ І КОМФОРТОМ ЖИТТЯ У МІСТІ

ЕКОНОМІЧНИЙ ДОБРОБУТ

Основним інтегрованим показником економічного добробуту міста є **валовий регіональний продукт (ВРП)** в розрахунку на душу населення. Допоміжними показниками є зайнятість населення, середня заробітна плата/наєвний дохід, а також коефіцієнт розподілу доходів у суспільстві.

КОМФОРТ ЖИТТЯ

Для цілей об'єктивної оцінки рівня комфорту життя у місті, співставлення становища Києва з порівнянними містами і відстеження прогресу покращень було створено адаптовану методику розрахунку **індексу комфорту життя**, який ґрунтується на **21** показнику, що характеризує стан ключових сфер життєдіяльності міста

Таблиця 1. Індекс комфорту життя

Сектор	Поточний стан ¹	Індикатор стану	Поточне значення '09	Майбутнє значення '25
Транспорт	●	Довжина ліній громадського транспорту на 10 000 осіб	9,6	16,1
		Щільність вулично-магістральної мережі, км/км ²	2,1	2,8
		Кількість постраждалих в аваріях, осіб/км	2,3	1,2
ЖКГ	●	Протяжність електророзподільних мереж, км/1 000 осіб	4,2	9,4
		Щільність електророзподільних мереж, км/км ²	13,9	40,0
		Протяжність водогонів, км/1 000 осіб	1,5	3,6
		Щільність водогонів, км/км ²	5,0	15,3
		Протяжність каналізаційних мереж, км/1 000 осіб	0,9	3,0
		Щільність каналізаційних мереж, км/км ²	3,1	12,8
		Доля втрат води від загального споживання, %	20	5
Охорона здоров'я	●	Очікувана тривалість життя при народженні, років	72,7	79,8
		Первинна захворюваність, випадків на 1 000 осіб	966,6	777,3
Екологія Освіта	●	Викиди шкідливих речовин, т/км ² /рік	333,0	250,0
		Доля переробки ТБО, %	5	40
Безпека	●	Співвідношення учнів/учителів	10,0	8,0
		Якість освіти (Newsweek), рейтинговий показник	64,0	78,0
Культура	●	Кількість злочинів/100 000 осіб	12,8	8,5
		Комплексний рейтинг безпеки EIU	70,0	78,9
		Кількість відвідувань музеїв на мешканця	1,5	2,8
		Кількість відвідувань театрів на мешканця	0,4	1,2
		Кількість галерей ² /100 000 осіб	1,4	3,2
Індекс комфорту життя (Київ 2009 = 100)			100	181

КЛЮЧОВІ ПОКАЗНИКИ ЕФЕКТИВНОСТІ

Прогрес реалізації Стратегії по всіх секторах діяльності міста відстежуватиметься за ключовими показниками ефективності (КПЕ), розробленими для всіх стратегічних ініціатив. Цільові КПЕ встановлено на 2015 і 2025 роки.

Щорічне відстеження просування до цілей є головним засобом забезпечення дисциплінованості у виконанні Стратегії і дозволяє оцінювати ефективність роботи виконавців стратегії. Усі КПЕ повинні виконуватися повною мірою.

МІЖНАРОДНІ РЕЙТИНГИ

Міжнародні рейтинги комфорту життя Mercer та Economist Intelligence Unit (EIU) є важливим фактором сприйняття міста на міжнародній арені й дозволяють оцінити відставання Києва від найкращих світових стандартів комфорту життя.

Важливо те, що метою міста є не досягнення певного місця в міжнародному рейтингу, а скорочення відставання за індексом від порівнянних міст і глобальних лідерів за комфортом життя. До 2025 року Київ планує увійти до топ-40 міст за комфортом життя і скоротити відставання від лідерів до 15–30%, порівняно з нинішнім відставанням у 50–90%.

1. Відносно групи порівнянних міст: показники Києва рівні або вищі за середні в групі — зелений, до 10% відставання — жовтий, >10% відставання — червоний.

2. Значущих громадських та приватних галерей за консенсусом експертів галузі.

«ВЕЛИКІ СТАВКИ» —
ГОЛОВНІ СТРАТЕГІЧНІ ІНІЦІАТИВИ

ЗУСИЛЛЯ НЕОБХІДНО СКЕРУВАТИ НА ІНІЦІАТИВИ З МАКСИМАЛЬНИМ ЕФЕКТОМ «ВЕЛИКІ СТАВКИ» — ГОЛОВНІ СТРАТЕГІЧНІ ІНІЦІАТИВИ

У ЧОМУ ПОЛЯГАЄ ОСОБЛИВІСТЬ ЦИХ ІНІЦІАТИВ?

- «Великі ставки» не відносяться до компетенції одного сектора, а вимагають зусиль від різних виконавчих структур міської адміністрації.
- Мають найбільший ефект на досягнення місії довгострокового розвитку міста.
- Характеризуються тривалим термінами реалізації і значними інвестиціями.
- Не завжди мають чіткий індикатор оцінки прогресу і, як правило, характеризуються програмою дій.

НАВЩО ПОТРІБНО ВИОКРЕМЛЮВАТИ НАЙБІЛЬШІ ІНІЦІАТИВИ?

- До цих ініціатив необхідне залучити багато сторін та функцій міста, закріпити відповідальність на високому рівні для координації зусиль.
- Реалізація цих ініціатив вимагає окремого підходу, роботи у рамках проектного управління з чіткими завданнями, термінами, плануванням результатів на виході, подальшою передачею у функціональні управління.

ПЕРШОКЛАСНА ІНФРАСТРУКТУРА

Ініціатива 1: Модернізація транспортної та інженерної інфраструктури

ОЩАДЛИВА ЕНЕРГЕТИКА

Ініціатива 2: Підвищення енергоефективності міста

ЗРОБЛЕНО В КИЄВІ

Ініціатива 3: Стимулювання інновацій та конкурентних кластерів

ЕЛЕКТРОННИЙ УРЯД

Ініціатива 4: Впровадження сучасних технологій міського управління

КУЛЬТУРНА ВИСОЧИНА

Ініціатива 5: Створення унікальної культурної атмосфери

ДНІПРОВСЬКА ПЕРЛИНА

Ініціатива 6: Збереження і розвиток прибережних територій Дніпра

ЗДОРОВИЙ КИЯНИН

Ініціатива 7: Систематичне просування здорового способу життя

ЦЕНТР ПОРУЧ З ДОМОМ

Ініціатива 8: Розвиток поліцентричності, створення нових центрів міської активності

МІЖНАРОДНА ГАВАНЬ ШТАБ-КВАРТИР

Ініціатива 9: Залучення центральних та регіональних офісів міжнародних організацій

ЦІЛІ МІСТА

Інноваційне	Унікальне	Комфортне
Відкрите для бізнесу	Прозоре управління	Зелене та збалансоване

ЧОМУ ЦЕ ВАЖЛИВО?

Інфраструктура—важлива передумова економічного розвитку міста. Дві основні проблеми транспортної та інженерної інфраструктури Києва: недостатня забезпеченість і значна зношеність.

Недостатність інфраструктури спричиняє перевантаження, прискорює її зношення та подекуди робить базові послуги недоступними для жителів міста. Зношена інфраструктура призводить до збільшення вартості послуг (часті ремонти, надмірні енерговитрати в мережах та на місцях), зниження їх якості (в транспорті—запирки руху і погіршена безпека, в інженерній інфраструктурі—втрата фізичних властивостей продукту), зростання капітальних витрат на модернізацію (відновлення після аварій), суттєвого погіршення якості життя Києян.

Рис. 2. Зношеність інфраструктури

Інфраструктура	Зношеність	Інфраструктура	Зношеність
Трансформаторні підстанції	41%	Міський колектор	99%
Кабельні ЛЕП	25%	Житлові будинки	16%
Тепломережі	52%	Ліфти в житлових будинках	36%
Теплопункти	70%	Дороги	85%
Водопровідні мережі	20%	Зупинки	47%
Водозабірні станції	75%	Дорожні знаки	74%
Каналізаційні мережі	30%		

Таблиця 2. Обсяг необхідних вкладень

Вид інфраструктури	Необхідний обсяг вкладень, млн. Євро ¹
Житловий фонд та ліфтове господарство	224
Теплове та електричне господарство	1 720
Водоканалізаційне господарство (в т.ч. очисні потужності)	810
Транспортна інфраструктура (ключові проекти)	1 152
Транспортна інфраструктура (решта бажаних проектів) ³	2 101
Загалом	3 906

КЛЮЧОВІ ЗАХОДИ

Кроки	Початок	Кінець
Модернізація житлового фонду	вже ведеться	4 квартал 2018
Модернізація енергетичного господарства	1 квартал 2012	4 квартал 2020
Модернізація водоканалізаційного господарства	3 квартал 2012	4 квартал 2015
Модернізація транспортної інфраструктури	вже ведеться	4 квартал 2018

1. Оціночні дані необхідних обсягів вкладень — на основі ТЕО та подібних проектів
 2. ДПП — державно-приватне партнерство
 3. Не включаються до загальної суми

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Прогнозований економічний ріст, збільшення потреб як населення, так і підприємств, буде лише підвищувати навантаження на інфраструктуру міста. Однак будівництво нової і ремонт наявної інфраструктури тільки за допомогою існуючого бюджетного фінансування будуть просто неможливі, як свідчать оціночні цифри проектів лише у найближчій перспективі (див. Табл. 2).

Відтоді, окремі проекти будуть реалізовані шляхом залучення зовнішніх механізмів фінансування (напр. ДПП²(у тому числі концесії), співфінансування, фінансування міжнародних організацій і т.п.)

МОДЕРНІЗАЦІЯ ЖИТЛОВОГО І ЛІФТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Модернізація житлового господарства має проходити за активної участі та контролю власників житла (в т.ч. завдяки поліпшенню умов та механізмів створення ОСББ, впровадженню систем фактичного обліку наданих ресурсів та послуг). Крім того, комплексні проекти по модернізації будинків мусять стати привабливими і для інвесторів, які зможуть повернути свої вкладення із реалізованої економії енерговитрат після ремонтних робіт без додаткових збитків для мешканців будинку.

Основним завданням міста стане забезпечення регулятивно-го середовища (гармонізація конфліктних моментів та спрощення процедур цільового фінансування та співфінансування у муніципальному законодавстві), інформаційна кампанія, доступні ресурсні центри, економічне стимулювання проектів.

МОДЕРНІЗАЦІЯ ЕНЕРГЕТИЧНОГО ГОСПОДАРСТВА

Більшість проектів будуть реалізовуватися в рамках стратегічної ініціативи щодо поліпшення енергоефективності міста. Створення якісних економічних та нормативних стимулів (у тому числі передача об'єктів в концесію) для операторів генераційних та розподільчих потужностей, разом із поліпшенням обліку енергії на рівні користувачів та стимулюючим тарифним регулюванням, є основними передумовами для системної модернізації електро- та теплоенергетичної інфраструктури коштами приватних інвесторів. Крім того, буде розроблена низка проектів по створенню децентралізованих джерел альтернативної енергетики.

МОДЕРНІЗАЦІЯ ВОДОКАНАЛІЗАЦІЙНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА РЕКОНСТРУКЦІЯ ОЧИСНИХ ПОТУЖНОСТЕЙ

Залучення позикових та інвестиційних ресурсів у водозабірні, розподільчі, водовідвідні та очисні потужності з системою стимулюючого тарифного регулювання і чіткою вимогою до якості продукту та послуг.

МОДЕРНІЗАЦІЯ ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Будівництво і подальше управління крупними об'єктами (лінії і станції метро, дороги, тунелі) через механізм ДПП, залучення винятково приватного інвестора для інших крупних проектів (будівництво парковок) стане основним рушієм поліпшення транспортної інфраструктури. Однак досягти кінцевої цілі доступного, надійного та зручного руху транспорту буде неможливо і без інших, не інфраструктурних заходів по зміні структури пасажиропотоку міста та автоматизованої системи управління.

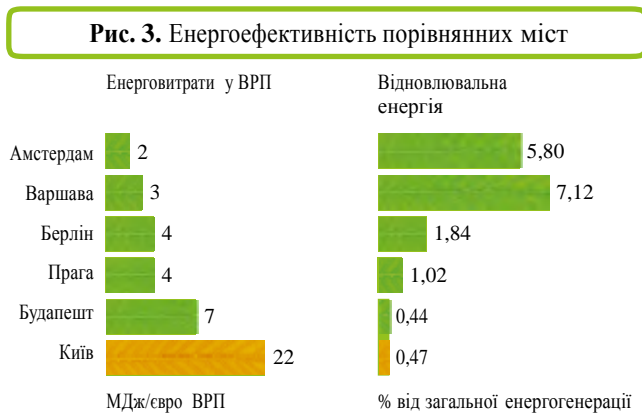

ЦІЛІ МІСТА

Інноваційне	Унікальне	Комфортне
Відкрите для бізнесу	Прозоре управління	Зелене та збалансоване

ЧОМУ ЦЕ ВАЖЛИВО?

Значна зношеність інфраструктури, а також зростаючий споживчий попит вимагають оптимізації використання та генерації енергії. З урахуванням результатів міст (див. Рис. 3 нижче) Київ має значний потенціал підвищення енергоефективності.

Впровадження заходів з енергозбереження дозволить поліпшити якість життя киян та вивільнить інфраструктуру для подальшого росту міста. Кінцевими результатами заходів мають бути:

- Поліпшення якості життя (гідне забезпечення теплом, світлом) киян
- Стабілізація та економія витрат на комунальні послуги
- Зменшення витрат на енергетику у структурі ВРП, зниження собівартості продукції підприємств міста
- Поліпшення нормативної середовища для енергетичних підприємств та енергосервісних компаній
- Утилізація сміття та ефективне використання відходів зелених насаджень як енергоресурсів
- Зниження залежності міста від поставок природного газу

Важливо відзначити, що цих результатів можна досягнути без збитків для жодної із залучених сторін за рахунок корисного використання тих ресурсів, що зараз марно витрачаються.

КЛЮЧОВІ ЗАХОДИ

Кроки	Початок	Кінець
Модернізація енергоспоживання комунального господарства	вже ведеться	4 квартал 2015
Активне впровадження механізмів модернізації житлового господарства	1 квартал 2012	4 квартал 2018*
Модернізація енергогенеруючих та розподільчих потужностей міста	3 квартал 2014	4 квартал 2021*
Впровадження відновлювальних та альтернативних технологій енергогенерації	1 квартал 2012	4 квартал 2016*

*подальші роботи в планованому режимі

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНІЦІАТИВИ

Головною стратегічною ціллю міста стане відповідність до загальноєвропейської програми «20/20/20»¹. Роботи по такій комплексній програмі будуть проводитись як з боку споживачів (забезпечення ефективного використання), так і з боку енергогенерації, транспортування та розподілення енергії (зниження витрат та залучення альтернативних джерел). Основними напрямками стануть:

ЕНЕРГООЩАДЖЕННЯ КОМУНАЛЬНОГО СЕКТОРА

Залучення інвесторів та цільових займів міжнародних організацій і фондів для забезпечення системи централізованого моніторингу енерговитрат, комплексної термоснаці та модернізації електроспоживаючого обладнання та освітлення. На окремих комунальних підприємствах, де це буде економічно вигідно та соціально прийнятно, планується впровадження індивідуальних джерел енергозабезпечення.

ЕНЕРГООЩАДЖЕННЯ ЖИТЛОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Досвід проектів комунальної сфери дозволить продемонструвати ефективність таких заходів, як впровадження систем обліку, комплексної термомодернізації, модернізації розподільчого обладнання, і т.і., як інвесторам, так і городянам.

Фінансування проектів у житловому секторі може бути розподілене між енергосервісними компаніями-інвесторами та мешканцями будинків, із наданням містом пільг та можливої бюджетної підтримки на ранніх стадіях програми. Створення прозорої нормативної середовища та економічне стимулювання модернізаційних проектів житлових споруд має забезпечити привабливість цього сектора для енергосервісних компаній. Розробка ефективних механізмів (в т.ч. ОСББ, інші форми об'єднання мешканців) щодо залучення громадян до активної участі та контролю таких проектів не тільки запевнить мешканців у якості робіт, але й дасть гарантії інвесторам.

ГЕНЕРАЦІЙНІ ТА РОЗПОДІЛЬЧІ ПОТУЖНОСТІ

Тісна співпраця із найбільшими енергетичними підприємствами столиці у впровадженні сучасних європейських норм теплоенергетичного господарства дозволить місту ліпше зрозуміти нагальні проблеми та усунути регулятивні перепони. Просування спільних інвестиційних проектів в області модернізації енергогенерації, у тому числі стимулювання використання когенераційних установок, дозволить ефективно використати ту енергію, що наразі втрачається. Інтелектуальні механізми прогнозування споживання дозволять суттєво скоротити випадки надмірної генерації та подальших втрат тепло- та електроенергії.

АЛЬТЕРНАТИВНА ЕНЕРГЕТИКА

Збільшення використання відновлюваної енергетики буде провадитись за рахунок переробки твердих побутових відходів та відходів зелених насаджень. У довгостроковій перспективі можливе залучення приватних інвестицій для впровадження децентралізованих джерел відновлювальної енергетики².

ЕНЕРГОЕФЕКТИВНІ НОРМАТИВИ

Крім модернізації інфраструктури, місто має наблизитись до європейських норм у будівництві та транспорті, щоб забезпечити бережливе використання й у майбутньому.

1. Угода країн ЄС про скорочення до 2020 р. викидів парникових газів на 20%, зменшення енергоємності ВРП на 20% та забезпечення генерації 20% енергії з зелених та альтернативних джерел
 2. Теплові насоси, сонячні батареї і т.п.

ЦІЛІ МІСТА

Інноваційне

Унікальне

Комфортне

Відкрите
для бізнесуПрозоре
управлінняЗелене та
збалансоване

ЧОМУ ЦЕ ВАЖЛИВО?

Жодне місто не може похвалитися тим, що є лідером у багатьох галузях економіки. Лідером можна бути лише в окремих галузях, у яких місто є конкурентоспроможним.

Передовий досвід економічного розвитку міст — створення кластерів — центрів компетенції в галузях, яким надається пріоритет. Ці галузі дадуть суттєвий ефект — внесок до ВРП, зайнятість, інноваційність міста в міжнародному масштабі, забезпечать міжнародний бренд міста «зроблено в Києві».

Приклади кластерів: у Цюріху — банки, у Дубліні — ІТ-інженерія, у Чикаго — трейдинг сільськогосподарської продукції. Місто має реальні важелі утворення таких кластерів шляхом їх визначення і створення умов для залучення інвестицій, розвитку підприємницької активності, що приведе до формування конкурентоздатної галузі.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ
РЕАЛІЗАЦІЇ ІНІЦІАТИВИ

Місто не може і не мусить самостійно визначити пріоритетні кластери. Але підтримка і стимулювання напрямків, які мають найбільший потенціал для міста і вже віднайшли підтримку бізнес-середы та інвесторів, дозволять Києву реалізувати амбітні цілі із росту ВРП.

Водночас побажання городян та існуюча структура ВРП міста вказують на пріоритети сервісної галузі, а також

окремих високотехнологічних напрямків. Приклади високо розвинутих європейських міст також підтверджують загальну тенденцію до виносу масової промисловості за межі центральних міст.

Для остаточного визначення пріоритетних для міста галузей необхідно сформувати довгострокову програму економічного розвитку міста та завершити вибір 2–3 кластерів, беручи до уваги побажання бізнесу та перспективних інвесторів, а також міжнародного досвіду визначення та розвитку таких кластерів.

Також важливою передумовою реалізації ініціативи є створення сприятливих умов для розвитку бізнесу взагалі. Роботи в цьому напрямку мають сфокусуватись на поліпшенні регулятивно-правової середы та взаємодії бізнесу та міста, підтримки розвитку підприємництва.

Табл. 3. Потенційні конкурентні кластери Києва для подальшого опрацювання

Можливі варіанти кластерів	Ефект на зайнятість	Ефект на ВРП
Фармацевтика та медичні технології	~70 тис.	15–20%
Інжиніринг і точне машинобудування	>50 тис.	~15%
Регіональний і міжнародний ІТ-аутсорсинг	>50 тис.	10–15%
Центр культури і туризму	40–50 тис.	4–6%
Регіональний логістичний центр	40–50 тис.	~5%
Центр комерційного трейдингу СНД і ЦСЄ (сировинні сільськогосподарські товари)	~20 тис.	~3 %
Науково-освітній центр цивільної авіації	5–10 тис.	~1 %

КЛЮЧОВІ ЗАХОДИ

Кроки	Початок	Кінець
Розробка економічної програми розвитку — визначення 2–3 конкурентних кластерів, беручи до уваги побажання бізнесу, потенційних інвесторів та світовий досвід	1 квартал 2012	4 квартал 2013
Створення бізнес-інкубаторів	1 квартал 2012	4 квартал 2013
Розробка механізмів підтримки кластерів (напр. система преференцій, вільні зони і т.д.)	1 квартал 2012	2 квартал 2014
Активне залучення інвесторів до обраних кластерів	1 квартал 2014	2 квартал 2015*

*подальші роботи в планованому режимі

Крім того, задля розвитку конкурентного середовища міста на базі науково-дослідного комплексу буде створено

систему бізнес-інкубаторів, відкритих для інноваційних підприємств столиці. Задля створення середы, привабливої для профільних інвесторів, за підтримки міста планується проведення регулярних ярмарок і форумів стартапів. Ідеї

найперспективніших підприємців будуть просуватись містом на міжнародній арені.

ЦІЛІ МІСТА

ЧОМУ ЦЕ ВАЖЛИВО?

«Електронний уряд» (ЕУ) є основою сучасного муніципального управління. Комплексна система впливає як на внутрішні процеси адміністрації, так і на взаємодію з громадськістю. Створення ЕУ приведе до низки відчутних змін:

- Спрощення і прискорення взаємодії населення, бізнесу і службами міста
- Підвищення прозорості внутрішніх адміністративних процесів
- Краща керованість системи міського управління, можливість наглядного відстеження роботи окремих служб
- Скорочення видатків на утримання адміністративного апарату

З точки зору взаємодії з громадськістю ЕУ є логічним продовженням впровадження принципу «єдиного вікна», але дозволяє мінімізувати необхідність особистої присутності громадянина, а також об'єднає в одному місці набагато більше послуг. При роботі із населенням ЕУ забезпечить:

- Надання офіційної інформації, документів, шаблонів тощо
- Двосторонню комунікацію в оперативному режимі
- Можливість здійснення юридичних і фінансових транзакцій
- Доступність інформації від окремих функцій міськкадіміністрації та всього апарату загалом для широкої громадськості

Щодо поліпшення внутрішніх процесів міської адміністрації варто виділити:

- Координацію окремих функцій міста у єдиній налагодженій системі
- Прискорення інформаційного обміну
- Поліпшення керованості та надійності внутрішніх процесів
- Організацію системи відстеження роботи окремих служб, можливість своєчасної та незаангажованої оцінки результатів

КЛЮЧОВІ ЗАХОДИ

Кроки	Початок	Кінець
Первинний аналіз внутрішніх вимог та процесів	1 квартал 2012	2 квартал 2012
Створення порталу обслуговування міста	1 квартал 2012	2 квартал 2014
Впровадження електронного документообігу	4 квартал 2012	2 квартал 2014
Впровадження єдиної систем управління містом	Вже ведеться	4 квартал 2017

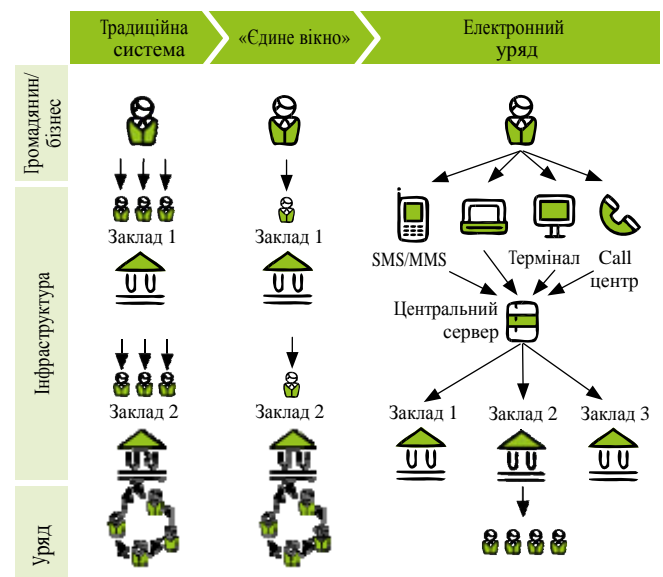
ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНІЦІАТИВИ

Щоб якісно підійти до зміни міського управління, необхідно визначити задачі та проблеми міста, які будуть адресовані електронним урядом. Крім того, необхідно зрозуміти існуючі та сформулювати бачення оновлених процесів із вводом системи електронного управління. Після проведення цих підготовчих робіт місто зможе обґрунтовано сформулювати вимоги та розпочати впровадження системи, що разом із зміною процесів зможе призвести, в тому числі, і до наступних змін:

СИСТЕМА ОБСЛУГОВУВАННЯ ГРОМАДЯН І БІЗНЕСУ

Створення порталу обслуговування міста (інтернет-портал, термінали у службах міста, інтеграція з call-центром), з допомогою якого можна буде дізнатися всю необхідну інформацію, поставити запитання представникам КМДА, подати заяву на оформлення документів чи зміну адреси, оплатити штрафи, дізнатись про виконання владою тих чи інших затверджених програм.

Рис. 4. Розвиток системи взаємодії з громадянами

Мінімізація особистої присутності для здійснення транзакцій вимагає впровадження системи електронного підпису.

ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТООБІГ

Для прискорення обробки запитів необхідна автоматизація документообігу між органами влади. Це дозволить відійти від послідовного розгляду документів і контролювати проходження документа на кожному етапі.

ІНТЕГРАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕЄСТРІВ

Створення єдиних електронних баз даних і реєстрів інвестиційних проектів, призначених для задач в оренду муніципальної нерухомості і т.д. задля поліпшення зовнішньої і внутрішньої звітності та контролю.

ІНТЕГРАЦІЯ ФУНКЦІЙ ТА СЛУЖБ МІСТА

Поєднання систем управління окремих функцій, координація роботи екстрених служб задля оптимізації вирішення комплексних проблем та прискорення міжвідомчої взаємодії, створення системи збору інформації про показники роботи служб міста.

ЦІЛІ МІСТА

Інноваційне

Унікальне

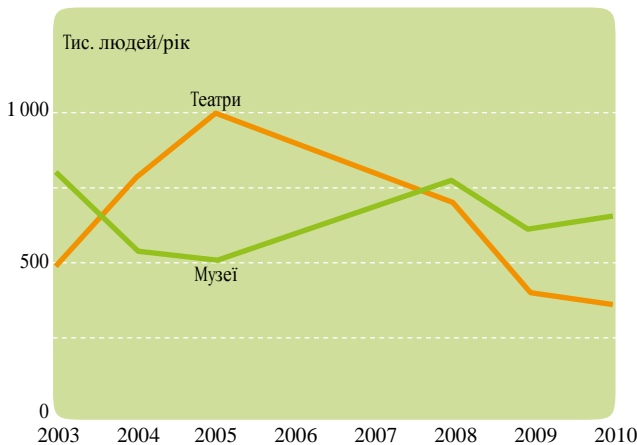
Комфортне

Відкрите
для бізнесуПрозоре
управлінняЗелене та
збалансоване

ЧОМУ ЦЕ ВАЖЛИВО?

У середині ХХ сторіччя Київ мав статус культурної столиці, який нині втрачено. Кількість відвідувачів музеїв і особливо театрів неухильно падає (див. Рис. 5). Водночас опитування громадської думки показують явне прагнення киян повернути цей статус.

Рис. 5. Відвідуваність музеїв і театрів Києва

Культура міста — один із основних елементів його диференціації і привабливості. Розвиток самобутньої культури необхідний для формування матеріальних цінностей та сталого розвитку суспільства, підвищення комфорту життя. Культурна політика міста може вдало поєднати різні верстви населення та зменшити соціальну напругу. Визначні культурні події будуть приваблювати як киян, так і туристів, що внесе значний внесок в економіку міста.

Задля відродження цього напрямку у Києві буде створено інфраструктуру професійного творчого середовища сучасного рівня, де місцеві та іноземні таланти зможуть повною мірою реалізувати свій мистецький потенціал.

КЛЮЧОВІ ЗАХОДИ

Кроки	Початок	Кінець
Формування довгострокового календаря культурних заходів	1 квартал 2012	2 квартал 2012*
Створення консультативної ради по формуванню культурної пропозиції міста	1 квартал 2012	2 квартал 2012
Комплексний ремонт та модернізація об'єктів культури міста	2 квартал 2012	4 квартал 2016

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНІЦІАТИВИ

МОДЕРНІЗАЦІЯ ІНФРАСТРУКТУРИ

Київ має велику культурно-історичну спадщину, але навіть існуюча інфраструктура вимагає значної модернізації:

- Ремонт наявних об'єктів, їх оновлення для відповідності вимогам нового часу (наприклад, реконструкція будинку культури «Більшовик»)
- Відкриття оновленого муніципального музею міста Києва
- Створення кіно кластера світового рівня за співпраці з державними органами влади на базі державних та міських активів (існуючі та нові об'єкти, території)
- Створення кварталів Культури в районі Києво-Печерської лаври разом з Мистецьким Арсеналом та в районі Михайлівської площі разом із Софією Київською, Михайлівським Золотоверхим та історичними пагорбами Пейзажної алеї (у рамках містобудівного плану розвитку Києва), з відповідною туристичною та культурною інфраструктурами

ООНОВЛЕННЯ КУЛЬТУРНОЇ ПРОПОЗИЦІЇ

Для подальшого розвитку культурної пропозиції міста необхідно створити сприятливі умови для співпраці із приватними інвесторами та меценатами:

- Відпрацювання схеми державно-приватного партнерства та заохочення приватних проєктів реконструкції та побудови нових об'єктів культурного життя міста (приватних музеїв, театрів, концертних залів тощо)
- Створення багатофункціонального сучасного концертно-театрального комплексу на більш ніж на 5 000 місць

ОРГАНІЗАЦІЯ ВЕЛИКИХ КУЛЬТУРНИХ ПОДІЙ

Проведення культурних заходів і подій у місті привабить до Києва міжнародних митців, спровокує розвиток сучасного мистецтва, дозволить поставити Київ на мапі світових культурних центрів. Серед таких заходів:

- Національні фестивалі і театралізовані шоу
- Фестивалі кіно і театрального мистецтва
- Музичні фестивалі різноманітних напрямків
- Виставки квітів, кулінарні фестивалі
- Покази моди, аукціони

ПРОСУВАННЯ КУЛЬТУРНОЇ ПРОПОЗИЦІЇ

Для популяризації культурного продукту необхідно:

- Формування загального театрального репертуару міста з урахуванням різних цільових аудиторій, наприклад, за допомогою консультативної ради, що об'єднає провідних експертів і діячів культури, представників влади
- Просування культурно-мистецьких подій міста на туристичному порталі Києва, в соціальних мережах та розсилках (інформація про події, об'єкти, заходи)
- Включення культурних заходів до туристичних програм і маршрутів міста

ЦІЛІ МІСТА

Інноваційне

Унікальне

Комфортне

Відкрите
для бізнесуПрозоре
управлінняЗелене та
збалансоване

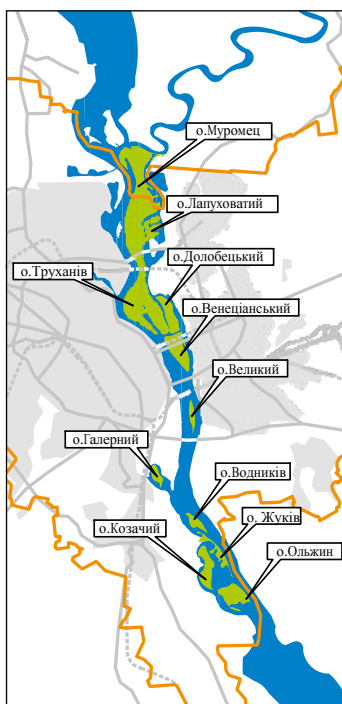
ЧОМУ ЦЕ ВАЖЛИВО?

Визначальною рисою Київського ландшафту у світовому масштабі є прибережні території долини Дніпра — унікальна зона в самому центрі міста, його конкурентна перевага. Однак наразі її потенціал не реалізовано повною мірою — територія фактично не є повноцінним рекреаційним активом.

Розвиток територій в долині Дніпра забезпечить такі переваги для міста:

- Реалізація потенціалу унікального ландшафту і пейзажу для формування високопривабливої рекреаційно—туристичної зони
- Відтворення одного з основоположних символів міста, збереження та підтримання екологічної рівноваги дніпровського міського ландшафту
- Створення нових робочих місць і додаткові надходження до бюджету міста у випадку залучення інвестицій і використання територій у рекреаційних і розважальних цілях.

Впорядковані на високому рівні прибережні території зроблять місто перлиною світового рівня, центром дозвілля, туризму та спорту.

КЛЮЧОВІ ЗАХОДИ

Кроки	Початок	Кінець
Розробка концепції розвитку та узгодження із громадськістю	Вже ведеться	1 квартал 2012
Еколого-містобудівна оцінка та розробка детального плану територій	2 квартал 2012	1 квартал 2013
Розробка проектів окремих зон прибережних територій	3 квартал 2012	2 квартал 2013
Вибір інвесторів та забудовників	3 квартал 2012	2 квартал 2014*
Реалізація проектів, контроль, експертиза результатів	4 квартал 2012	4 квартал 2017*

*подальші роботи в планованому режимі

Г. Детального плану територій.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ
РЕАЛІЗАЦІЇ ІНІЦІАТИВИ

Значна частина прибережних територій на Правому березі на півночі (між Куренівкою і Рибальським островом) і на півдні (Телічка) зайнята промисловими зонами. Водночас для рекреаційних цілей використовується лише невелика смуга набережної від Подолу до моста Патона. Навіть ця частина набережної має лише декілька комунікацій з верхньою кромкою правого берега.

Території островів також не розвинені: їх прибережні зони переважно не використовуються в інтересах міста (хоча пляжі, що діють, переповнені в літній сезон) і заповнені випадковими об'єктами громадського харчування.

РОЗРОБКА ЄДИНОЇ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ

Безсистемна розробка та освоєння окремих прибережних зон призведуть до подальшого руйнування загальної єдності Дніпровських територій. Гармонійний розвиток вимагає єдиного концептуального підходу. Така концепція має врахувати як екологічну унікальність, рекреаційний потенціал, так і економічну привабливість окремих територій. Вона має зосередитись на забезпеченні гармонійного розвитку цих функціональних напрямків, зменшуючи шкоду від безконтрольного розвитку.

Для розробки концепції організовано міжнародний архітектурний конкурс для професійних архітекторських агентств. Оцінювання здійснюватимуть знавці Києва та експерти з містобудування, екології та бізнесу. Концепція має базуватись на трьох основних принципах:

- Відповідальне ставлення та мінімізація шкоди існуючому природно-ландшафтний комплексу
- Створення єдиного гармонійного, функціонального бачення розвитку території
- Врахування побажань киян щодо рекреаційного, екологічного, та спортивно-розважального використання територій

Прозорий для загалу процес також має включати громадське обговорення концепції.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОДАЛЬШОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Після визначення загальної концепції розвитку Дніпровської зони необхідно буде розробити її генеральний план на рівні ДПТ¹, сформувані по окремих територіях інвестиційні проекти, залучити інвесторів та провести відбір виконавців робіт. На етапі реалізації важливо врахувати, що привабливість прибережних територій створює спокусу для відхилення від заданої концепції під час реалізації. Тому разом із неупередженим вибором інвестора необхідно забезпечити і жорстку систему правил та контроль з боку міста за дотриманням первинної концепції

Після реалізації першої черги проектів, в разі необхідності, концепція може бути переглянута з використанням вищезазначеного конкурсного механізму.

Однак окрім первинного розвитку території, робіт по поліпшенню благоустрою та створенню інфраструктури, вкрай важливим для подальшого збереження цієї унікальної перлини Києва є дбайливе ставлення, повага при використанні цих зон громадою міста. Крім контрольних заходів та регуляторних обмежень, змінитись має і самосприйняття киян з користува-

чів до відповідальних власників. Досягти цього допоможуть інформаційні програми та соціальна реклама. Загалом реалізація цієї зміни залежить саме від громади міста.

ЦІЛІ МІСТА

Інноваційне	Унікальне	Комфортне
Відкрите для бізнесу	Прозоре управління	Зелене та збалансоване

ЧОМУ ЦЕ ВАЖЛИВО?

Київ нині стикається із серйозними викликами погіршення здоров'я киян:

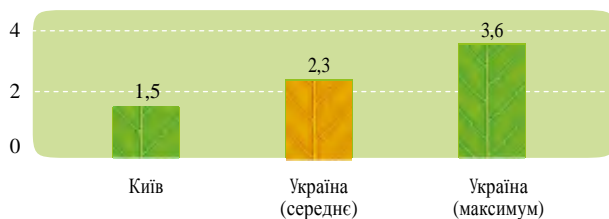
- Збільшення малорухомих видів діяльності у навчанні і праці
- Зростання популярності «спорту на каналі і за комп'ютером»
- Зростання споживання тютюну та алкоголю (частка у витратах громадян та ж, що й на медицину), нехтування правилами здорового харчування
- Суттєве недостатнє інвестування у спортивну інфраструктуру

Загальновізнаний світовий досвід — здоров'я формується не тільки лікуванням, але в першу чергу профілактикою. Цей принцип — один з найважливіших елементів стратегії в частині поліпшення здоров'я киян. Основа профілактики — здоровий спосіб життя (ЗСЖ).

Популяризація здорового способу життя — основний засіб профілактики захворювань. Проведення заходів з формування здорового способу життя в розвинених країнах Європи призвело до зниження смертності від серцево-судинних захворювань і збільшення тривалості життя на 10–15 років.

Збільшення можливостей та інфраструктури для спорту та активного відпочинку також суттєво впливає на сприйняття комфортності міста.

Рис. 6. Кількість спортивних споруд на тис. населення

КЛЮЧОВІ ЗАХОДИ

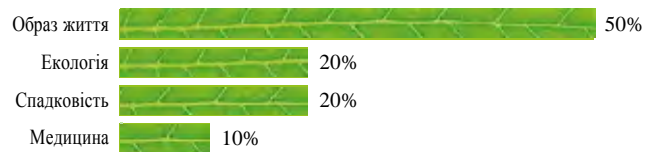
Кроки	Початок	Кінець
Створення стимулів для інвесторів з будівництва об'єктів спортивної інфраструктури	Вже ведеться	4 квартал 2012*
Проведення масової кампанії з пропаганди та популяризації здорового способу життя	Вже ведеться	2 квартал 2014*
Розвиток дитячого спорту	Вже ведеться	4 квартал 2014*

*подальші роботи в плановому режимі

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНІЦІАТИВИ

Заходи із забезпечення здорового способу життя киян мають проходити збалансовано і цілеспрямовано. Для цього в першу чергу необхідно розробити системний підхід, узгоджений з національними програмами соціального розвитку, існуючим законодавством, та із наявною оздоровчою інфраструктурою міста.

Рис. 7. Фактори, що впливають на здоров'я людини згідно з даними Всесвітньої організації охорони здоров'я

Збалансований підхід в цій галузі охопить як швидкі заходи, так і комплексні програми, результат яких виявиться через 5–10 років. Приклади заходів:

СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ФІНАНСУВАННЯ ТА СПІВФІНАНСУВАННЯ БАЗОВИХ СПОРТИВНИХ СПОРУД

Залучення інвесторів та населення до реконструкції та поступового збільшення кількості спортивних майданчиків та базової інфраструктури.

ПРОПАГАНДА ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

Підтримка професійних та аматорських заходів, створення загальноміських інформаційних приводів пропаганди ЗСЖ. Просування соціальної відповідальності бізнесу щодо підтримки ЗСЖ власних працівників та киян загалом.

СТВОРЕННЯ СУЧАСНИХ СПОРТИВНИХ КОМПЛЕКСІВ

Розробка стандартизованих інвестпроектів з будівництва крупних багатофункціональних спортивних комплексів.

ПОЛПШЕННЯ ЯКОСТІ ПИТНОЇ ВОДИ СТОЛИЦІ

Ремонт та запуск нових бюветних комплексів, оновлення систем постачання та фільтрації води

ПОЛПШЕННЯ СЕКТОРУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Підвищення ефективності використання існуючих ресурсів, доступності медичної допомоги. Пріоритетна увага розвитку первинної медичної допомоги.

ПРОСУВАННЯ НЕМОТОРИЗОВАНОГО ТРАНСПОРТУ ЯК ВАЖЛИВОГО КОМПОНЕНТУ СИСТЕМИ МОБІЛЬНОСТІ

Поступова інтеграція велоінфраструктури у транспортну схему і в місця відпочинку.

ЦІЛІ МІСТА

Інноваційне	Унікальне	Комфортне
Відкрите для бізнесу	Прозоре управління	Зелене та збалансоване

ЧОМУ ЦЕ ВАЖЛИВО?

Перехід від моно- до поліцентричної моделі розвитку Києва є важливою передумовою збалансованого та гармонійного розвитку міста як в економічному, так і в соціальному плані. Створення кількох центрів міської активності (ділового, адміністративного, культурно-історичного, природно-рекреаційного) загальноміського значення має стати поштовхом до подальшої децентралізації міста, привести до реалізації наступних переваг:

- Утворення нових зон стрімкого економічного зростання за межами історичного центру.
- Розвиток конкуренції та самодостатності районів міста, забезпечення їх поліфункціональності.
- Підвищення рівня комфорту життя за рахунок наближення інфраструктури і робочих місць до міст розселення киян.
- Зменшення навантаження на історичний центр.
- Розвантаження шляхом розосередження транспортних потоків міста, зменшення щоденних далеких переїздів.
- Розосередження напруги на інфраструктурну систему міста.

В цілому Київ мусить максимально наблизитись до визначення «місто крокової доступності».

КЛЮЧОВІ ЗАХОДИ

Кроки	Початок	Кінець
Деталізація Генерального плану:		
<ul style="list-style-type: none"> • Проект першої черги реалізації • Зонінг окремих територій та проектування окремих вузлів міста 	Вже ведеться	1 квартал 2013*
Розробка системи київських державних будівельних норм	Вже ведеться	1 квартал 2013
Конкурс щодо розробки та вибору концепції реалізації проекту "Київ-Сіті"	1 квартал 2012	2 квартал 2012
Розробка механізмів преференцій та пільг для забудовників нових центрів	1 квартал 2012	3 квартал 2012
Формування комплексної містобудівної програми "Центр поруч з домом", формування відповідного банку проектів	1 квартал 2012	1 квартал 2013
Реалізація першої черги проекту "Київ-Сіті"	1 квартал 2013	1 квартал 2018
Поетапна децентралізація адміністративних функцій поза межами історичного центру	1 квартал 2015	4 квартал 2019

*подальші роботи в планомірному режимі

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНІЦІАТИВИ

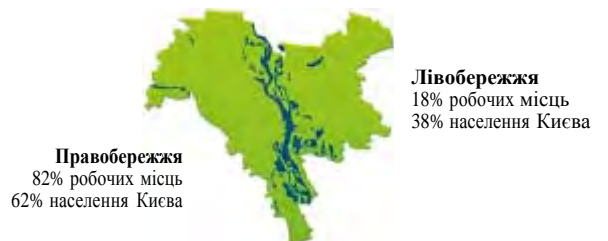
При формуванні нових центрів у Києві будуть дотримані такі принципи ефективного використання міських територій:

- Розвиток альтернативних центрів відбуватиметься в межах території міста, із урахуванням уже існуючої інфраструктури, наявності транспортного сполучення із жилими масивами
- Вторинна забудова (в т.ч. на території промислових зон) матиме пріоритет перед первинною забудовою, що зробить землекористування ефективнішим і збереже зелені зони

Формування децентралізованого міста є довгостроковим процесом, і в першу чергу відображено в комплексному підході до забудови міста. Одним із важливих проектів, що буде реалізований у найближчий час (2012–2020 рр.) стане створення сучасної бізнес-зони поза історично-культурним центром (проект «Київ-Сіті» та ініціатива «Міжнародна гавань штаб-квартир»). Ці ділові зони мають стати достатньо привабливими не тільки для розміщення представництв міжнародних компаній у регіоні, але і якісними площадками для існуючих місцевих підприємств. Критично важливим буде створення не лише великих офісних площ, але й необхідного сервісу навколо такого центру, що буде доступним представникам малого та середнього бізнесу.

Наступним важливим кроком реалізації ініціативи (2015–2020 гг.) буде поетапна децентралізація розміщення адміністративних функцій як міста, так і окремих державних установ, що наразі займають значні площі у не дуже пристосованих для цього будинках історичного центру.

Рис. 8. Баланс розселення та робочих місць Києва, 2011 р.

Крім того, плануються наступні конкретні заходи по підтримці загальноміського розвитку у напрямку розосередження центрів:

- Обмеження подальшого розміщення ділової нерухомості в історичному центрі, прийняття історико-архітектурного опорного плану
- Розробка проекту першої черги реалізації Генплану, в т.ч. з акцентом на зменшення маятникової міграції
- Будівництво Подільсько-Воскресенської лінії метро, з охопленням житлового масиву Троєщина, і створення кільцевої міської лінії електропотягів
- Пріоритетне розміщення сучасних бізнес-центрів, ТРЦ, готелів, виставкових центрів та об'єктів соціальної інфраструктури на лівому березі Дніпра і у віддалених районах правобережжя.

Реалізація цієї ініціативи вимагає створення механізмів преференцій для тих забудовників, які стимулюють досягнення балансу розселення й трудового тяжіння шляхом будівництва комерційної нерухомості на лівому березі й розвитку територій промислових зон у відповідності зі стратегією та Генпланом.

ЦІЛІ МІСТА

Інноваційне

Унікальне

Комфортне

Відкрите
для бізнесу

Прозоре
управління

Зелене та
збалансоване

ЧОМУ ЦЕ ВАЖЛИВО?

Заохочення міжнародних компаній до розміщення важливих центральних та регіональних функцій у місті означає один або кілька варіантів присутності:

- Розміщення центральної або регіональної штаб-квартири
- Розміщення одного з відділів (функції) міжнародної компанії
- Розміщення адміністративного центру (бек-офіс)

Масштабне залучення міжнародної компанії призведе до:

- Створення значної кількості нових робочих місць і посиленню конкуренції на ринку праці
- Обмін досвідом у місцевому діловому середовищі, розвиток інновацій
- Підвищення статусу Києва на міжнародній арені, у тому числі як міста, привабливого для бізнесу та інвестицій
- Підвищення міської інфраструктури та довгостроково — якості освіти міста
- Підвищення доходів бюджету міста

Табл. 4. Рівень заробітної платні та податкове навантаження в порівнянних країнах¹

Країна	Рівень з/п для нижчої ланки, індекс	Податкове навантаження на роботодавця ¹
Україна	36	27%
Росія	60	14%
Угорщина	77	27%
Польща	94	14%
Чехія	100	34%

КЛЮЧОВІ ЗАХОДИ

Кроки	Початок	Кінець
Створення нового високоякісного ділового центру міста («Київ-Сіті»)	Вже ведеться	4 квартал 2014*
Розробка програми заохочення міжнародного бізнесу	1 квартал 2012	4 квартал 2012
Спрощення нормативної бази для закордонних підприємств	1 квартал 2012	2 квартал 2013
Початок інформаційної кампанії для міжнародних корпорацій	1 квартал 2012	4 квартал 2012*
Проведення інвестиційних форумів	1 квартал 2015	проводиться щорічно

*подальші роботи в планованому режимі

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНІЦІАТИВИ

Київ вже має низку вагомих конкурентних переваг для розміщення регіональних штаб-квартир та окремих функцій міжнародних компаній. Серед них:

- Розмір соціального навантаження на роботодавця нижче ніж у Чехії та Угорщині (див. Табл. 3)
- Освічена і відносно дешева, з урахуванням продуктивності праці, робоча сила
- Зручне географічне положення, розвинуті транспортні зв'язки і відсутність віз для громадян багатьох країн
- Відносно високий рівень безпеки, низький рівень злочинів проти життя та здоров'я особи
- Відкритий візовий режим для великої кількості країн, пряме авіасполучення з більшістю країн Європи (загалом більше 90 регулярних прямих авіамаршрутів, у порівнянні з 93 у Празі)

Але незважаючи на переваги, Київ мусить продемонструвати міжнародним компаніям стабільність, послідовність, сталість своїх намірів розвинути у сучасне місто із високим рівнем ділової культури. Важливим сигналом стане створення сучасного ділового центру міста з висококласною офісною інфраструктурою («Київ-Сіті»). Для цього буде обрана відповідна територія (згідно з принципами розосередження центрів активності міста, викладених у відповідній стратегічній ініціативі), проведено конкурс розробки концепції серед авторитетних архітектурних бюро у згоді з державними нормами планування та забудови територій, та залучено забудовників та інвесторів.

Крім такого знакового проекту, місту необхідно виправити значні недоліки, а саме:

- Спростити дозвільну систему і процедури реєстрації і ведення бізнесу
- Спростити і зробити прозорою процедуру надання об'єктів під реконструкцію, ділянок для будівництва
- Забезпечити необхідну потужність і надійність інженерної інфраструктури

Для подальшого заохочення бізнесу буде розроблена система преференцій та пільг як для спеціалізованих галузей (в рамках відповідної стратегічної ініціативи по підтримці конкурентних кластерів), так і міжнародного бізнесу, що буде переводити значні функції у місто, загалом.

Інфраструктурні і нормативні зміни стануть основою довгострокової інформаційної кампанії про переваги Києва для міжнародного бізнесу, що переконають корпорації у привабливості міста

1. Ефективне соціальне навантаження на роботодавця (соціальні відрахування за службовців) виходячи з моделі компанії в 4 рівні і такої чисельності службовців: 1 рівень: 1 особа, з/п—15 тис. євро; 2: 6 осіб, з/п—7,5 тис євро; 3: 25 осіб, з/п—2,5 тис. євро; 4: 65 осіб, з/п—1 000 євро. У всіх країнах, окрім України з/п для 4 рівня на 185% вище.

ПРІОРИТЕТИ ЗА СЕКТОРАМИ МІСЬКОГО РОЗВИТКУ

ЧОМУ САМЕ ТАКІ ПРІОРИТЕТИ?

- Поліпшення цих секторів забезпечить основу життєдіяльності міста, сприятиме систематичному поліпшенню рівня життя
- Проекти в цих секторах охоплюють найширші верстви населення, а тому найістотніше вплинуть на економіку та комфорт киян у довгостроковій перспективі

ЧИМ СЕКТОРИ ВІДРІЗНЯЮТЬСЯ ВІД «ВЕЛИКИХ СТАВОК»?

- На відміну від «Великих ставок», сектори сфокусовані на окремих галузях, для яких вже сформовані функції управління в міській адміністрації і стратегічні задачі можна виконати за допомогою існуючих механізмів, але це вимагатиме підвищеного контролю
- Хоча деякі окремі задачі пов'язані і з «Великими ставками», і з секторами, значна кількість заходів, вкрай необхідних для якісної життєдіяльності міста, не відображені у головних стратегічних ініціативах. Саме на них і сфокусований цей розділ.

ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК, ПРИВАТНЕ
ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ІНВЕСТИЦІЇ

ТРАНСПОРТ

ІНЖЕНЕРНА ІНФРАСТРУКТУРА
І КОМУНАЛЬНІ ПОСЛУГИ

ЕКОЛОГІЯ
ТА БЕЗПЕКА ДОВКІЛЛЯ

ТУРИЗМ

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

ОСВІТА

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ
І БЕЗПЕКА

РИНОК ПРАЦІ
ТА ЗАЙНЯТІСТЬ

БАЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО СТАНУ СЕКТОРА

ЗРОСТАЮЧА ЕКОНОМІКА З ФОКУСУВАННЯМ НА ГАЛУЗІ З ВИСОКОЮ ДОДАНОЮ ВАРТІСТЮ, МАЛИЙ ТА СЕРЕДНІЙ БІЗНЕС І СПРИЯТЛИВЕ ІНВЕСТИЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ МІСТА

Переваги
• ВРП/люд. і реальне зростання ВРП вищі, ніж у середньому по країні (зростання на 3,2% вище за 2004–2009)
• Центр капіталу (Київ отримує 34% ПІІ України)
• Сервісно-орієнтована економіка (83% ВРП — послуги)
• Значний ринок збуту

Недоліки
• Відчутно нижча доля малого підприємництва у ВРП у порівнянні зі світовим рівнем
• За ВРП і ПІІ на людину Київ помітно відстає від порівнянних східноєвропейських столиць
• Несприятливе регуляторне середовище

ОСНОВНІ ФАКТИ І ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ

Історично економіка Києва розвивалася більш динамічно, ніж економіка країни (у середньому реальне зростання ВРП майже удвічі вище, а рівень ВРП на душу населення утричі вище). На Київ припадає 19% ВВП України, 18% роздрібних продажів країни і 23% усіх будівельних робіт. У структурі економіки Києва переважають сервісні сектори (83%), такі як фінанси, торгівля, операції з нерухомістю і бізнес-послуги. Київ сьогодні — це 1/5 економіки всієї країни.

У той же час Київ відстає за показником ВРП на душу населення в групі порівнянних міст. У 2010 році рівень ВРП на душу населення у Києві склав 14,2 тис. євро, що в 1,9 рази менше, ніж у Празі, і в 1,5 рази менше, ніж у Москві та Варшаві.

Однією з основних стратегічних задач міста є підвищення економічного добробуту, а саме — подвоєння реального ВРП на душу населення. Для досягнення такої амбітної цілі необхідно активізувати всі можливі джерела росту ВРП, особливо — приватне підприємництво та інвестиції.

доля малого бізнесу в загальному об'ємі реалізованої продукції міста складає менше 15%³. Ці данні можуть вказувати як на низький рівень продуктивності малих підприємств, так і на наявність значного тіньового сектора. Так чи інакше цифри говорять про значний потенціал сектора, який має стати однією з основних рушійних сил росту ВРП.

Наразі приватне підприємництво стикається з багатьма проблемами при взаємодії з містом: складна нормативна та дозвільна система, нескінченні перевірки та інші формальності пригнічують розвиток бізнесу та змушують частину підприємців уходити в тінь.

Рис. 11. Порівняння долі МСБ економіки Києва з середньоєвропейськими значеннями

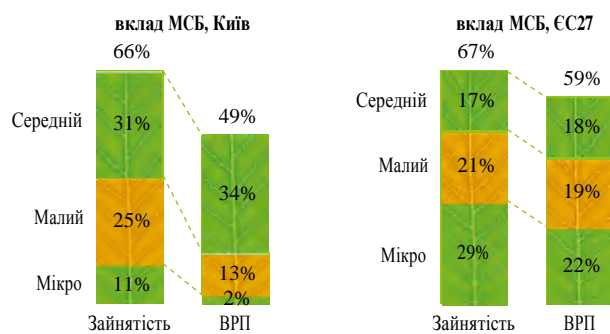

Рис. 9. ВРП/люд., тис. євро¹

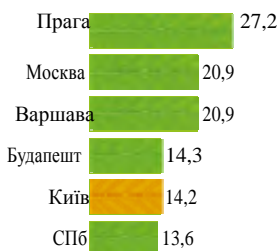
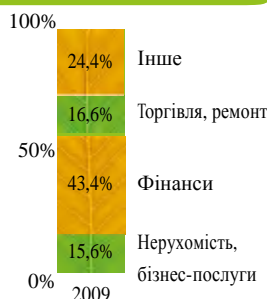

Рис. 10. Структура ВРП, %

КИЇВ — МІСТО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Підприємництво вважається основою стабільного економічного розвитку, забезпечує значну частину зайнятості та добробуту населення. У країнах Євросоюзу суб'єкти малого бізнесу складають більше 98% від загальної кількості підприємств та забезпечують близько половини усіх робочих місць. Їх вклад в економіку перевищує 40%². В Україні суб'єкти малого бізнесу складають близько 47% від загальної кількості підприємств та забезпечують 36% робочих місць. Водночас

У рамках досягнення поставлених цілей сталого економічного розвитку міста Київ має забезпечити сприятливе середовище для приватного підприємництва. Основними напрямками роботи в цій сфері стануть:

- Спрощення адміністративних процедур, пов'язаних з відкриттям, веденням та закриттям бізнесу, а також із переведенням житлового фонду перших поверхів житлових будинків у нежитловий фонд (за умови організації окремого входу, дотримання санітарних, екологічних, пожежних та інших норм).
- Удосконалення єдиного дозвільного центру для підвищення доступності та якості послуг міських органів влади для бізнесу, відкриття декількох нових центрів.
- Створення служби підтримки малого та середнього бізнесу при міській адміністрації, із децентралізованими представництвами на рівні районів міста, що будуть консультувати представників малого та середнього бізнесу, а також збирати побажання громади районів щодо підприємницької діяльності.

СПРИЯННЯ ІНВЕСТИЦІЯМ

Незважаючи на динаміку зростання кумулятивних прямих іноземних інвестицій, Київ відстає за показником ПІІ на душу населення від міст з групи порівняння. Проекти із значною долею іноземних та локальних інвестицій виступають поодинокими виключеннями із стандартної практики бюджетного фінансування. Водночас саме інвестиції здатні послужити рушієм економічного зростання міста, як це відбулося в країнах ЦСС.

З метою створення сприятливого інвестиційного клімату Київ має намір налагодити ефективну співпрацю із представниками як закордонних, так і місцевих інвесторів. Окрім нагальних проблем, що вимагають негайного вирішення (напр. прозорість земельних відносин, прозорість та прискорення внутрішніх формальних процедур), місто має розпочати процес поетапного спрощення та поліпшення нормативного середовища у взаємодії з органами державного регулювання.

Рис. 12.
Кум. ПІІ/люд., тис. євро

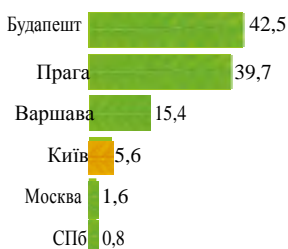
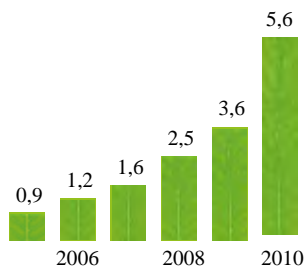

Рис. 13. Кум. ПІІ в економіці Києва/люд., тис. євро

Важливим кроком стане зміна процесу роботи з інвестиціями:

- Зміна процесу інвестиційного планування в місті (включення в інвестиційну програму не тільки проектів із бюджетним фінансуванням, а і зі змішаними формами фінансування, такими як ДПП, співфінансування і т.п.)
- Зміна системи оцінки результатів, що буде базуватись не на результаті використання бюджетних коштів, а на реалізації в цілому програми інвестицій, в т.ч. і приватного сектору.
- Підвищення прозорості земельних відносин задля усунення адміністративних перешкод і зменшення рівня корупції у питаннях розподілу земельних ділянок.
- Підвищення якості підготовки інвестиційних проектів через впровадження нових стандартних форм, зміна ролі залучених організацій.

- Поліпшення координації реалізації проектів через закріплення відповідальних осіб в управлінській вертикалі, впровадження проектного підходу до управління
- Активне залучення приватного сектору до планування інвестиційної програми міста, у тому числі через проведення спільних інвестиційних форумів і заходів

Ще одним положенням стратегії стане забезпечення паралельного процесу укріплення місцевої економіки, її інвестиційного потенціалу. У довгостроковій перспективі формування повноцінної місцевої економічної програми буде принципово впливати на конкурентоспроможній розвиток локальної економіки.

ГОЛОВНІ ЗАХОДИ ТА ЗАВДАННЯ ЦІЛЮВИХ ПРОГРАМ

ДІЇ, ЩО ДАЮТЬ ШВИДКОДОСЯЖНІ РЕЗУЛЬТАТИ

- Розробити новий інвестиційний процес у рамках виконавчих органів влади міста
- Удосконалити функції та роль міського агентства по інвестиціям, відповідального за поліпшення інвестиційної середовища, просування інвестиційного потенціалу міста, супровід його інвестиційних проектів
- Інвентаризувати і створити реєстр інвестиційних проектів міста
- Провести перший Київський інвестиційний форум у березні 2012 року, із залученням місцевих і міжнародних інвесторів

ДОВГОСТРОКОВИЙ РОЗВИТОК

- Провести ревізію адміністративних процедур, відмінити зайві і скоротити інші
- Здійснити значне оновлення програми сприяння розвитку малого та середнього бізнесу
- Розробити систему взаємодії підприємців та міста на базі платформи електронного уряду
- Створити служби підтримки підприємців, із представництвами у кожному районі міста
- Створити геоінформаційну систему для інвесторів та бізнесу
- Зробити регулярним проведення Київського інвестиційного форуму, інших форумів взаємодії представників влади і приватного сектору

КЛЮЧОВІ ІНДИКАТОРИ РОЗВИТКУ

Індикатор	Одиниці виміру	Поточне значення ⁴	Цільові значення	
			2015	2025
Показник економічного добробуту				
Середнє щорічне зростання реального ВРП	%/рік	5,7 ⁵	-	6,5 ⁴
Індикатори, що не увійшли до індексу комфорту				
Номинальний ВРП на душу населення ⁶	тис. грн./мешканця	61,9	164,0	401,9
Кумулятивні прямі іноземні інвестиції на 1 мешканця	тис./мешканця	5,6	14,7	30,8
Капітальні інвестиції на рік	тис. грн./мешканця	5,2	11,2	16,8
Доля мікро- та малих підприємств у реалізованій продукції міста	%	15	20	35

1. За паритетом купівельної спроможності

2. По даним Євростат за 2008 рік.

3. По даним Державної служби статистики України за 2010 рік

4. Поточні значення показника економічного добробуту—за 2009 р. (в цілях порівняння з іншими містами); поточні значення індикаторів, що не увійшли до індексу комфорту, за 2010 р.

5. Поточне значення — середньорічне зростання за період 2004–2009, цільове значення за період 2010–2025

6. Враховуючи прогнозований середньорічний дефлятор за період 2010–2025 у 6,1%

ПРОГНОЗ ОБСЯГУ І СТРУКТУРИ ВАЛОВОГО РЕГІОНАЛЬНОГО ПРОДУКТУ КИЄВА ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПЕРІОД З 2011 ПО 2025 РІК

СТИСЛІ ВИСНОВКИ З ДОСЛІДЖЕННЯ ІНСТИТУТУ ЕКОНОМІКИ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ НАН УКРАЇНИ

1

Цілі дослідження

Інститут економіки та прогнозування НАН України підготував дослідження для побудови прогнозу економічного розвитку міста до 2025 року і визначення точок зростання. Отримано прогноз обсягу і структури ВРП Києва у розрізі галузей.

2

Методика дослідження

Прогнозні значення ВРП та його структури були визначені на основі методу послідовного лінійного наближення з подальшим коригуванням на вплив факторів праці та капіталу.

Були розглянуті два сценарії — базовий (середньорічне зростання ВРП 6,9% 2010–25 рр.) та оптимістичний (середньорічне зростання ВРП 7,2% 2010–25 рр.)

3

Висновки

Головний висновок — найбільш перспективним для Києва є розвиток високотехнологічної складової економіки міста. Це забезпечить високе зростання і зайнятість населення.

Точками зростання мають бути:

- Інжиніринг та інформаційні технології
- Точне машинобудування та електроніка
- Фармацевтичне виробництво
- Харчова промисловість
- Наука, освіта і культура
- Телекомунікації
- Сфера торгівлі та обслуговування

Рис. 14. Отримані прогнозні значення (базовий сценарій)

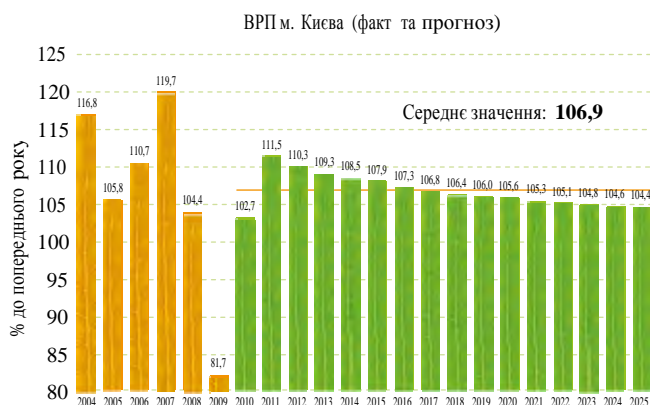
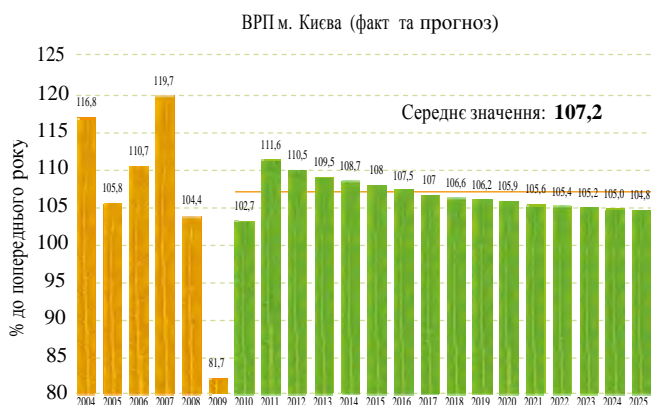

Рис. 15. Отримані прогнозні значення (оптимістичний сценарій)

БАЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО СТАНУ СЕКТОРА

ДОСТУПНА, НАДІЙНА, ЗРУЧНА, МУЛЬТИМОДАЛЬНА ТРАНСПОРТНА СИСТЕМА

Переваги

- Розвинуті всі види громадського транспорту
- Громадський транспорт наразі є основним засобом пересування для більш ніж половини населення Києва
- Громадський транспорт є найбільш дешевим у співставленні із порівнянними містами
- Значний ринок збуту

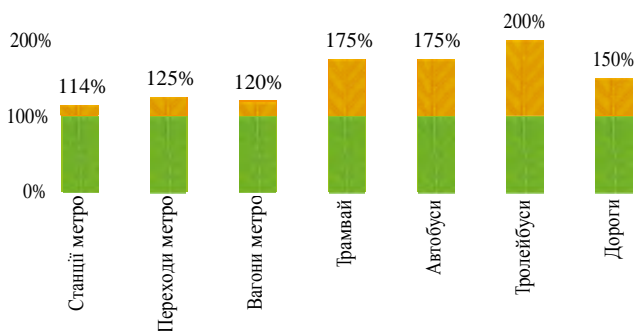
Недоліки

- Збудована переважно за радянських часів інфраструктура і більша частина рухомого складу потребують заміни
- Розвиток міста із єдиним центром, зростання населення та ріст автомобілізації вичерпали пропускну спроможність інфраструктури
- Міські транспортні підприємства збиткові і непривабливі для інвестування
- Відсутність велосипедної інфраструктури, пішохідних зон у густонаселених районах.

ОСНОВНІ ФАКТИ І ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ

У Києві функціонують усі види міського транспорту. Міський громадський транспорт має чималу базу користувачів та потенційно тривкі касові надходження. Диспропорції у розвитку міста і будівництві транспортної інфраструктури, спрямованість транспортних потоків до єдиного центру міста, хронічно низьке інвестування призвели до територіальної недоступності певних видів транспорту (метро територіально недоступне для ~20% населення міста) та до вичерпання пропускну спроможності рухомого складу та інфраструктури — перевантаженості в години пік (див. Рис. 16).

Рис. 16. Завантаженість транспорту та інфраструктури в години пік¹

Великі бізнес-центри не мають 3/4 необхідних² паркувальних місць, а інфраструктура альтернативних способів пересування (велотранспорт та пішохідний рух) або вкорочується на користь автомобільного транспорту, або відсутня взагалі.

Значною загрозою надійності та передбачуваності масового транспорту є ступінь зношеності інфраструктури і рухомого складу. Це погіршує його надійність і загрожує безпеці пасажирів. Так, 80% вагонів і 40% ескалаторів метро використовуються понад термін експлуатації, підлягає списанню

33% тролейбусів, 82% трамваїв, 20% трамвайних колій і 19% кабелів. 85% дорожнього покриття потребує ремонту, 74% знаків — заміни. Зношеність дорожнього покриття також значно підвищує ризик виникнення автотранспортних пригод (див. Рис. 17).

Рис. 17. Аварійність у Києві — одна з найвищих

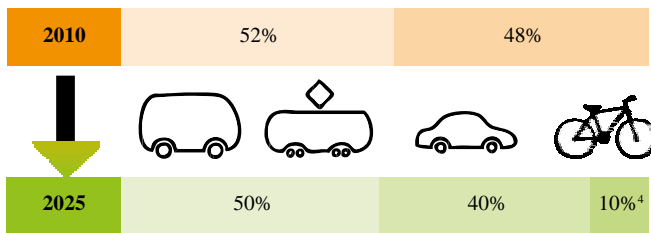

Зручність транспорту в Києві не відповідає найкращим світовим стандартам. Проте громадський транспорт є відносно недорогим (вартість поїздки від погодинної заробітної плати) у співставленні з порівнянними містами. Наприклад, відносна вартість проїзду в метро — 10%, (Москва — 14%, Будапешт — 43%). Тільки 3 з 49 станцій метрополітену доступні для людей з фізичними обмеженнями, лише 40% рухомого складу автобусів і тролейбусів та тільки вагони швидкісного трамвая мають низьку підлогу.

Стратегічним завданням на найближчий час буде поліпшення автотранспортної ситуації в місті. Існуючий показник середньої тривалості поїдки до роботи має бути знижений вдвічі, від поточних 60–90 хв, до 30–45 хв. Але для того, щоб остаточно забезпечити вільні дороги та швидке пересування містом, Київ повинен отримати комфортний та беззбитковий громадський транспорт і розвивати альтернативні способи пересування задля перерозподілу міського пасажиропотоку (див. Рис. 18).

Цільова структура буде створена завдяки забезпеченню якісної пропозиції громадського транспорту і альтернативних способів пересування, а також регулятивних та економічних стимулів скорочення використання приватного автотранспорту³.

Рис. 18. Зміна структури використання транспорту у місті Києві

ГРОМАДСЬКИЙ ТРАНСПОРТ — ПЕРШИЙ ПРІОРИТЕТ

Доступність міського транспорту буде забезпечена із фокусом на рейковому транспорті та швидкісному автобусному русі. Ситуація із доступністю громадського транспорту у Голосіївському та Деснянському районах поліпшиться за рахунок прокладання четвертої гілки метрополітену (Жуляни–Троєщина), лінії швидкісного трамваю Троєщина–Осокорки та додаткових пересадних вузлів і станцій. Рухомий склад буде оновлено, на найбільш завантажених станціях будуть побудовані додаткові переходи та виходи, станції нової гілки метро будуть передбачатися для 6–7 вагонного потягу. У метро буде впроваджено символну або англійську навігацію та Інтернет-покриття. Наземний транспорт буде реструктуровано із пріоритетом розвитку швидкісних автобусних маршрутів та створення рухомого парку із підвищеною місткістю та ширшими дверима. Особлива увага приділятиметься використанню тролейбусу (з огляду на розвиток розгалуженої контактної мережі) на немагістральних мережах, як екологічно чистому транспорту, із оновленням рухомого складу машинами з автономним ходом.

Підвищення надійності і передбачуваності буде досягнуто шляхом підвищення ефективності роботи підприємств-операторів, що у свою чергу, досягається розмежуванням операційних і стратегічних функцій між міською адміністрацією і міської управляючою компанією, а саме:

- КМДА сконцентрується на нормативному регулюванні (тарифи з широким набором варіантів, загальні вимоги)
- Єдина управляюча компанія — на диспетчеризації, системі управління активами транспортної інфраструктури з метою передбачення пріоритетів та графіків технічного обслуговування та ремонту, інших управлінських питаннях
- Оператори (зараз — окремі комунальні підприємства) — на поточних питаннях (утримання інфраструктури, щоденна експлуатація рухомого складу та нерухомої матеріальної бази).

Основою для дій управляючої компанії є розуміння поточних та перспективних місць пропозиції (житлові масиви) і попиту (місця роботи) транспортних потоків з урахуванням планів розвитку міста та області — розробка транспортної схеми кожні три роки. Виходячи із пропозицій громадян до проекту цієї Стратегії, зауваження щодо розбіжностей існуючого транспортного потоку із пропозицією транспортної послуги — на першому місці по згадуванню (див Рис. 19).

Рис. 19. Найбільш згадувані зауваження громадян щодо сектору транспорту проекту Стратегії

Підвищення комфорту наземного громадського транспорту буде полягати у полегшенні доступу для неповноспроможних осіб. Також буде впроваджено єдину універсальну систему квитків та збору оплати за них.

ПРИВАТНИЙ АВТОТРАНСПОРТ: БІЛЬШЕ МАШИН, АЛЕ ВІЛЬНІ ДОРОГИ

З урахуванням існуючих тенденцій неможливо заперечувати, що кількість приватних автомобілів у місті буде зростати. Прогнозований рівень автомобілізації виросте з 254 до 400 авто на 1 000 мешканців. Для забезпечення безпеки та комфорту автотранспорту, в першу чергу, необхідно оптимізувати використання існуючої дорожньої інфраструктури (напр. впровадивши автоматичну систему керування дорожнім рухом) та активно працювати над створенням нового дорожнього покриття. Нова дорожня інфраструктура буде створюватися із урахуванням існуючого досвіду щодо оптимізації автомобільних потоків: розгінні полоси, «кишені» для громадського транспорту, велодоріжки, резервні полоси для повороту ліворуч. Але існуюча щільна забудова, інші обмеження не дозволяють значно розширити інфраструктуру до рівня, який задовольнить попит на пересування в особистому транспорті.

За таких умов єдиним шляхом вирішення дорожньої проблеми міста стане стимулювання скорочення використання наявного автотранспорту так само, як це вже реалізується у більшості європейських столиць.

При цьому, згідно з опитуванням киян, проведеним під час розробки Стратегії у лютому–березні 2011 р., більшість громадян згодні відмовитися від частого використання авто при наявності якісної альтернативи — громадського транспорту.

Рис. 20. Кияни виявляють лояльність до реформ у сфері транспорту

Відповіді на питання «Я згоден ...»

...відмовитись від частого використання авто, якщо громадський транспорт буде комфортним та дешевим 72%

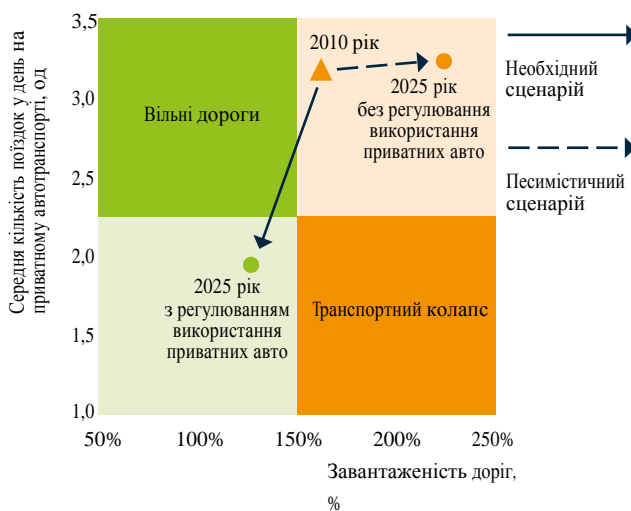
...з обмеженнями на в'їзд та паркування у деяких частинах міста заради зменшення пробок 64%

...оплачувати використання доріг за їх належну якість 46%

Сьогодні середньостатистичний автомобіль міста використовується тричі на день, тому задачею міста стане створення відповідних умов для зменшення цієї кількості до двох поїздок. Досягти цього місто зможе завдяки:

- Впровадженню якісних альтернатив у формі комфортного та доступного громадського транспорту (в т.ч. створення перехоплюючих парковок біля транспортних вузлів поза центром міста)
- Впровадження інфраструктури альтернативного транспорту (особливо на невеликих дистанціях)
- Впровадження нормативних та економічних стимулів для обмеження використання авто (напр. удосконалення порядку та вартості паркування у центральній частині міста)

Рис. 21. Сценарії зменшення заторів завдяки регулюванню використання приватних автомобілей

Крім того, шляхом створення окремих спеціалізованих центрів тяжіння міста (діловий центр, адміністративний центр) поза межами існуючої історико-культурної зони напруга транспортної інфраструктури буде зменшена завдяки розподіленню щоденних транспортних потоків.

АЛЬТЕРНАТИВНА МОБІЛЬНІСТЬ — СТВОРЕННЯ МОЖЛИВОСТІ ВИБОРУ

Розширення частки пішохідного та впровадження інфраструктури велосипедного руху (у місяцях із відповідним рельєфом) допоможе в першу чергу створити альтернативу автомобілю на невеликих дистанціях та вирішити проблему «останньої милі» у житлових масивах. Роботи будуть проводитись по наступних напрямках:

- Покращення пішохідної інфраструктури, облаштування житлових районів високоякісними пішохідними зонами.
- Облаштування велосипедної інфраструктури у пілотному регіоні міста, із подальшим розширенням на інші райони Києва (у т.ч. облаштування велосипедних доріжок, велосипедних смуг, вулиць з пріоритетним проїздом велосипедистів, облаштування перехресть, встановлення перехоплюючих велопарковок на транспортних вузлах).
- У подальшому — створення безпечної, зручної та інтегрованої мережі візуальних (велодоріжки, велосмуги, велопарковки) та невізуальних (наприклад, регулювання пріоритетного руху велосипедистів на окремих вулицях) елементів велосипедної інфраструктури по всьому місту.

ІНСТРУМЕНТИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Існує два основних інструменти розширення пропозиції наземного транспорту:

- Заходи, що потребують відносно незначних капітальних витрат і здійснюються за допомогою змін регуляцій:
 - оптимізація транспортних потоків (напр., вулиці з одностороннім рухом, розведення руху особистого та громадського транспорту різними вулицями),
 - впровадження виділених полос руху громадського транспорту,
 - жорстке регулювання паркування автомобілів на вулицях міста,
 - стандартизація таксі,
 - заміна маршрутних таксі автобусами підвищеної місткості із широкими дверима.

- Заходи, що потребують значних капітальних витрат — будівництво потужностей інфраструктури, яких не вистачає (створення нових ділових та адміністративних центрів на відстані від існуючої історико-культурної зони. Розвиток інфраструктури метрополітену, ліній наземного транспорту, швидкісного трамваю чи міської електрички, заміна чи модернізація рухомого складу, паркінги).

Місто здатне реалізувати проекти з оптимізації транспортних потоків власними силами. Але будівництво інфраструктури, якої недостатньо — надскладне завдання без участі приватного капіталу у різноманітних формах. Наприклад, найбільші інфраструктурні проекти (нові міські центри) будуть опрацьовані разом із низкою інвесторів в рамках відповідних стратегічних ініціатив. ДПП буде використано для будівництва нових ліній і станцій метро, тунелів і ліній швидкісного трамвая. Форма винятково приватного інвестування буде використана для будівництва паркінгів, модернізації зупиночних комплексів, оновлення рухомого складу приватних перевізників, встановлення велопаркінгів.

ГОЛОВНІ ЗАХОДИ ТА ЗАВДАННЯ ЦІЛЬОВИХ ПРОГРАМ

ДІЇ, ЩО ДАЮТЬ ШВИДКОДОСЯЖНІ РЕЗУЛЬТАТИ

- Розробити комплексну транспортну схему міста
- Оптимізувати транспортні потоки за допомогою:
 - вулиць із одностороннім рухом
 - окремих полос для громадського транспорту
 - існування робочого графіку державних установ та інше.
- Покращити вуличну навігацію та зупинки
- Стандартизувати таксі
- Виокремити Управляючу компанію із КМДА
- Створити єдиний транспортний веб-портал міста із актуальною інформацією про маршрути, розкладом руху та інструментом пошуку оптимального маршруту проїзду між пунктами

ДОВГОСТРОКОВИЙ РОЗВИТОК

- Збільшити доступність метро (будівництво 4-ї лінії)
- Впровадити автоматизовану систему керування дорожнім рухом, а також системи моделювання транспортних потоків міста
- Збільшити пропускну спроможність метро (будівництво додаткових переходів і виходів на станціях)
- Модернізувати рухомий склад та інфраструктуру метро і наземного транспорту
- Поетапно скорочувати паркування на вулиці, побудувати перехоплюючі паркінги
- Встановити систему відеоспостереження на автошляхах з метою автоматизованого контролю правопорушень
- Розвинути пішохідну та велосипедну інфраструктуру починаючи з пілотного проекту на лівому березі
- Збільшити доступність дорожньої інфраструктури (будівництво нових доріг/розв'язок)
- Впровадити комплексне покриття пішохідної інфраструктури міста

КЛЮЧОВІ ІНДИКАТОРИ РОЗВИТКУ

Індикатор	Одиниці виміру	Поточне значення ⁷	Цільове значення	
			2015	2025
Індекс комфорту				
Довжина ліній громадського транспорту	км/10 000 осіб	9,6	11,6	16,1
Щільність вулично-магістральної мережі ⁵	км/км ²	2,1	2,35	2,8
Кількість постраждалих в аваріях	осіб/км	2,3	1,8	1,2
Додаткові індикатори				
Розподіл пасажиропотоку за видами транспорту	Доля громадського/ приватного/ альтернативного	52/48/0	51/45/4	50/40/10
Середня швидкість руху наземного громадського та автомобільного транспорту в години пік ⁶	км/год	23	30	40
Площа доріг, що потребує ремонту	%	85	67	<15

1. Оціночні дані групи розробки Стратегії згідно з інформацією від профільного управління КМДА

2. Норма — 5–8 машиномісць на 100 кв. м площі — ДБН 360–92

3. Кількість постраждалих — кількість поранених та загиблих, 2009 р.

4. Доля розрахована на основі прогнозованої статевовікової структури населення, розміру щоденного пасажиропотоку, динаміки продаж велосипедів, щорічно у середньому 7 місяців, придатних до їзди на велосипеді

5. З урахуванням лісів, зелених насаджень, водного дзеркала, забудованих та промислових територій

6. По даним аналітичного центру СМлінк (Яндекс.Карти)

7. Поточні значення з індексу комфорту — за 2009 рік (в цілях порівняння з іншими містами); поточні значення додаткових індикаторів — за 2010 рік

БАЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО СТАНУ СЕКТОРА

НАДІЙНА, ЯКІСНА СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОМУНАЛЬНИМИ ПОСЛУГАМИ

Переваги

- Достатня забезпеченість теплогенеруючими потужностями
- Відносно низьке споживання електроенергії
- Задовільна забезпеченість водопровідними мережами

Недоліки

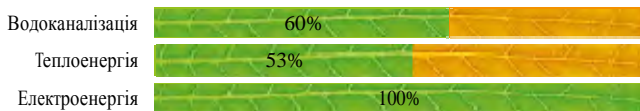
- Критичне зношення інженерної інфраструктури
- Вичерпання розподільчих потужностей (тепло, електроенергія, каналізаційні мережі), головним чином у зв'язку з інтенсивною забудовою міста
- Хронічне відставання розбудови інфраструктури від розвитку територій
- Значний дефіцит коштів для капітального ремонту та інвестицій у розвиток у власника інфраструктури — міста
- Неєфективна система управління та обслуговування житлового фонду, що не виконує своїх функцій

ОСНОВНІ ФАКТИ І ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ

Стан інфраструктури міста є дуже складним: водоканалізаційна інфраструктура (в т.ч. міського колектора і Бортницької станції очищення стоків) практично повністю зношена і несе в собі екологічну небезпеку; тепломережі зношені наполовину, що призводить до більше ніж 50 аварій на день (у середньому в опалювальний сезон). Кількість аварій на теплотрасах зростає на ~6% на рік. Аварії завдають значної шкоди дорожньому господарству міста.

Переважаюча частина проблем пов'язана з хронічною нестачею капіталовкладень, тому що тарифи водоканалізаційних послуг та теплопостачання не покривають навіть операційних витрат, не кажучи вже про інвестиційну складову.

Рис. 22. Частина операційних витрат, що покриваються тарифами на відповідні послуги

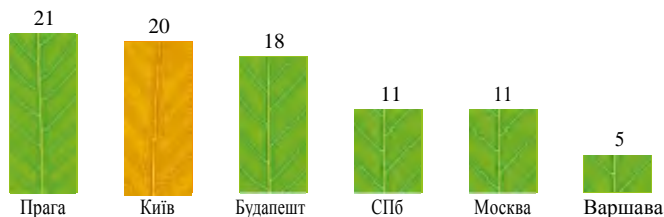

Систематичне недофінансування інфраструктурних мереж призводить до значних втрат ресурсів при транспортуванні та розподіленні, напр. у мережах водопостачання втрачається 1/5 води, у тепломережах — 17% тепла, а у електричних мережах — 11% електроенергії.

Недофінансування капітальних проектів має значний ефект і на житловий фонд столиці: 1/6 всіх будинків столиці зношена більш ніж на 40%. Третина ліфтів перебуває в аварійному стані, 1 000 ліфтів стають аварійними щороку.

Стан сектору вимагає негайних комплексних дій. Основним стратегічним завданням стане забезпечення міста належними, доступними, якісними комунальними послугами.

Рис. 23. Втрати води у системі водопостачання міста, %

Роботи будуть сконцентровані у трьох напрямках:

- Реконструкція та модернізація існуючих потужностей та мереж
- Поліпшення стану житлового фонду та якості його обслуговування
- Розбудова потужностей та інфраструктурної мережі

РЕКОНСТРУКЦІЯ ТА МОДЕРНІЗАЦІЯ ПОТУЖНОСТЕЙ МІСТА — ПЕРШОКЛАСНІ МЕРЕЖІ

Наразі реанімація інфраструктури міста потребує значних сум (напр. ~1 млрд євро на водоканалізаційне господарство, 1,5 млрд євро на теплове господарство), а строки реалізації комплексної реконструкції складають 10–15 років. Відтоді місту необхідно негайно змінювати підхід до підтримки інфраструктурних потужностей, перестати покладатись лише на власні бюджетні ресурси.

В рамках стратегічної ініціативи «Першокласна інфраструктура» ситуація має бути вирішена шляхом залучення значних капіталовкладень в інфраструктуру через:

- Співпрацю із існуючими приватними операторами, формування якісних економічних та нормативних стимулів для активних робіт по модернізації мережі
- Залучення грантів та пільгових позик міжнародних організацій для комерційно-непривабливих, однак соціально необхідних проектів

Пріоритетними напрямками капіталовкладень стануть:

- Реконструкція каналізаційного господарства та станції аерації

- Модернізація тепломереж та тепловпунктів міста
- Ремонт водозабірних станцій та вибіркова модернізація критичних складових водопостачальних мереж (напр. заміни запірної-регулювальної арматури)

У подальшому інфраструктурні мережі будуть передані профільним приватним операторам через механізми ДПП, із чіткою регламентацією зобов'язань інвестора та тарифним регулюванням.

ПОЛІПШЕННЯ СТАНУ ЖИТЛОВОГО ФОНДУ ТА ЯКОСТІ КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ — КОМФОРТНІ УМОВИ ТА ЕКОНОМІЯ КОМУНАЛЬНИХ ВИТРАТ

Поліпшення стану житлового фонду шляхом проведення комплексної термомодернізації є одним з ключових завдань стратегічної ініціативи «Ощадлива енергетика». Системні роботи будуть направлені на створення нормативних умов та залучення приватних інвесторів до проектів реконструкції та модернізації будинків, що зможуть повернути вкладення із реалізованої економії енерговитрат.

Крім того, роботи будуть проводитись і по напрямку ощадливого споживання, адже наразі кияни значно відстають у культурі економії ресурсів від своїх сусідів (напр. Рис. 24).

Рис. 24. Порівняне споживання води є найбільш неефективним у Києві

Економне споживання буде тісно пов'язане із розповсюдженням будинкових і квартирних лічильників, що дозволять громадянам напряму керувати власними комунальними витратами. Допоможе цьому і поступова передача житлових будинків і прибудинкових територій в управління і обслуговування самим мешканцям (використовуючи такі структури, як ОСББ). Такі структури дозволять місцевій громаді самостійно контролювати витрати, якість робіт та благоустрій своїх територій. Наразі, незважаючи на переваги і прозорість, ці структури не позбавлені технічних складнощів і законодавчих недоліків, які мають бути виправлені упродовж 2–3 років. Ринок управляючих структур буде розвинений та структурований для пропозиції якісних послуг з обслуговування житлового фонду і прибудинкових територій.

Однак доки управляючі структури ще не так розповсюджені, а обслуговують ЖЕКи 73% будинків, місту необхідно забезпечити якісні послуги відповідних служб. Відтоді в рамках ініціативи «Електронний уряд» планується централізація диспетчерських служб, що дозволить поліпшити якість обслуговування, пріоритизувати проблемні місця та визначити зони, які потребують негайних ремонтних робіт із залученням бюджетного фінансування, поліпшити швидкість реагування на виклики.

Відтоді основними завданнями міста в рамках поліпшення стану житлового фонду стануть:

- Формування законодавчої бази та залучення приватних інвесторів до проектів термомодернізації будинків (ініціатива «Ощадлива енергетика»)
- Просування будинкових та індивідуальних систем обліку ресурсів та енергії (ініціатива «Ощадлива енергетика»)
- Поліпшення нормативних умов та зменшення перепон для створення ОСББ
- Централізація диспетчерських служб обслуговування житлового фонду міста (ініціатива «Електронний уряд»)
- Пріоритизація проблемних місць та вибіркоче фінансування критичних ремонтних робіт

КЛЮЧОВІ ІНДИКАТОРИ РОЗВИТКУ

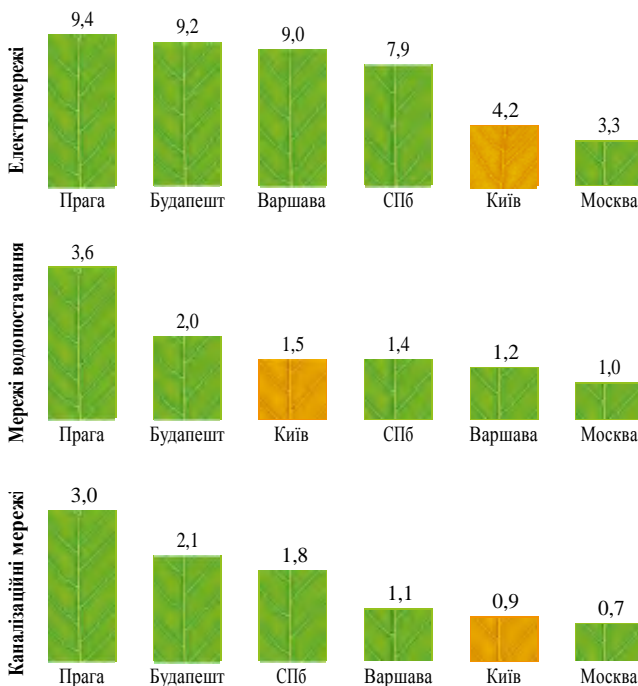
Індикатор	Одиниці виміру	Поточне значення ¹	Цільове значення	
			2015	2025
Індекс комфорту				
Протяжність електричних розподільних мереж	км/1000 осіб	4,2	5,0	9,4
Щільність електричних розподільних мереж	км/км ²	13,9	16,7	40
Протяжність водогонів	км/1 000 осіб	1,5	1,7	3,6
Щільність водогонів	км/км ²	5	5,7	15,3
Протяжність каналізаційних мереж	км/1 000 осіб	0,9	1,2	3
Щільність каналізаційних мереж	км/км ²	3,1	4,0	12,8
Доля втрат води від загального споживання	%	20	15	5
Індикатори, що не увійшли до індексу комфорту				
Ступінь зношеності електричних трансформаторних підстанцій	%	41	25	<10
Ступінь зношеності тепломереж	%	52	30	<15
Ступінь зношеності Деснянської і Дніпровської водозабірних станцій	%	75	45	<10
Частина будинків, зношених більш ніж на 40%	%	16	10	<5

1. Поточні значення з індексу комфорту — за 2009 рік (в цілях порівняння з іншими містами); поточні значення додаткових індикаторів — за 2010 рік

РОЗБУДОВА ІНЖЕНЕРНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ — ДОВГОСТРОКОВИЙ ПРІОРИТЕТ

Заплановане економічне зростання, залучення міжнародних компаній та розвиток місцевого бізнесу призведуть до значного зростання напруги на існуючу інфраструктуру міста. У той час як забезпеченість водопостачальними мережами (4,9 км/кв. км) і теплогенеруючими потужностями (3,7 ГКал-год./особу) знаходиться на прийнятному рівні відносно порівнянних міст, забезпеченість електричними розподільчими (13,8 км/кв. км) і каналізаційними мережами (3,1 км/кв. км) вже відстає через диспропорцію між будівництвом інфраструктури і стрімким розвитком міста.

Рис. 25. Забезпеченість деякою інженерною інфраструктурою, км/1 000 осіб

Вищевказані заходи щодо реконструкції існуючих мереж та просування ощадливого використання ресурсів дозволять ефективніше використовувати існуючі потужності.

Великі містобудівні проекти (напр. побудова адміністративно-ділових комплексів в рамках ініціативи «Центр поруч з домом») будуть орієнтовані на використання вже існуючих мереж, вторинну забудову із обов'язковою модернізацією підпорядкованих мереж.

Будуть розроблені пропозиції коригування будівельних нормативів як щодо якісних характеристик енергоощадження (в рамках ініціативи «Ощадлива енергетика»), так і обов'язкової реконструкції підпорядкованих інфраструктурних мереж.

Однак надалі розбудова мережі має стати пріоритетною задачею міста та його партнерів (приватних операторів, представників профільних обласних та державних структур). У режимі тісної співпраці мають бути розроблені прийнятні механізми стимулювання розбудови та підвищення потужності інфраструктурних об'єктів, залучення міжнародних грантів та інвестицій, просування рішень по справедливому тарифному регулюванню та проектам модернізації на державному рівні.

ГОЛОВНІ ЗАХОДИ ТА ЗАВДАННЯ ЦІЛЬОВИХ ПРОГРАМ

ДІЇ, ЩО ДАЮТЬ ШВИДКОДОСЯЖНІ РЕЗУЛЬТАТИ

- Підготовка проекту та залучення коштів для модернізації водоканалізаційного господарства
- Модернізація потужностей збору каналізаційних стоків, реконструкція станції аерації
- Ремонтні роботи водозабірних потужностей та водопостачальних мереж
- Підготовка проекту і передача електричних і теплових розподільчих потужностей в ДПП
- Приведення нормативу споживання води з 330 л/добу до фактичного рівню 235 л/добу
- Створення ресурсних центрів по підтримці громадян у реєстрації та управлінні ОСББ

ДОВГОСТРОКОВИЙ РОЗВИТОК

- Поліпшення законодавчих умов та зменшення перепон для створення ОСББ
- Створення карти-плану підземних комунікацій
- Приведення якості води до відповідності з нормами СанПіН
- Розробка механізмів залучення коштів та стимулювання розбудови інфраструктурних потужностей міста

БАЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО СТАНУ СЕКТОРА СТАЛИЙ РОЗВИТОК І ЗНИЖЕННЯ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Переваги

- Значна кількість зелених насаджень, садово-паркового господарства міста
- Рівень викидів речовин, що забруднюють атмосферу, — найменший серед порівнянних міст
- Рівень викидів CO₂ — найменший серед порівнянних міст
- Рівень генерації сміття низький

Недоліки

- Спадок із нефункціонуючих/зanedбаних екологічно небезпечних об'єктів у межах міста
- Застарілі основні фонди функціонуючих екологічно небезпечних підприємств
- Виснаженість і брак санітарних полігонів з утилізації твердих побутових відходів (ТПВ)
- Відсутність контролю за рівнем зелених насаджень
- Ріст забруднення повітря через збільшення транспортних засобів — основного джерела викидів CO₂

ОСНОВНІ ФАКТИ І ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ

ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕНЬ МІСТА

Київ історично розвивався як зелене місто. Цей факт є виправданою гордістю киян, однак за останні роки через несистемний розвиток міської забудови частка зелених насаджень скоротилась. І досі більше 50% міста вкриті зеленими насадженнями всіх видів¹: у Києві є 122 парки, 379 скверів, 80 бульварів. Основною задачею міста щодо озеленення є класифікація існуючого надбання міста, поліпшення функціональних якостей та розробка системного підходу до майбутньої забудови із мінімальною шкодою до зеленого фонду міста:

- У рамках стратегічної ініціативи «Дніпровська перлина» буде розроблено концепцію розвитку каскаду островів та прибережних територій Дніпра — екологічного центру міста
- Розробка програми комплексної зеленої зони м. Києва та стандартів міського озеленення, згідно з якою будуть закріплені межі міських лісів, лісопарків, гідропарків і парків, в яких забудова буде жорстко контролюватися
- Культивация зелених насаджень на придомових територіях, особливо в районах новобудов
- Спрощення процедур щодо визначення територій як скверів чи інших форм зелених зон
- Поліпшення благоустрою існуючих та розробка нових парків культури та розваг, із можливою передачею окремих зон парків у концесію для оновлення інфраструктури із жорстким обмеженням умов використання

ЗНИЖЕННЯ НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА НАВКОЛИШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Обсяг концентрації шкідливих речовин у київській атмосфері є одним з найнижчих серед порівнянних столиць ЦСЄ.

Серед забруднюючих речовин переважають оксиди вуглецю (65%). Викиди шкідливих речовин в атмосферу зростають на 6% щорічно. Викиди CO₂ у Києві також найменші серед групи порівнянних міст, але стрімко зростають — на 7% щорічно.

Рис. 26. Викиди забруднювачів атмосфери, на рік, т/кв. км, 2009

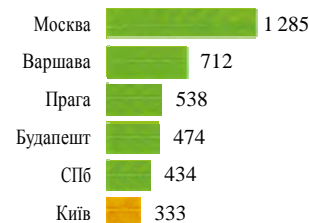
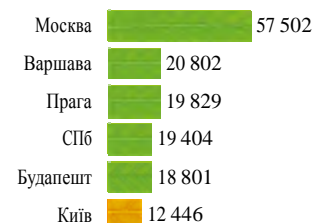

Рис. 27. Викиди CO₂ на рік, кг/1 кв. км, 2009

Низький рівень викидів обумовлений тим, що за останні двадцять років Київ суттєво скоротив промислові викиди. Наразі основне джерело забруднення — автомобільний транспорт (82%), за ним ідуть теплоелектростанції (<14%). Таким чином задля скорочення викидів шкідливих речовин необхідно не лише фокусуватися на поліпшення ситуації у промисловості, а й створювати умови для оновлення автопарку із залученням новітніх технологій фільтрації та ефективності використання палива (наразі — стандарти Євро 4 та Євро 5). Крім того, суттєво допоможе зниженню викидів у повітря і зменшення автотранспорту та перехід на громадський та альтернативний транспорт, згідно із відповідними програмами транспортного сектору.

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ МІСТА

У Києві досі залишаються об'єкти, украй небезпечні для життя та здоров'я людей і екології. Це, зокрема, завод «Радикал», ССЗ «Енергія», ТЕЦ-5, ТЕЦ-6, Дарницька ТЕЦ, ЗАТ «Екостандарт», ДП «Захід», завод «Радон», Дніпровська та Деснянська водопровідні станції, Полігон ТПВ №5. Стратегія

Києва передбачає санацію територій найбільш екологічно небезпечних підприємств.

Відносний обсяг генерації та концентрації сміття у Києві — один із найменших. Водночас у Києві вторинно переробляється усього 5% ТПВ, що значно менше, ніж у Варшаві та Празі, а решта 95% знищується. Більша частина сміття у Києві утилізується шляхом поховання на полігонах, потужності яких є практично вичерпаними.

Рис. 28. Генерація ТПВ в день на 1 люд., кг

Рис. 29. Утилізація сміття за способами, %

Стратегія розвитку Києва передбачає:

Регуляторне створення стимулів для обмеження поховання сміття на полігонах і перехід до переробки за допомогою спалювання та вторинної переробки

- залучення приватного капіталу для будівництва переробних потужностей, надання послуг збору та вивезення
- Фокусування міста на стимулюванні та контролі гравців на ринку збору, вивезення та переробки сміття
- Створення інфраструктури роздільного збору і переробки сміття, із залученням місцевих і міжнародних приватних компаній сектору

ПЕРЕХІД ЕКОНОМІКИ НА СВІТОВІ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ СТАНДАРТИ

Перехід економіки на світові еколого-економічні стандарти забезпечить системність екологічної політики міста й дозволить запобігти подальшому забрудненню довкілля підприємствами.

Відповідно, Стратегія Києва націлена на створення організаційних, адміністративних та економічних умов для екологізації виробництва таким чином, щоб у результаті

збільшити частку підприємств усіх форм власності, які працюють відповідно до стандартів екологічного та соціального управління (ISO 14000, EMAS), а також підвищити частку продукції, що відповідає стандартам ISO. Крім того, згідно із ціллю ініціативи з енергоефективності Київ має забезпечити виконання загальноєвропейської програми «20/20/20», у тому числі щодо зниження викидів парникових газів.

ГОЛОВНІ ЗАХОДИ ТА ЗАВДАННЯ ЦІЛЮВИХ ПРОГРАМ

ДІЇ, ЩО ДАЮТЬ ШВИДКОДОСЯЖНІ РЕЗУЛЬТАТИ

- Створити системи контролю над станом атмосфери
- Розробити програму комплексної зеленої зони м. Києва та стандартів міського озеленіння
- Створити умови для залучення приватних інвесторів у будівництво й обладнання сортувальних станцій

ДОВГОСТРОКОВИЙ РОЗВИТОК

- Переобладнати: водопровідні насосні станції; Бортницьку станцію аерації; каналізаційні системи; очисні споруди зливних вод
- Провести санацію територій підприємств, які зазнають забруднення, забезпечити вивіз за територію Києва шкідливих речовин з їх подальшою утилізацією
- Створити умови для залучення інвестицій у будівництво сміттєпереробних заводів

КЛЮЧОВІ ІНДИКАТОРИ РОЗВИТКУ

Індикатор	Одиниці виміру	Поточне значення ³	Цільові значення	
			2015	2025
Індекс комфорту				
Викиди шкідливих речовин	т/км ² /рік	333	275	250 ²
Доля переробки ТПВ	%	5	20	40
Індикатори, що не увійшли до індексу комфорту				
Частка переобладнаних систем екологічно небезпечних каналізаційних та очисних споруд	%	15	45	75
Відсоток регенованих забруднених територій	%	0	60	100
Частка підприємств, які використовують процедури екологічного і соціального управління (ISO 14000, EMAS)	%	4	45	50
Забезпеченість зеленими зонами загального користування	м ² /мешканця	16	18	20

1. Усі загально-доступні зелені зони, садово-паркові комплекси, ліси, території обмеженого використання та садово-дачна забудова

2. Цільові значення викидів речовин, що забруднюють атмосферу, розраховані на 2025 із припущенням виконання інших стратегічних ініціатив (напр. оновлення енергогенераційних потужностей міста, зміна пасажиропотоків на користь громадського та альтернативного транспорту, і т.п.), а також збереження тенденції поліпшення показників двигунів автотранспорту Києва щодо викидів забруднюючих елементів на 3% щорічно.

3. Поточні значення з індексу комфорту — за 2009 рік (у цілях порівняння з іншими містами); поточні значення індикаторів, що не увійшли до індексу за 2010 рік

БАЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО СТАНУ СЕКТОРА

ПРИВАБЛИВИЙ ТУРИСТИЧНИЙ ЦЕНТР, ЩО РОБИТЬ ЗНАЧНИЙ ВНЕСОК В ЕКОНОМІКУ МІСТА

Переваги

- Зручне географічне положення між Європою і Росією та іншими країнами СНД, а також вільний візовий режим
- Привабливий для туризму ландшафт міста та пам'ятки культурно-історичної спадщини
- Наявність висококласних об'єктів спортивної інфраструктури

Недоліки

- Недостатня популяризація Києва за кордоном як туристичного центру
- Відсутня цілісна маркетингова програма та туристична пропозиція міста
- Високі ціни на послуги при якості нижчій, ніж в інших містах Східної Європи

ОСНОВНІ ФАКТИ І ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ

ЗБІЛЬШЕННЯ КІЛЬКОСТІ ТУРИСТІВ

Сьогодні до Києва приїздить близько 1 млн туристів (як з України, так і з закордону), що значно менше показників інших міст Східної Європи (див. Рис. 30). При цьому Київ відстає і за темпами зростання кількості туристів: за період 2000–2008 рр. середньорічний приріст у Києві склав 5,3%, в той час як у Празі — 7,3%, а у Варшаві — 8,2%.

Реалізація програми розвитку туризму дозволить збільшити середньорічні темпи зростання до 6,3% і до 2025 року досягти показника в 2,6 млн туристів (див. Рис. 31).

ПРОГРАМА ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ МІСТА

Для досягнення таких цілей необхідна реалізація комплексної програми підвищення туристичної привабливості Києва і просування його як туристичного центру:

- Єдиний маркетинговий образ міста, що висвітлює основні туристичні пропозиції міста
- Активна участь у 10 найвпливовіших міжнародних туристичних ярмарках
- Занесення Києва до реєстру туристичних центрів найбільших сайтів для мандрівників і провідних міжнародних туроператорів
- Проведення PR-заходів: організація прес-турів для іноземних журналістів, публікації у спеціалізованих виданнях тощо
- Налагодження систематичної співпраці з міжнародними програмами та туристичними картками (напр. ISIC, альянси транспортних операторів і т.п.)
- Створення офіційного туристичного порталу з підтримкою іноземних мов

Значний потенціал залучення туристів закладено в розвитку подієвого туризму:

- Організація великих міжнародних спортивних заходів після чемпіонату Європи з футболу 2012 р. з використанням наявної спортивної інфраструктури.
- Проведення великих культурних заходів — фестивалів, виставок, бієнале сучасного мистецтва та інше

Створення умов та інфраструктури для проведення ділових та корпоративних конференцій у рамках відповідної стратегічної ініціативи по залученню міжнародних організацій до Києва, збільшення ділового туризму. За прикладом інших міст, залучити нових туристів допоможе реконструкція наявних культурно-історичних об'єктів і створення нових пам'яток. Реалізація реконструкції прибережної території згідно з ініціативою «Дніпровська перлина» також справлятиме значний ефект на в'їзний туризм.

Рис. 30. Кількість в'їзних туристів (2009)

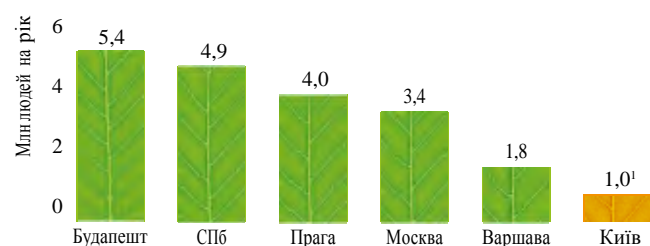
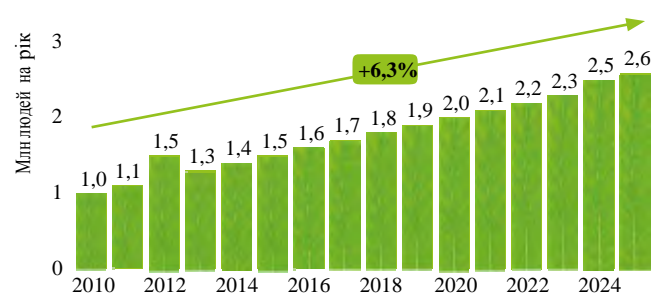

Рис. 31. Прогноз зростання кількості туристів²

ЗБІЛЬШЕННЯ ТРИВАЛОСТІ ПЕРЕБУВАННЯ ТУРИСТІВ

Сьогодні середня тривалість перебування туристів у Києві складає 2,1 дня, що дещо нижче, ніж у Будапешті (2,3) або Санкт-Петербурзі (2,8). Цільовий показник для Києва — повернення на рівень середини 2000-х рр., який складав 3 дні.

Для цього, в першу чергу, необхідно розробити і просувати тури з підвищеною тривалістю і більш насиченою програмою. Туристам, які бажають самостійно організувати свої поїздки, потрібно надати максимум інформації про місто та

його пам'ятки — сьогодні на провідних сайтах для мандрівників кількість рекомендованих для відвідання місць у Києві у десять разів менша, ніж у Празі або Будапешті.

ВДОСКОНАЛЕННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Одне з першочергових завдань для підвищення зручності перебування туристів у Києві — покращення інформаційного супроводу:

- Інвентаризація об'єктів туристично-рекреаційного значення та відбір, за участю туристичних операторів, найбільш популярних для туристів
- Створення єдиної туристичної картки гостя столиці для проїзду у транспорті та для відвідування туристичних закладів
- Створення туристичних інформаційних центрів і пунктів, установка інформаційних терміналів
- Крім того, базові роботи по розповсюдженню туристичної інфраструктури міста повинні забезпечити комфортне перебування гостей міста біля основних туристичних об'єктів:
- Створення системи вказівників основних пам'яток і вулиць іноземними мовами
- Забезпечення основних туристичних місць об'єктами санітарно-гігієнічного призначення

Сьогодні в готелях міста налічується приблизно 10 тис. номерів, що достатньо для задоволення поточного попиту. Однак зростання числа туристів вимагатиме введення в експлуатацію 500–700 номерів щорічно і до 2025 р. число номерів має становити 18 тис. з урахуванням підвищення середнього коефіцієнту завантаженості з 33% до середньо-європейського рівня 68%.

Сьогодні вартість проживання в готелях у Києві — одна з найвищих у Європі. Зростання числа готелів, а також обов'язкова сертифікація готелів на категорії комфортності дозволить знизити вартість і підвищити привабливість Києва для туристів.

ГОЛОВНІ ЗАХОДИ ТА ЗАВДАННЯ ЦІЛЬОВИХ ПРОГРАМ

ДІЇ, ЩО ДАЮТЬ ШВИДКОДОСЯЖНІ РЕЗУЛЬТАТИ

- Зміна організаційно-управлінської структури туризму Києва
- Розробка програми туристичної привабливості міста, концепції бренду та образу міста
- Створення офіційного туристичного порталу
- Єдина туристична картка гостя міста²
- Лістинг Києва в реєстрі ТОП-10 міжнародних сайтів для мандрівників і туристичних агентств
- Лібералізація процедур узгодження туристичних маршрутів, у першу чергу автобусних

ДОВГОСТРОКОВИЙ РОЗВИТОК

- Створення координаційного органу для управління туристичною галуззю у співпраці із приватними туристичними операторами та представниками пов'язаних сфер бізнесу
- Оновлення туристичної інфраструктури міста, адаптація для англомовної аудиторії
- Створення системи туристичних інформаційних центрів, пунктів, стендів і терміналів, з'єднаних з міським туристичним порталом
- Будівництво 8 тис. готельних номерів

КЛЮЧОВІ ІНДИКАТОРИ РОЗВИТКУ

Індикатор	Одиниці виміру	Поточне значення ⁴	Цільові значення	
			2015	2025
Індекс комфорту				
Кількість відвідувань музеїв на мешканця	Відвідувачів/мешканців міста	1,5	1,8	2,8
Кількість відвідувань театрів на мешканця	Відвідувачів/мешканців міста	0,4	1	1,2
Кількість галерей ⁵	Галерей/100 тис. осіб	1,42	2,6	3,22
Індикатори, що не увійшли до індексу комфорту				
Кількість в'їзних туристів	млн осіб	1	1,5	2,6
Середня тривалість перебування	днів	2,1	3	3
Кількість номерів у готелях	тис. од.	10	13	18
Середньорічне завантаження номерного фонду	%	33	56	68
Частка доходів від туризму в ВРП	%	0,7	2,5	мін. 2,5

1. Відповідно до кількості приїжджих, що були обслуговані у готелях міста

2. Консервативний розрахунковий приріст туристів у місті завдяки Євро-2012 становитиме 250 тис. люд.

3. Картка, сплативши за яку фіксовану ціну, турист зможе відвідати безкоштовно або зі знижкою основні туристичні об'єкти міста

4. Поточні значення з індексу комфорту — за 2009 рік (в цілях порівняння з іншими містами); поточні значення індикаторів, що не увійшли до індексу, за 2010 рік

5. Значущих громадських та приватних галерей за консенсусом експертів галузі

БАЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО СТАНУ СЕКТОРА

ДОСТУПНА, ЯКІСНА ТА ЕФЕКТИВНА СИСТЕМА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я, СПРЯМОВАНА НА ЗБЕРЕЖЕННЯ І ВІДНОВЛЕННЯ ЗДОРОВ'Я І ПРОДОВЖЕННЯ АКТИВНОГО ДОВГОЛІТТЯ КИЯН

Переваги

- Велика кількість закладів охорони здоров'я і медперсоналу
- Достатньо висока кваліфікація медичних кадрів (за окремими спеціальностями)
- Наявність високоякісних дослідницьких центрів охорони здоров'я при Національній академії медичних наук, кількох великих багатопрофільних державних і приватних медичних центрів високого рівня

Недоліки

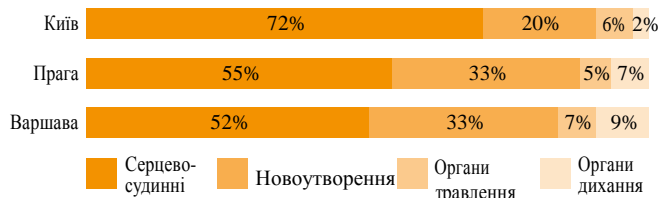
- Нерозвинений напрямок профілактики і просування здорового способу життя, недостатність загальнооздоровчих закладів
- Недостатньо розвинута система первинної меддопомоги, дефіцит кадрів ПМД
- малоефективне використання ресурсів, фінансування не прив'язано до обсягу і якості роботи закладів
- Низька якість інфраструктури, застарілі будівлі та обладнання
- Висока частка приватних видатків, відсутність механізмів солідарного фінансування
- Малоефективні механізми контролю якості роботи медзакладів і медперсоналу

ОСНОВНІ ФАКТИ І ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ

РОЗВИТОК ПРОФІЛАКТИКИ ЗАХВОРЮВАНЬ І ПРОПАГАНДА ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ (ЗСЖ)

У структурі смертності киян переважають серцево-судинні захворювання — ті, згідно з міжнародною практикою, можуть бути суттєво скорочені в середньо- та довготерміновій перспективі за реалізації програм профілактики і ЗСЖ.

Рис. 32. Структура смертності за окремими захворюваннями, 2009

Поширеність ішемічної хвороби серця в Києві одна з найвищих в Україні, але при цьому в структурі видатків київських домогосподарств видатки на тютюн та алкоголь мають таку ж частку, як і приватні витрати на охорону здоров'я, або ж у середньому 1 500 грн. на домогосподарство у рік.

Поширення ЗСЖ стримується браком належної інфраструктури — бігових і велосипедних доріжок, спортивних майданчиків, доступних басейнів і спортзалів.

Розвиток профілактики і поширення ЗСЖ мають відбуватися в таких напрямках:

- Збільшення можливостей та інфраструктури для спорту й

активного відпочинку

- Пропаганда ЗСЖ (підтримка професійних та аматорських заходів, створення загальноміських інформаційних приводів пропаганди ЗСЖ, відмова від шкідливих звичок, пропаганда здорового харчування)
- Формування культури ЗСЖ з раннього віку, введення інформативних занять у програми ДНЗ
- Поширення можливостей для профілактики серцево-судинних, онкологічних та інфекційних захворювань

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ РЕСУРСІВ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Забезпеченість Києва медичним персоналом і ліжками стаціонарів одна з найвищих серед порівнянних міст.

Рис. 33. Забезпеченість стаціонарами

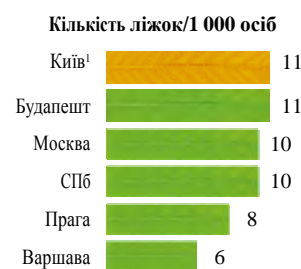

Рис. 34. Забезпеченість медперсоналом

Наявна система кошторисного фінансування потужностей ЛПЗ, низький рівень використання потужностей (по багатьох профілях кількість днів роботи ліжка складає 250–300 днів на рік), тривалі періоди перебування в стаціонарі (в середньому по Києву 12 днів проти 8,6 по ЄС) та часті випадки

медично-необгрунтованої госпіталізації, спричиняють на охорону здоров'я значне фінансове навантаження, яке можна оптимізувати.

За оцінками, на первинну допомогу в Києві виділяється ~8–10% фінансування галузі, тоді як у провідних системах охорони здоров'я 20–40%.

Підвищення ефективності системи відбуватиметься за такими напрямками:

- Пріоритетний розвиток первинної медичної допомоги, забезпечення вільного вибору лікаря первинної ланки
- Реструктуризація ліжкового фонду стаціонарів, відокремлення непрофільної діяльності
- Обмеження надлишкового використання послуг вторинної і швидкої допомоги
- Впровадження договірних механізмів фінансування і зміна статусу ЛПЗ
- Мотивація менеджерів і лікувального персоналу ЛПЗ підвищувати ефективність та якість роботи

ПІДВИЩЕННЯ ДОСТУПНОСТІ МЕДДОПОМОГИ

Київ менше забезпечений амбулаторно-поліклінічними закладами, ніж порівнянні міста. Але при цьому наявні потужності використовуються лише на 70–85% у центральних районах, і на 120–130% — у периферійних районах.

Відсутність механізмів солідарного фінансування і значна частка приватних видатків домогосподарств (за оцінками, до 40% загальних видатків), роблять меддопомогу (особливо медикаменти) фінансово недоступною для деяких категорій мешканців, яким вона потрібна.

Основні напрямки підвищення доступності:

- Розвиток мережі амбулаторій сімейного типу та мережі сучасних пренатальних центрів
- Розвиток каналів фінансування на принципах страхування
- Зниження/контроль вартості медикаментів
- Підвищення якості меддопомоги шляхом:
- Впровадження медичних стандартів, клінічних протоколів, формулярної системи та запровадження індикаторів якості медичної допомоги

- Інформатизації сектору охорони здоров'я
- Оплати праці, що буде залежати від обсягів та якості надання медичних послуг
- Інтеграція приватної медицини у загальний медичний простір міста

ГОЛОВНІ ЗАХОДИ ТА ЗАВДАННЯ ЦІЛЮВИХ ПРОГРАМ

ДІЇ, ЩО ДАЮТЬ ШВИДКОДОСЯЖНІ РЕЗУЛЬТАТИ

- Створення та укомплектування обладнанням мережі амбулаторій сімейної медицини
- Реструктуризація ліжкового фонду стаціонарів, виокремлення непрофільної діяльності (забезпечення якісного харчування, послуги пралень та прибирання і т.п.)
- Реалізація заходів з підвищення вартісної доступності медикаментів
- Впровадження стандартів та індикаторів якості процесів і результатів меддопомоги
- Запровадження регульованого ринку соціально-фінансованих високотехнологічних медичних послуг через формування державних замовлень на послуги на тендерній основі
- Зміна статусу та підвищення автономності ЛПЗ, впровадження стимулів до системи оплати праці

ДОВГОСТРОКОВИЙ РОЗВИТОК

- Програма просування здорового способу життя, розвиток інфраструктури ЗСЖ, центрів здоров'я
- Перехід на фінансування закладів на договірній основі з оплатою по кількості осіб та якості допомоги в ПМД і «за послугу» на вторинному рівні
- Спеціалізація лікарень і лабораторій для підвищення якості та зниження витрат
- Розвиток механізмів солідарного фінансування (лікарняні каси, обов'язкове страхування)

КЛЮЧОВІ ІНДИКАТОРИ РОЗВИТКУ

Індикатор	Одиниці виміру	Поточне значення ³	Цільові значення	
			2015	2025
Індекс комфорту				
Очікувана тривалість життя при народженні	Років	72,7	74,4	79,8
Первинна захворюваність	Осіб	966,6	898,9	777,3
Індикатори, що не увійшли до індексу комфорту				
Смертність дітей у віці до 1 року	випадків/ 1000 народжених	7,5	6	4
Смертність у працездатному віці	випадків/ 1000 мешканців	3,7	3,2	2,6
Частка видатків на первинну допомогу в загальних видатках на охорону здоров'я	%	8–10	18–20	20–30
Впровадження договірних відносин, зміна підходу до фінансування	так/ні	ні	так	так
Середня кількість днів роботи ліжка стаціонарів на рік	днів	297	310	330
Середні строки лікування на ліжках стаціонарів	днів	11	9	6

1. Включаючи всі заклади на території Києва
2. Лікарів і середнього персоналу
3. Поточні значення за 2009 рік

БАЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО СТАНУ СЕКТОРА

ВИСОКОЯКІСНА, ДОСТУПНА ОСВІТА, ЩО ВІДПОВІДАЄ ВИМОГАМ РИНКУ

Переваги

- Розвинена система освіти та інфраструктури навчальних закладів (крім дошкільних НЗ)
- Широке охоплення середньою освітою учнів шкільного віку
- Доступність безкоштовної освіти у навчальних закладах

Недоліки

- Недостатність освітньої інфраструктури для дошкільних навчальних закладів
- Недостатність матеріально-технічної бази
- Відсутність вичерпних оцінок якості освіти та участі в міжнародних моніторингових дослідженнях
- Незадовільний соціальний статус педагогічних працівників
- Використання потужностей деяких навчальних закладів не за призначенням

ОСНОВНІ ФАКТИ І ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ

ДОСТУПНІСТЬ ОСВІТИ

Рис. 35. Охоплення дошкільною освітою¹

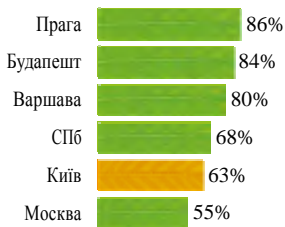

Рис. 36. Охоплення шкільною освітою²

Рис. 37. Коефіцієнт використання місць у дитячих садках, %³

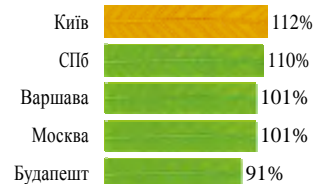
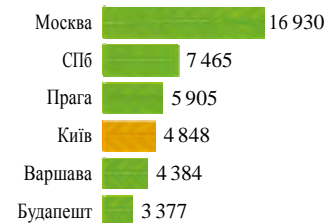

Рис. 38. Завантаженість шкіл I-III ступенів, індекс⁴

Київ — освітній центр України, у місті працює близько 116 ВНЗ. За концентрацією учнів усіх рівнів на 1 тис. населення (290 учнів та студентів на 1 тис. населення) Київ перевершує порівнянні міста з ЦСС.

Охоплення середньою освітою в Києві — одне з найвищих серед порівнянних міст (99%), дошкільна освіта відстає з охопленням 63%. Для забезпечення попиту НЗ Києва необхідно в першу чергу сфокусуватись на залученні достатньої кількості педагогічних кадрів.

ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ ІНФРАСТРУКТУРОЮ

Забезпеченість освітньою інфраструктурою в Києві нерівномірна. У той час як із забезпеченістю школами в місті явних проблем не спостерігається (школи завантажені на рівні порівнянних міст з ЦСС), дитячі садки в Києві значно перевантажені, у тому числі більше, ніж у Москві.

Так, співвідношення кількості дітей ДНЗ до кількості місць у ДНЗ для Києва складає 112%, а співвідношення кількості місць у ДНЗ до числа дітей віку 2–6 років — лише 72%. Позитивна динаміка народжуваності в Києві робить питання забезпеченості населення дитсадками критично важливим у найближчій перспективі. Головним заходом у частині

покращення забезпеченості освітньою інфраструктурою є створення додаткових ДНЗ. Однак окрім муніципальних ДНЗ, досягти цього планується і шляхом стимулювання приватних закладів, спрощення підконтрольних місту нормативів (санітарно-епідеміологічних, пожежних і т.п.).

ЯКІСТЬ ОСВІТИ

Якість освітньої інфраструктури Києва — у цілому задовільна, але є проблемні місця.

Водночас якість освіти в місті падає, бо ключовий фактор якості — персонал — є слабо мотивованим.

96,5%	Шкіл комп'ютеризовано (2010)
1:19	1 комп'ютер на 19 школярів (2010)
100%	Усі школи мають вихід в Інтернет, але за технологією dial-up (2010)
~30%	168 шкіл мають високошвидкісний вихід в Інтернет (2010)
~20%	101 школа має електронні бібліотеки (2010)
~50%	Близько 1/2 підручників вимушено фінансується батьками (купували за свої гроші і платили за користування)
100%	100% забезпечення автоматизованими робочими місцями бібліотекаря

Середня зарплата вчителів у Києві є однією з найнижчих у місті і становить 74% від середньої зарплати по всім галузям Києва. Низька компенсація призводить до падіння престижу педагогічної спеціальності та низької якості освіти. У результаті педагогічного персоналу не вистачає, переважає висока плинність (12–18% на рік) і старіння (23% учителів — працюючі пенсіонери).

Таким чином, для поліпшення якості освіти потрібно підвищувати зарплату вчителям, а також ремонтувати наявні об'єкти освітньої інфраструктури шляхом комплексної термосанації у рамках стратегічної ініціативи по підвищенню енергоефективності.

АКТУАЛЬНІСТЬ ПОСЛУГИ ОСВІТИ

Хоча у Києві знаходиться велика кількість ВНЗ, і в тому числі деякі з кращих університетів та інститутів, однак вони не підпорядковані місту та управляються на державному рівні. Проте серед навчальних закладів, підпорядкованих місту, є велика кількість професійних НЗ, що безпосередньо пов'язані з ринком праці. Наразі кількість ПТНЗ зменшується, у тому числі через невідповідність напрямків навчальних закладів побажанням потенційних абітурієнтів. Крім того, існує значний розрив між запитами ринку на невиробничі спеціальності та спеціалізацією випускників — бракує спеціалістів із профілем у сфері послуг. Для вирішення цієї проблеми місто ініціюватиме реформування існуючих центрів та, за необхідності, — створення нових центрів професійно-технічної освіти для потреб невиробничих галузей, зокрема туризму, готельного та ресторанного господарства, а також для підприємницьких дисциплін (напр. базові курси бухгалтерського обліку, фінансів, управління малими підприємствами і т.п.)

Інші проблеми з актуальністю освіти стосуються освітніх програм, які акцентують увагу на кількості, а не якості засвоєння матеріалу. Крім того, якість навчальних посібників низька. Місто підвищуватиме відповідність освіти запитам суспільства за допомогою реалізації програми «Київський підручник» з написання додаткових і альтернативних навчальних посібників.

ГОЛОВНІ ЗАХОДИ ТА ЗАВДАННЯ ЦІЛЬОВИХ ПРОГРАМ

ДІЇ, ЩО ДАЮТЬ ШВИДКОДОСЯЖНІ РЕЗУЛЬТАТИ

- Створити 4 центри професійно-технічної освіти для спеціальностей сфери послуг та підприємництва

ДОВГОСТРОКОВИЙ РОЗВИТОК

- Забезпечити НЗ достатньою кількістю педагогічних кадрів
- Започаткувати програму підтримки та спрощення нормативної бази приватних ДНЗ
- Створити, як при бюджетному фінансуванні, так і за допомогою приватної ініціативи, 28 тис. нових місць у ДНЗ
- Підвищити мотивацію та зменшити плинність педагогічного персоналу збільшенням рівня зарплати
- У довгостроковій перспективі, з урахуванням наявних демографічних тенденцій, відкрити 30 нових шкіл для забезпечення нового попиту

КЛЮЧОВІ ІНДИКАТОРИ РОЗВИТКУ

Індикатор	Одиниці виміру	Поточне значення ⁵	Цільові значення	
			2015	2025
Індекс комфорту				
Співвідношення учнів/вчителів у школах		10	10	8
Якість освіти (Newsweek)	Рейтинговий	64	68	78
Індикатори, що не увійшли до індексу комфорту				
Співвідношення дітей ДНЗ/педагогів		9	9	7
Співвідношення студентів ПТНЗ/педагогів		21	20	18
Кількість дітей у ДНЗ/місць у ДНЗ, (%)	%	112	100	92
Заробітна плата вчителя/середня заробітна плата	%	74	91	100
Коефіцієнт плинності педагогічного персоналу	%	12	6	3
Кількість НЗ, що потребують капітального ремонту		377	200	40
Частка працевлаштованих випускників ПТНЗ	%	87	93	95

1. Кількість місць у дошкільних НЗ/дітей 2–6 років.

2. Кількість учнів шкіл і професійних НЗ/дітей 6–18 років

3. Кількість дітей/кількість місць

4. Індекс завантаженості шкіл — кількість учнів/кількість учителів/кількість шкіл.

5. Поточні значення з індексу комфорту — за 2009 рік (у цілях порівняння з іншими містами); поточні значення індикаторів, що не увійшли до індексу, за 2010 рік

БАЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО СТАНУ СЕКТОРА

ПІДВИЩЕННЯ БЕЗПЕКИ ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

Переваги

- Наявність державного пенсійного забезпечення
- Наявність інфраструктури для інвалідів-дорослих, інвалідів-дітей, центру обліку осіб без ПММ¹
- Відносно низький рівень злочинності, в т.ч. низький рівень злочинів проти життя та здоров'я особи

Недоліки

- Відсутність комплексного розуміння ситуації та потреб усіх соціально незахищених верств населення міста
- Зношеність інфраструктури, призначеної для піклування про інвалідів-дорослих, інвалідів-дітей
- Брак потужностей інфраструктури, призначеної для піклування про інвалідів-дорослих психоневрологічного профілю, про осіб без ПММ
- Неefективне адміністрування пілг, відсутність адресності
- Виражена проблема молодіжної злочинності та злочинності серед неповнолітніх

ОСНОВНІ ФАКТИ І ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ

ФОРМУВАННЯ КОМПЛЕКСНОЇ ПРОГРАМИ ДОПОМОГИ СОЦІАЛЬНО НЕЗАХИЩЕНИМ ВЕРСТВАМ НАСЕЛЕННЯ

Наразі служби міста не мають комплексного розуміння ситуації та потреб усіх соціально незахищених верств населення. Відтоді першим кроком має бути детальне опрацювання теми соціального забезпечення, вивчення потреб усіх верств населення, що потребують соціальної допомоги в рамках повноважень міста. По результатам дослідження протягом 2012 року має бути розроблений комплексний план заходів як прямої допомоги із сторони міста, так і налагодження співпраці із міжнародними та національними організаціями, пропаганда соціальної відповідальності серед приватних підприємств міста.

Крім того, роботи по окремим темам, що вже ідентифіковані в службах міста, не будуть очікувати завершення розробки комплексної програми, розгорнуться без подальших вагань.

ДОПОМОГА МАЛОЗАБЕЗПЕЧЕНИМ ВЕРСТВАМ НАСЕЛЕННЯ

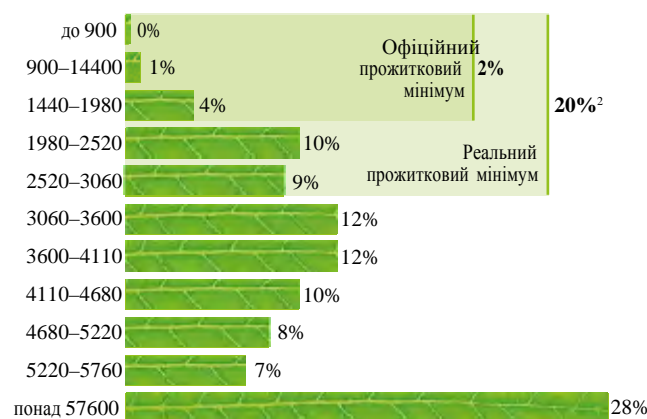
Київ — місто зі значним рівнем розшарування населення за доходами, причому доходи п'ятої частини киян менші реального прожиткового мінімуму. Основна категорія незможних — пенсіонери, які складають 93% киян із доходами, нижчими за реальний прожитковий мінімум. Хоча забезпечення цієї верстви населення підпадає під державну відповідальність, місто повинно всіляко підтримувати цю групу:

- Спрощення та прискорення процесів отримання затверджених пілг (напр. субсидій на сплату комунальних послуг)
- Створення, у партнерстві із приватним бізнесом та між-

народними організаціями, соціальної служби доставки продуктів та товарів першого вжитку

- Регулярне проведення районних ярмарок
- Створення, у партнерстві із приватним бізнесом, мережі соціальних магазинів

Рис. 39. Розподіл домогосподарств (із 3 осіб) за сукупними грошовими доходами³, %

ЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ СОЦІАЛЬНОЮ ІНФРАСТРУКТУРОЮ

Табл. 5. Психоневрологічні інтернати для дорослих

4	Будинки-інтернати
1605	Місць у будинках-інтернатах
98%	Використання потужності будинків-інтернатів психоневрологічного профілю
263	На черзі на поселення

Незважаючи на наявність базової соціальної інфраструктури, у Києві гостро бракує установ із піклування про осіб із психоневрологічними хворобами.

Аналогічна ситуація і з інфраструктурою для піклування про осіб без ПММ. У той час як наявні три установи такого профілю розраховані на 485 місць, оцінке число осіб без ПММ як мінімум утричі більше.

Стратегія Києва передбачає створення нових потужностей соціальної інфраструктури для забезпечення потреб міста, а також заходи для соціальної інтеграції осіб без ПММ.

ЗНИЖЕННЯ ЗЛОЧИННОСТІ

Рис. 40. Кількість зареєстрованих злочинів на 1 000 осіб⁴

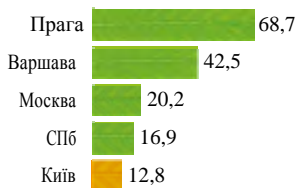
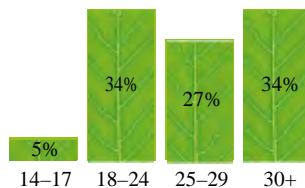

Рис. 41. Структура засуджених за віком, %⁴

Київ є одним із найбільш безпечних міст серед порівнянних столиць ЦСЄ, рівень зареєстрованої злочинності в Києві найнижчий у групі порівняння. При цьому варто зазначити, що низький порівнянний рівень може частково бути результатом недоліків механізмів офіційного статистичного обліку. Крім того, як свідчить досвід інших європейських міст, ріст туризму, який є одним з важливих стратегічних напрямків міста, може призвести до непропорційного росту злочинності за відсутності механізмів контролю та профілактики злочинності.

Основна частина злочинів — не проти особи, більше 50% усіх злочинів спрямовані на крадіжку власності. При цьому існує проблема молодіжної злочинності: більша частина злочинів скоюється молоддю (61% засуджених — особи у віці від 18 до 30 років). На цю вікову категорію припадає більше 80% усіх скоєних пограбувань і розбоїв, 50% тяжких злочинів.

З метою зниження в місті рівня злочинності Стратегією Києва передбачено розробку комплексної програми профілактики правопорушень «Безпечне місто». Крім того,

автоматизована система відеоспостереження на вулицях та автошляхах столиці, яка буде створена за підтримки місцевих та державних органів внутрішніх справ, дозволить значно підвищити рівень контролю правопорушень, а також поліпшить реагування служб міста на надзвичайні ситуації.

Швидкість реагування та вирішення комплексних надзвичайних ситуацій (таких, що потребують залучення декількох служб) будуть також значно поліпшено за рахунок централізації диспетчерських служб міста та впровадження новітніх технологій в рамках стратегічної ініціативи «Електронний уряд».

ГОЛОВНІ ЗАХОДИ ТА ЗАВДАННЯ ЦІЛЬОВИХ ПРОГРАМ

ДІЇ, ЩО ДАЮТЬ ШВИДКОДОСЯЖНІ РЕЗУЛЬТАТИ

- Розробити комплексний план дій з допомоги соціально-незахищеним верствам населення міста
- Створити, у партнерстві із приватним бізнесом та міжнародними організаціями, соціальну службу доставки продуктів та товарів першого вжитку
- На базі санаторію ім. Першого Травня в Пущі-Водиці збудувати психоневрологічний інтернат на 300 місць

ДОВГОСТРОКОВИЙ РОЗВИТОК

- Створити програму зайнятості для осіб без ПММ
- Створення, у партнерстві із приватним бізнесом, мережі соціальних магазинів
- Створити доступний та профінансований містом процес відновлення документів для осіб без ПММ
- Розробити комплексну програму профілактики правопорушень у Києві «Безпечне місто»
- За підтримки державних та місцевих органів внутрішніх справ розробити та запровадити систему вуличного відеоспостереження

КЛЮЧОВІ ІНДИКАТОРИ РОЗВИТКУ

Індикатор	Одиниці виміру	Поточне значення ⁶	Цільове значення	
			2015	2025
Індекс комфорту				
Кількість злочинів	Злочинів/100 тис. осіб	12,8	11,0	8,5
Комплексний рейтинг безпеки EIU	Рейтинговий	70	72,8	78,9
Індикатори, що не увійшли до індексу комфорту				
Міжнародний коефіцієнт нерівності доходів домогосподарств ⁵		0,41	0,38	0,33
Кількість робочих місць для осіб без ПММ	Місць	0	200	500
Загальна кількість осіб без ПММ до числа місць у закладах для перебування осіб без ПММ	%	230	150	100

1. Без певного місця мешкання

2. Реальний прожитковий мінімум на родину із трьох осіб, розрахований ІАЦ ОРПС — 2829 грн. на 31.10.2008 р.

3. 2008 рік

4. Дані за 2009 р.

5. Міжнародний коефіцієнт розподілу доходів Джині, із значеннями від 0 — рівномірного до 1 — край контрастного.

6. Поточні значення з індексу комфорту — за 2009 рік (у цілях порівняння з іншими містами); поточні значення індикаторів, що не увійшли до індексу, за 2010 рік

БАЧЕННЯ МАЙБУТНЬОГО СТАНУ СЕКТОРА

ПРИВАБЛИВИЙ РИНОК ПРАЦІ З РІВНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ ЯК ДЛЯ ЧОЛОВІКІВ, ТАК І ДЛЯ ЖІНОК

Переваги

- Безробіття нижче, ніж у середньому по країні
- Середня заробітна плата на 50–60% вища, ніж по країні (2010 року — на 53%)
- Освічена та кваліфікована робоча сила
- Відсутня дискримінація між чоловіками та жінками у статистиці зайнятості

Недоліки

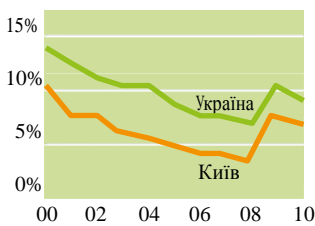
- Київ програє за рівнем зайнятості та зарплатою порівнянним містам із ЦСЄ
- У низці ключових для економіки міста секторів Київ програє за продуктивністю праці порівнянним містам із ЦСЄ
- Недостатньо молода робоча сила (вікова група 15–35 років становить 38% від усіх найманих співробітників)

ОСНОВНІ ФАКТИ І ЗАВДАННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ

ПІДВИЩЕНА ЗАЙНЯТИСТЬ — РЕЗУЛЬТАТ, ЩО ПОТРЕБУЄ ПІДТРИМКИ

Рис. 42.

Рівень безробіття¹

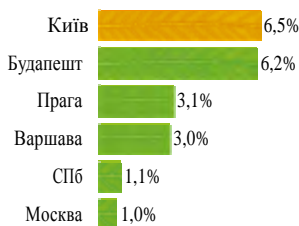

Київ має значно менший рівень безробіття у порівнянні з Україною в цілому. Дані статистики підтверджують, що це довгострокова тенденція, обумовлена особливим статусом Києва як столиці та центру країни.

При цьому рівень безробіття в Києві вище, ніж у середньому по групі порівнянних міст (Рис. 43). Тому однією із стратегічних цілей розвитку міста до 2025 року є підвищення рівня зайнятості його мешканців.

Рис. 43.

Рівень безробіття¹, 2009

дають найбільшу кількість робочих місць загалом, але саме малий бізнес разом із мікропідприємствами² забезпечують більше третини працівників роботою.

Виконання окремих стратегічних цілей та секторів передбачає збільшення робочих місць, наприклад:

- Створення робочих місць у конкурентних кластерах, формування малих підприємств за допомогою бізнес-інкубаторів в рамках ініціативи «Зроблено в Києві»
- Збільшення сервісних робочих місць у напрямках культури та туризму
- Значне підвищення попиту на професійні кадри при створенні умов та залученні міжнародних компаній до Києва
- Поліпшення можливостей підприємницької діяльності
- Створення додаткових робочих місць як для спеціалізованих, так і робітничих кадрів у проектах реконструкції, модернізації, розбудови інфраструктури міста

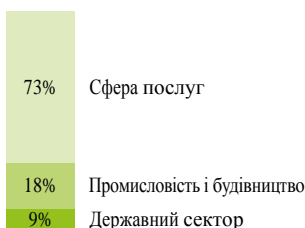
Структура зайнятості буде залишатись сфокусованою на секторі послуг. Промислові робочі місця переорієнтуються на напрямки із високою доданою вартістю. Щодо роботодавців заходи по поліпшенню середі підприємництва (особливо іновативного підприємництва) мають збільшити долю малого та мікробізнесу. Відносно стабільна кількість робочих місць державного управління сприятиме відносному скороченню долі, до 4–5%, за рахунок збільшення загальної кількості робочих місць міста та оптимізації державного апарату при впровадженні автоматичних систем електронного уряду.

Задля отримання максимального ефекту від цих ініціатив місту буде необхідно забезпечити відповідну підтримку та координацію ринку праці.

СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ЗРОСТАННЯ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Середня заробітна плата у Києві стабільно на 50–60% вища, ніж по країні, тоді як у порівнянні з іншими столицями ЦСЄ за цим показником Київ суттєво поступається. Стратегія розвитку міста до 2025 року відводить важливу роль підвищенню привабливості ринку праці та заходам, які стимулюють зростання заробітних плат.

Рис. 44. Структура зайнятості за основними секторами, 2009

Структура зайнятості Києва відповідає структурі ВВП із основною кількістю зайнятих киян у сфері послуг. Щодо основних роботодавців, то хоча середні роботодавці й на-

Рис. 45.

Структура зайнятості за роботодавцями, 2009

Рис. 46. Номінальна середня місячна зарплата, євро

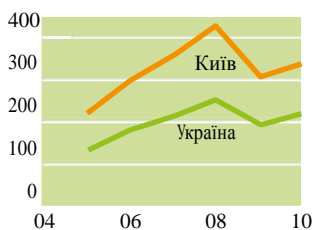
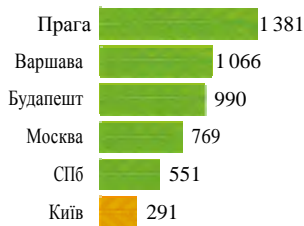

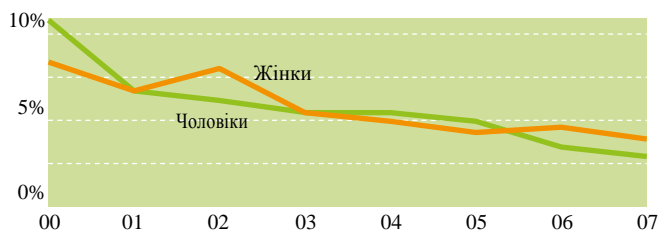
Рис. 47. Середня місячна зарплата у 2009, євро

Оскільки в умовах ринкової економіки рівень зарплат визначається на основі балансу попиту на робочу силу та її пропозиції, ключовими заходами у цій сфері місто бачить розвиток економічної бази для створення додаткового попиту на робочу силу, а також підвищення її кваліфікації. Так, в рамках сектору освіти, передбачається сфокусуватись у тому числі і на створенні центрів професійно-технічної освіти, зокрема, для потреб тих галузей, у яких планується найбільший попит у майбутньому. Крім того, значну роль у підвищенні офіційної середньої заробітної плати має відіграти зменшення тіньового сектору та легалізація заробітних плат.

СТВОРЕННЯ РІВНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Рис. 48. Рівень безробіття серед чоловіків та жінок

У структурі економічно активного населення Києва співвідношення чоловіків і жінок наближається до одиниці і є історично стабільним. Крім того, за рівнем безробіття в Києві також не спостерігається дискримінації між чоловіками та жінками.

Так, за рівної участі чоловіків і жінок у робочій силі, співвідношення чоловіків і жінок серед безробітних теж приблизно однакове.

У своєму довгостроковому баченні розвитку Київ прагне втримати гендерний баланс у структурі зайнятості, а також

забезпечити рівні можливості працевлаштування для окремих соціальних груп, таких як безробітні жінки, які виховують дітей.

ГОЛОВНІ ЗАХОДИ ТА ЗАВДАННЯ ЦІЛЬОВИХ ПРОГРАМ

ДІЇ, ЩО ДАЮТЬ ШВИДКОДОСЯЖНІ РЕЗУЛЬТАТИ

- Розробити та впровадити систему професійних тренінгів і курсів безперервного підвищення кваліфікації
- Підвищити рівень працевлаштування безробітних за допомогою програм стажувань
- Впровадити систему спеціальних тренінгів для підвищення працевлаштування жінок
- Прискорити процес працевлаштування безробітних за допомогою проведення ярмарків вакансій із залученням рекрутингових (кадрових) агентств

ДОВГОСТРОКОВИЙ РОЗВИТОК

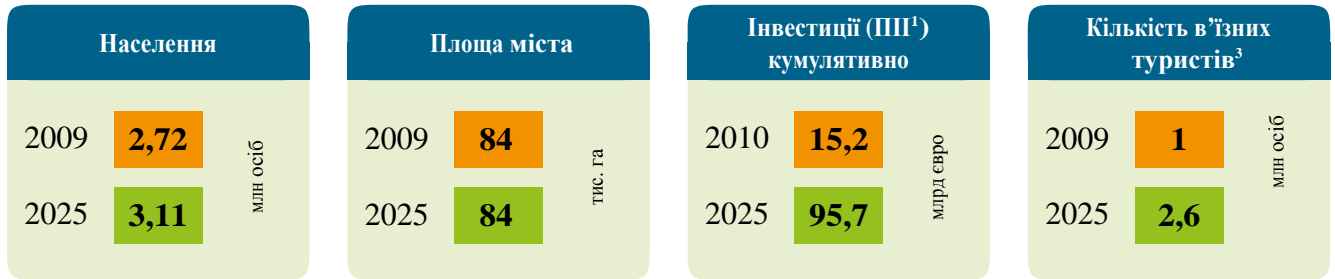
- Розширити базу вакансій служби зайнятості до 2025 року на 20%

КЛЮЧОВІ ІНДИКАТОРИ РОЗВИТКУ

Індикатор	Одиниці виміру	Поточне значення ³	Цільове значення	
			2015	2025
Індикатори, що не увійшли до індексу комфорту				
Рівень безробіття населення у віці 15–70 років	%	5,8	4,6	3
Рівень середньої заробітної плати	Євро/особу	315	550	>1100
Співвідношення рівня безробіття серед економічно активних жінок до рівня безробіття серед економічно активних чоловіків	-	1,3	1,0	1,0

1. Рівень безробіття за методикою Міжнародної організації праці (МОП) згідно інформації Державної служби статистики України
2. Мікропідприємства — компанії приватних підприємців, лише з одним співробітником у штаті
3. Поточні значення за 2010 рік

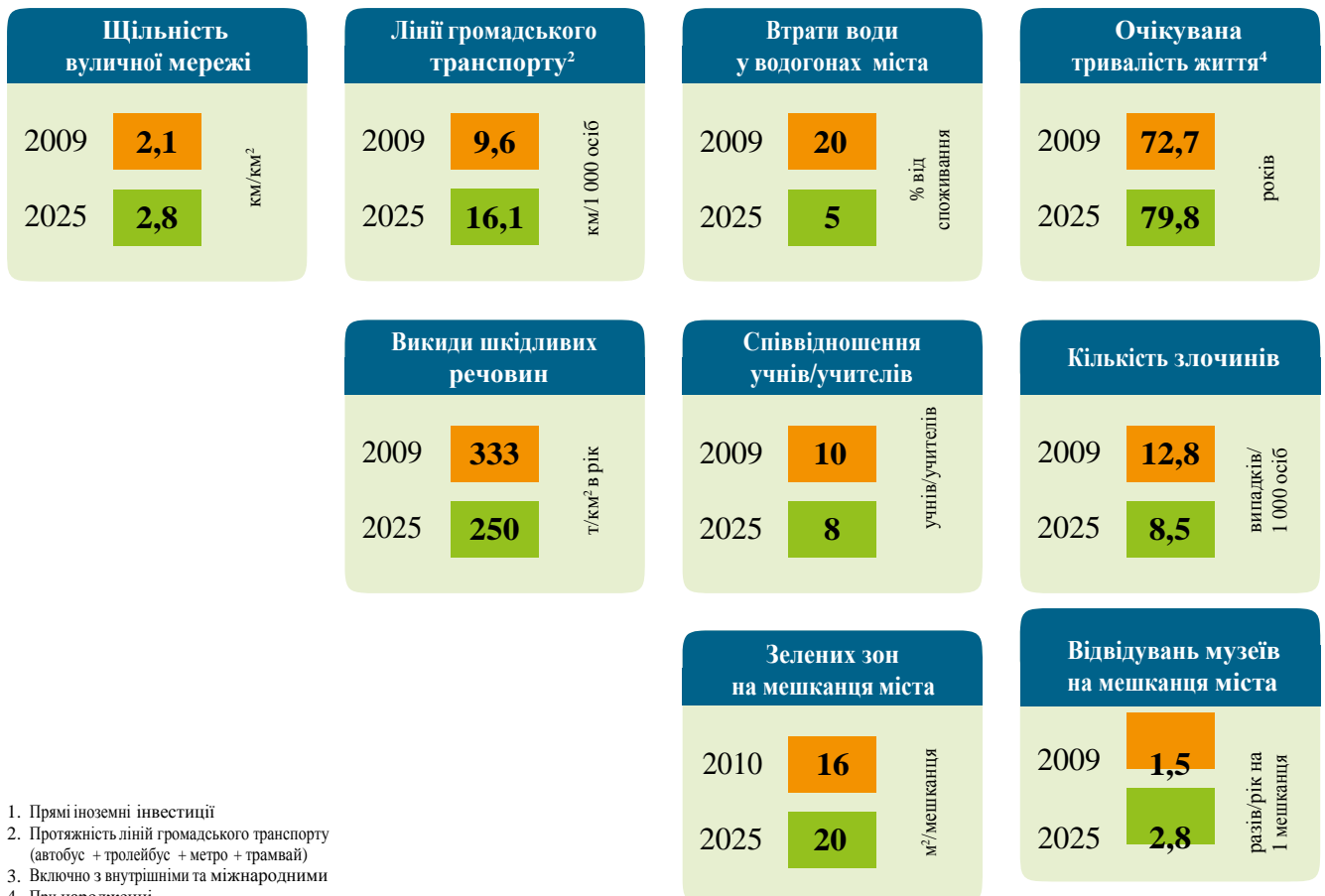
ІНДИКАТОРИ РОЗВИТКУ МІСТА

ОСНОВНІ СТРАТЕГІЧНІ ЦІЛІ

ВИБІРКОВІ ІНДИКАТОРИ КОМФОРТУ ЖИТТЯ

1. Прямі іноземні інвестиції
 2. Протяжність ліній громадського транспорту (автобус + тролейбус + метро + трамвай)
 3. Включно з внутрішніми та міжнародними
 4. При народженні

ПРОГРАМА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ

СТРАТЕГІЯ ПОВИННА ВІДПОВІДАТИ НА ЗАПИТАННЯ «ЯК», ПІСЛЯ ТОГО ЯК ВИЗНАЧЕНО НАПРЯМОК «КУДИ», ТОБТО БАЧЕННЯ

Принципи реалізації Стратегії

- 1 Виділення пріоритетів, на відміну від прагнення охопити всі аспекти життєдіяльності міста
- 2 Створення умов для активної участі в розвитку міста різних суб'єктів, на відміну від ставки на власні ресурси
- 3 Пильний контроль процесу виконання, а не тільки результатів

ВИДІЛЕННЯ ПРІОРИТЕТІВ

Розвиток міста — масштабне завдання. Розвиток такого міста, як Київ — ще масштабніше, тому що саме це місто порівнюється з окремими європейськими державами. Щоб отримати видимий результат здійснюваної роботи, вкрай важливо сфокусуватися. Тому, наприклад, у кожному з галузевих напрямків, викладених у Стратегії, виділено тільки головні проекти.

Окрім цього, у самій Стратегії відзначено 9 найбільших стратегічних ініціатив, які мають вагомий вплив на досягнення як якісних (бачення), так і кількісних (ключові показники ефективності) цілей стратегії:

1. Модернізація транспортної й інженерної інфраструктури
2. Забезпечення ефективної генерації та бережливого використання енергоресурсів
3. Стимулювання конкурентних кластерів економіки
4. Впровадження сучасних технологій міського управління
5. Створення унікальної культурної атмосфери
6. Збереження та благоустрій прибережних зон Дніпра
7. Просування здорового способу життя
8. Створення нових центрів ділової активності
9. Залучення центральних офісів міжнародних компаній і організацій

Для кожної стратегічної ініціативи та сектора створено детальний план заходів, проектів, завдань.

ПОЛІТИКА «СТВОРЕННЯ УМОВ»

Відставання Києва за більшістю параметрів розвитку у порівнянні зі східноєвропейськими столицями істотне. В економіці, наприклад, це 10–15 років. Однак його проблеми не унікальні. Прага, Варшава, Будапешт 15 років тому зазнавали аналогічних проблем й істотно просунулися в їх вирішенні, що виявилось, наприклад, у скороченні розриву від столиць розвинених країн на 30–50%. Зростання у таких масштабах можливе тільки за участі приватного сектору, іноземних інвесторів, міжнародних фінансових інститутів.

Основними елементами політики створення умов стануть:

- Удосконалення процесу інвестиційного планування, у якому відображаються всі джерела фінансування
- Поліпшення бізнес-клімату в тій частині, де на це може вплинути місто: наприклад, у дозвільній системі для бізнесу
- Сприяння міста інвесторам і підприємцям у галузях, які можуть максимально вплинути на розвиток його економіки, зайнятість, бюджет, конкурентоспроможність
- Забезпечення базових умов діяльності через розвиток інфраструктури, реформу системи управління, міжнародне просування міста

КОНТРОЛЬ ПРОЦЕСУ, А НЕ ЛИШЕ РЕЗУЛЬТАТІВ

Амбітні та комплексні цілі Стратегії вимагають пильного контролю не тільки над кінцевим результатом, а й процесом, проміжними результатами. До того ж окремі стратегічні проекти можуть відноситися до компетенції районних адміністрацій, структурних підрозділів міської адміністрації і навіть окремих державних установ. Відтоді ефективні механізми контролю мають бути запроваджені на кожному з рівнів, включно із громадським контролем:

- Міської адміністрації над діяльністю районних адміністрацій
- Органів центральної влади над виконанням місцевим самоврядуванням делегованих йому функцій
- Мешканців над діяльністю місцевого самоврядування

ЗА КОЖНОЮ ІНІЦІАТИВОЮ СТОЇТЬ ДЕТАЛЬНИЙ ПЛАН ЗАХОДІВ ТА ПРОЕКТІВ

Кожна стратегічна ініціатива та стратегічний сектор включають комплекс дій, виконання яких повинні сприяти значному поліпшенню якості життя у столиці. Формат документу Стратегії не дозволяє глибоко деталізувати всі плани виконання, тому зосереджується на найзначніших та знакових заходах. Однак в рамках підготовки Стратегії по кожній з ініціатив та стратегічних секторів були розроблені детальні плани заходів:

Рис. 49. Приклад планового документу стратегічного сектора

Плани обов'язково включатимуть інформацію про:

- Виконавців, відповідальних за здійснення тих чи інших заходів (на рівні профільного управління міської адміністрації)
- Строки виконання
- Ресурси (фінансові та не фінансові), необхідні для реалізації заходів

Деталізація стратегічних ініціатив та секторів буде здійснена до рівню окремих короткострокових дій, що дозволить керівництву КМДА відстежувати прогрес завдань не по роках та кварталах, а щотижнево.

Рис. 51. Ілюстративний приклад інструменту відстеження робіт по реалізації стратегії

У разі необхідності залучення інвесторів, щодо кожної ініціативи буде сформований перелік інвестиційних проєктів. Кожен із проєктів буде оформлений із необхідною інформацією про:

- Необхідні проєктні роботи
- Оціночні строки виконання
- Фінансову прибутковість
- Механізм взаємодії з державою (напр. повністю приватно-фінансовані, ДПП або з елементом співфінансування зі сторони пересічних киян)

Нові проєктні пропозиції будуть регулярно збиратись по усім структурним підрозділам міської адміністрації, а також від міської громади, за допомогою стандартизованої форми збору інформації. Пропозиції вже мусять містити як інформацію про запропоновану ідею, так і первинну оцінку прибутковості та запропоновані механізми фінансування:

Рис. 50. Форма збору інформації пропозицій інвестиційних проєктів (коротка та детальна форма)

Надалі такі пропозиції будуть проаналізовані у профільному управлінні міської адміністрації, відібрані та пріоритизовані за допомогою інвестиційного агентства міста.

Плани реалізації та перелік інвестпроєктів будуть більш деталізованими по заходам на найближчий час (перший етап реалізації Стратегії), і узагальнені по подальшим етапам реалізації Стратегії. Із плином часу як плани, так й інвестпроєкти будуть доповнюватись по мірі виконання поточних завдань та формування нових проєктів для інвестування.

БЮДЖЕТ МІСТА — НЕ ЄДИНЕ ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ

Фінансовий стан Києва на цей час не дозволяє вести мову про його орієнтацію на розвиток. Доходи бюджету Києва знизилися порівняно з 2008 роком, а борги міста значно збільшилися. Структура доходів бюджету недиверсифікована (60% усіх надходжень — від податку на доходи фізичних осіб). Водночас високі відрахування до держбюджету (~40% усіх видатків) обмежують можливості для розвитку.

Натомість міська адміністрація мусить залучити усі можливі джерела фінансування і перш за все — інвестиції приватного сектора економіки:

Поточні видатки	Капітальні видатки на розвиток міста / реалізацію стратегії				
Операційні видатки	Соціальні проекти	Пріоритети стратегії	Розвиток нових галузей	Проекти національного значення	Проекти місцевого значення
Бюджет міста спрямований на забезпечення роботи ключових секторів	Бюджет міста для фінансування ключових соціальних проектів	ДПП для фінансування найбільш пріоритетних стратегічних проектів	Інвестиції приватного сектору у нові конкурентоспроможні галузі	Держбюджет для підтримки фінансування ключових проектів розвитку міста	Співфінансування видатків із громадянськими при ремонті та модернізації ЖКГ
Частка приватного сектору у видатках					

Різні джерела фінансування слугуватимуть різним цілям, щоб разом комплексно охопити всі аспекти розвитку міста. Більшість заходів щодо Стратегії будуть сформовані у проекти, класифіковані наступним чином:

БАЗОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІ ПРОЕКТИ

Деякі соціально-орієнтовані проекти, що забезпечуватимуть гідне життя всім верствам населення міста (напр. створення психоневрологічного інтернату), а також окремі проекти, що самі по собі створюють умови, необхідні для подальшого залучення інвесторів та стимулювання розвитку бізнесу (напр. проекти по реконструкції базових інфраструктурних потужностей), на жаль, не мають комерційної привабливості для інвесторів, однак так чи інакше повинні бути реалізованими. Саме на таких проектах сфокусується бюджетне фінансування, адже місто мусить забезпечувати якісне життя всім киянам.

ПРОЕКТИ, ЩО МАЮТЬ ВИСОКУ СТРАТЕГІЧНУ ПРІОРИТЕТНІСТЬ ТА СОЦІАЛЬНУ ЗНАЧУЩІСТЬ

Такі проекти є комерційно-вигідними та мають високу стратегічну пріоритетність і соціальну значущість (напр. побудова 4-ої гілки метро, лінії швидкісного трамваю). Через свою високу пріоритетність та соціальну компоненту участь міста у таких проектах може бути необхідна як із точки зору дозвільної підтримки, так і в якості гаранта ризиків проекту, що буде стимулювати пришвидшену реалізацію задач.

На перших етапах, задля відпрацювання таких проектів та підвищення довіри інвесторів, більшість проектів будуть сформовані у простих, контрактних формах, таких як ДВОМ (розробка, забудова, експлуатація, обслуговування). Однак надалі плануються і більш комплексні проекти за участі міста та приватних інвесторів на партнерській основі.

КОМЕРЦІЙНО-ПРИВАБЛИВІ ПРОЕКТИ, ЩО МАЮТЬ СТРАТЕГІЧНУ ПРІОРИТЕТНІСТЬ

Проекти, що матимуть найвищу комерційну привабливість (напр. розвиток підприємств конкурентних галузей), не будуть потребувати такої активної участі міста в їх реалізації, а рад-

ше — у їх формуванні та просуванні серед інвесторів та місцевого бізнесу, а також формування відповідної дозвільної середовища для реалізації. Основною рушійною силою таких проектів мусять стати місцеві підприємці та стратегічні інвестори.

ПРОЕКТИ, ЩО ЧАСТКОВО АБО ПОВНІСТЮ ВІДНОСЯТЬСЯ ДО ПОВНОВАЖЕНЬ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ВЛАДИ

Деякі проекти, що мають державний ефект та стосуються підпорядкованих державі органів влади, частково або повністю не відносяться до повноважень міста (напр. проекти у співпраці із МВС). Через їх значну стратегічну роль місто буде активно просувати їх на державному рівні, налагоджувати співробітництво із відповідними виконавчими органами, забезпечувати необхідну підтримку. Однак у разі таких масштабних проектів часткове або повне фінансування буде забезпечено державним бюджетом.

ПРОЕКТИ, ЩО МАЮТЬ ЗНАЧНИЙ ЕФЕКТ НА СФОКУСОВАНУ ГРУПУ ГОРОДЯН

Такі проекти, що матимуть прямий та значний ефект на якість життя невеликої сфокусованої групи городян (напр. термомодернізація будинків, реконструкція та побудова нових об'єктів прибудинкових територій, таких як спортивні майданчики та паркінги, і т.п.) вимагатимуть і часткової участі самих киян. Адже саме зацікавлені мешканці будуть найліпшими контролерами якості виконаних робіт, а участь громади додасть впевненості іншим інвесторам у довгостроковій зацікавленості місцевих жителів та відсутності конфліктів із ними.

Важливою зміною стане впровадження процесу планування інвестицій, за яким в інвестиційній програмі міста будуть відображені також проекти із приватним фінансуванням (не тільки бюджетні). Крім того, зміниться система контролю, згідно з якою результат роботи органів місцевої влади буде оцінений і по результатам реалізації загальної програми, включаючи проекти із залученням позабюджетного фінансування.

Залучення інвесторів та реалізація планів економічного зростання завдяки місцевому бізнесу стануть можливими лише за умови забезпечення містом достатньо сприятливих умов функціонування та привабливості запропонованих проєктів.

ПОЛІТИКА «СТВОРЕННЯ УМОВ» БУДЕ СФОКУСОВАНА У НАСТУПНИХ НАПРЯМКАХ

- Налагодження співпраці з інвесторами
- Поліпшення умов функціонування та розвитку місцевого бізнесу
- Підвищення стабільності економіки міста

НАЛАГОДЖЕННЯ СПІВПРАЦІ З ІНВЕТОРАМИ

Залучення та співпраця з інвесторами стане пріоритетним завданням міста. Однак для налагодження ефективної співпраці в першу чергу необхідно повернути довіру інвестора до влади, дати вагомі аргументи щодо серйозності намірів співпраці. Для досягнення цих цілей місто створить інвестиційне агентство та спростить інвестиційні процедури та норми.

ІНВЕСТИЦІЙНЕ АГЕНТСТВО

У структурі КМДА буде організовано окрему службу по залученню та співпраці з інвесторами. У завдання агентства буде входити:

- Деталізація інвестиційних проєктів:

У рамках формування інвестиційних проєктів міста, агентство буде аналізувати та структурувати інвестиційні пропозиції, формувати найпріоритетніші з них у стратегічні проєкти, які надалі будуть передаватись на розгляд потенційним інвесторам.

- Просування міста та його проєктів серед потенційних інвесторів

Аналітична робота по існуючим тенденціям та побажанням потенційних інвесторів, маркетингова робота по просуванню міста та його проєктів (організація рекламної кампанії, участь у міжнародних інвестиційних подіях, організація Київського інвестиційного форуму тощо)

- Забезпечення зворотного зв'язку з інвесторами

Збір інформації від інвесторів та формування рекомендацій до інституційних реформ, поліпшення муніципального законодавства

ІНВЕСТИЦІЙНІ ПРОЦЕДУРИ ТА НОРМИ

На даний момент найзначніші перепони для інвесторів становлять земельне питання та дозвільні процедури. Відтоді першочерговими задачами з точки зору залучення інвесторів для міста будуть:

- Створення прозорих земельних відносин (зонування та земельний кадастр міста, геоінформаційна система інвестора і т.д.)
- Спрощення реєстраційних та дозвільних процедур (затвердження проєктної документації, реєстрація земельних прав та ін.)

- Формування необхідної правової основи в рамках муніципального законодавства для тих чи інших форм співпраці з інвесторами

Поліпшення нормативної середовища та інвестиційного клімату не буде одноразовою реформою, а радше має стати постійним процесом. Збір інформації про необхідні зміни буде забезпечуватись через усі доступні канали:

- Періодичний аналіз основних проблем та звернень до інвестиційного агентства
- Робочі зустрічі та круглі столи із представниками інвесторів (як загальні, так і спеціалізовані)
- Періодичні опитування широкого кола інвесторів
- Інші рекомендації наглядової інвестиційної ради

На основі зібраних рекомендацій керівництво КМДА разом із профільними представниками міської адміністрації будуть розробляти проєкти поліпшення нормативно-регулятивної середовища та цільового спрощення існуючих процесів. Хоча найвідчутніші зміни мають відбутись у найближчий час, постійний процес поліпшення забезпечить не тільки довгострокову відповідність інвестиційної середовища побажанням бізнесу, але й надасть існуючій статичній системі можливість адаптуватись під навколишні зміни.

ПОЛІПШЕННЯ УМОВ МІСЦЕВОГО БІЗНЕСУ

Інтереси бізнесу часто співпадають із інтересами інвесторів, і тому ті заходи, що адресуватимуть інвесторам, матимуть позитивний ефект і на підприємства міста. Проте у місцевого бізнесу, особливо у малого та середнього підприємництва, що становить основу стабільного економічного розвитку міста, є специфічні потреби, які місто має адресувати.

Як свідчить аналіз поточного стану бізнес-клімату міста, основні больові точки:

- Відсутність прозорих процедур отримання землі чи нерухомотості та реєстрації власності, відсутність зрозумілого зонування
- Непрозорі та незрозумілі дозвільні процедури
- Відсутність доступних механізмів фінансування, ціна існуючих кредитних ресурсів

У рамках власних повноважень місто мусить максимально скоротити ці перепони. Так, сформована згідно із стратегічним сектором економіки дозвільна служба та служба підтримки підприємництва мусять спростити та роз'яснити існуючі правила та норми, максимально полегшити виконання необхідних дозвільних процедур (в т.ч. процедури відкриття та закриття бізнесу).

Також ці служби повинні приймати активну участь і у зборі інформації та формуванні рекомендацій щодо поліпшення існуючого муніципального законодавства. Так, у рамках ревізії адміністративних процедур мають відбутись наступні зміни:

- Відміна зайвих процедур та норм, що наразі залишились з минулих часів, хоча відповідні державні нормативи вже були спрощені
- Скорочення та спрощення існуючих адміністративних обмежень

- Формування простих та зрозумілих процедур для зміни статусу площі з житлової на нежитлову

Крім того, у співпраці із архітектурними службами міста мають бути розроблені чіткі та зрозумілі стандарти щодо будівельних робіт для потреб підприємництва (напр. стандартна форма особистого входу/виходу з будівлі, при зайнятті площі на першому поверсі житлового будинку).

Поліпшення процедур має стати не поодиноким заходом, а постійною програмою міста, згідно з якою побажання громади, дані щодо звернень у дозвільний центр, а також рекомендації інших служб міста мають аналізуватися профільним управлінням та на базі щорічної доповіді формувати основу подальших змін муніципального законодавства.

Щодо складнощів із фінансуванням місцевого бізнесу місто планує поновити співпрацю із фінансовими інститутами та значно поліпшити доступність програм пільгового мікрокредитування підприємств.

ПІДВИЩЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ЕКОНОМІКИ МІСТА

Стабільність економіки це одна з основних передумов якісного економічного зростання міста. Хоча значною мірою це залежить від обставин, не контрольованих містом (стан економіки держави, міжнародні події, і т.п.), та в рамках своїх повноважень місто мусить зробити все можливе.

Саме міський бюджет стане основним інструментом стабілізації, адже на відміну від приватних інвестицій бюджет контролюється містом, і його надходження строго регламентовані та відбуваються із заданою періодичністю. Відтоді в першу чергу бюджетне фінансування має створити стабільний фундамент життєдіяльності міста. Бюджетне фінансування повинно фокусуватися, у першу чергу, на таких напрямках:

- поточні видатки, пов'язані з утриманням та обслуговуванням життєдіяльності міста
- капітальні інвестиції у ключові соціальні проекти
- первинна підтримка приватного сектору у розвитку стратегічних кластерів

Однак для того, щоб бюджет став ефективним інструментом, місту необхідно поліпшити свій фінансовий стан. Приклади інших міст виявляють кілька потенційних можливих важелів для оздоровлення фінансового стану Києва:

- Диверсифікація бюджетних надходжень: Миські фінанси істотно залежать від одного джерела доходу — у структурі доходів бюджету Києва більше половини надходжень припадає на податок на доходи фізичних осіб. Місто прагне диверсифікувати свою дохідну базу для підвищення стабільності фінансового стану.

Рис. 52. Структура доходів бюджету Києва 2010, %

Інші податки та збори		Податок на доходи фізосіб	
10%	17%	14%	59%
Інші джерела		Субсидії/ субвенції	

- Поліпшення ефективності існуючих джерел: стимулювання виходу економіки з тіні, спрощення процедур збору податків та штрафів з використанням можливостей електронного уряду.
- Бюджетне планування: впровадження середньо- та довгострокового планування із щорічним переглядом цілей з урахуванням досягнутих результатів, а також чітка пріоритизація видатків та скорочення вторинних програм
- Збільшення частки зібраних податків у місті

ПРИНЦИПИ МІСЬКОГО УПРАВЛІННЯ

Система міського управління повинна ґрунтуватися на універсальних принципах, які, як показує світовий досвід, дозволяють зробити її максимально ефективною. Докладніше ці принципи описані нижче.

ОРІЄНТОВАНІСТЬ НА ГРОМАДЯН І БІЗНЕС

Основна мета роботи міської влади — надання послуг населенню, організаціям і бізнесу. У практичній площині у рамках Стратегії — це як спрощення процедур узгодження, видачі дозволів, документів, так і створення привабливих умов для інвестицій і комфортних умов життя.

СУБСИДАРНІСТЬ

Усі завдання повинні зважуватися на якнайнижчому, найбільш віддаленому від центру та наближеному до населення рівні. Наприклад, якщо немає економічних або інших серйозних причин, то питаннями шкільної освіти повинні опікуватися районні адміністрації.

ПРОЗОРИСТЬ ТА ЗРОЗУМЛІСТЬ

Мешканці територіальної громади Києва, представники бізнесу й органи центральної влади повинні мати всю необхідну інформацію про діяльність міської влади, наприклад:

- Публікація у ЗМІ та мережі Інтернет результатів діяльності та витрат бюджету міською та районними адміністраціями
- Відкритий єдиний реєстр усіх інвестиційних об'єктів у місті та ін.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТИТУТІВ МІСЬКОГО УПРАВЛІННЯ

Система управління міста буде розвиватись згідно з вищевказаними принципами, враховуючи стратегічні ініціативи (напр. впровадження електронного уряду) та необхідні зміни у взаємодії із інвесторами та бізнесом. Заразом, для сприяння реалізації Стратегії будуть оптимізовані структура міської влади і внутрішні процеси її роботи, удосконалені механізми зовнішньої взаємодії.

СТРУКТУРА МІСЬКОЇ ВЛАДИ

Світовий досвід показує, що більшість систем місцевого самоврядування є динамічними — можуть змінюватися механізми обрання представницьких органів (міська рада, мер), призначення керівника виконавчого органу (виконання цієї ролі мером або призначення окремого керівника).

Цільова структура виконавчого органу самоврядування (міської адміністрації) повинна сприяти ефективному управлінню життям міста:

1 Вертикальна

- Скорочення рівнів ієрархії (від рядових співробітників до голови адміністрації) з 8 до 5. Кількість управлінського персоналу усіх рівнів — не перевищувати 25%

- Оптимізація вертикальних інформаційних потоків (введення електронного документообігу та відповідних обмежень і контролів, згідно з ініціативою «Електронний уряд»)

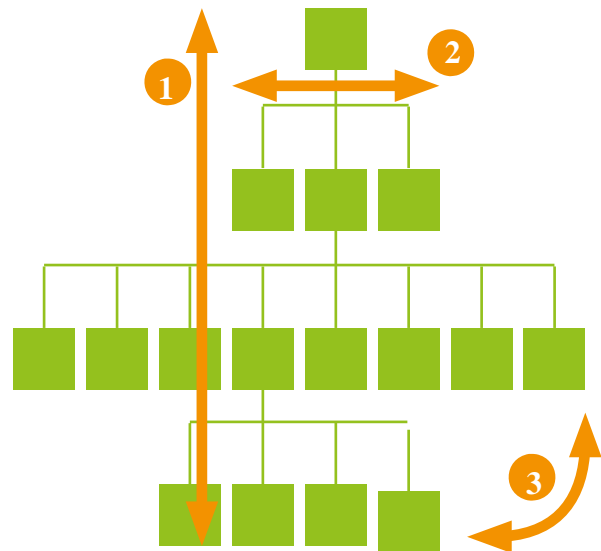
2 Горизонтальна

- Єдина юридична особа
- Кількість безпосередніх підлеглих одного керівника — від 5 до 8

3 Внутрішня

- Централізація адміністративних функцій (бухгалтерія, робота з персоналом, аналітична функція, закупки, ІТ, та ін.)
- Виключення дублювання повноважень управліннями та відділами

Рис. 53. Напрямки оптимізації структури виконавчого органу

УДОСКОНАЛЕННЯ КЛЮЧОВИХ ПРОЦЕСІВ

Задля комплексної оптимізації процесів у першу чергу необхідно буде провести аудит існуючих процесів та визначити можливості поліпшення із врахуванням бажаних функцій. Цей процес має передувати розробці та впровадженню системи електронного уряду, адже саме від результатів цього аудиту залежатиме і цільова конфігурація інформаційних систем. Серед основних напрямків оптимізації варто виділити:

БЮДЖЕТУВАННЯ ТА ПЛАНУВАННЯ

Для успішної реалізації Стратегії буде реалізовано низку заходів із удосконалення системи планування, зокрема:

- Впровадження довго- і середньострокового циклу планування
- Розстановка пріоритетів фінансування виходячи зі стратегічних цілей розвитку

- Використання новітніх технологій для комплексного збору фактичної інформації та аналітичних робіт по підготовці майбутніх бюджетів
- Щорічний перегляд середньострокових цілей з урахуванням досягнутих результатів

ЗАКУПІВЛІ

Процес організації закупівель є важливим як із погляду економії коштів платників податків (централізація закупівель може дати до 15–20% економії), так і підвищення прозорості діяльності влади.

- Створення єдиного органу, що координує процес закупівель усіх органів міської влади
- Своєчасне розміщення повної інформації на всіх етапах закупівлі на офіційному сайті

УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Для підвищення якості роботи співробітників міської влади необхідно:

- Впровадження системи цільових показників (стратегічні цілі — цілі управління — цілі відділу — цілі співробітника) та їх прив'язка до системи мотивації та преміювання
- Навчання та підвищення кваліфікації, особливо із впровадженням нових інформаційних технологій

Крім того, задля зменшення рівня плинності персоналу (в перспективі — менше 15%) місту необхідно гарантувати виконання усіх передбачених законодавством заходів соціального забезпечення службовців.

ВНУТРІШНЯ КОМУНІКАЦІЯ ТА ЗВІТНІСТЬ

Цільова модель управління передбачає покращення інформаційної забезпеченості діяльності та зниження бюрократичного навантаження на персонал, пов'язаного із внутрішніми комунікаціями та звітністю:

- Впровадження електронного внутрішнього документообігу
- Обмеження спектру питань, що потребують документального закріплення
- Впровадження централізованої ERP-системи для внутрішнього фінансового, управлінського обліку та звітності

УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМИ ПРОЕКТАМИ

Особливо важливі, великі проекти, які вимагають координації між великою кількістю управлінь, потребують особливого підходу для успішної реалізації. Для цього в цільовій моделі управління передбачається створення окремого структурного підрозділу, робота якого ґрунтується на засадах проектного менеджменту.

ОПТИМІЗАЦІЯ ВЗАЄМОДІЇ

ІЗ НАСЕЛЕННЯМ

Основними напрямками покращення взаємодії з населенням є підвищення прозорості роботи міської влади, інформування про свою діяльність, спрощення процедур. Цільовий підхід до інформування населення має стати основою громадського контролю.

ІЗ БІЗНЕСОМ

Окрім «електронного уряду», який також дозволить спростити низку процедур, необхідною є робота з покращення бізнес- та інвестиційного клімату — зокрема, скорочення кількості дозвільних документів та спрощення дозвільних процедур.

ІЗ ІНШИМИ ОРГАНАМИ ВЛАДИ

Розвиток Києва неможливо розглядати у відриві від навколишньої території. Питання взаємодії з Київською областю докладніше описані в розділі «Розвиток міської агломерації».

ПРОГРЕС ОЦІНЮЄТЬСЯ ЩОРІЧНО ЗА ТРЬОМА КЛЮЧОВИМИ НАПРЯМКАМИ
МЕТОДОЛОГІЯ ОЦІНКИ ПРОГРЕСУ В РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ

Таблиця 6. Напрямки відстеження реалізації Стратегії Києва до 2025 року

Напрямок відстеження	Зміст	Спосіб оцінки
Показники виконання Стратегії		
<ul style="list-style-type: none"> Цілі економічного зростання 	Ключовий показник: ВВП/душу населення Допоміжні: зайнятість населення, середня заробітна плата/наявний дохід, а також коефіцієнт розподілу доходів у суспільстві	Базовий рівень і стратегічні цілі Відстеження щорічної динаміки Відстеження позиції щодо порівнянних міст
<ul style="list-style-type: none"> Цілі підвищення комфорту 	Індекс комфорту життя — ключові показники стану секторів життєзабезпечення міста	
<ul style="list-style-type: none"> Додаткові цільові індикатори окремих секторів 	Виконання ключових індикаторів розвитку окремих секторів міста	Базовий рівень і стратегічні цілі Відстеження щорічної динаміки
Незалежна міжнародна оцінка	Міжнародні індекси оцінки комфорту/придатності для життя основних світових міст: Mercer, Economist Intelligence Unit	Відстеження розриву від порівнянних міст (Будапешт, Прага, Варшава, Москва, С.-Петербург) і еталонних рівнів
Зворотній зв'язок з громадськістю	Опитування (в т.ч. анонімні): <ul style="list-style-type: none"> Мешканців міста Місцевих представників бізнесу Зовнішніх інвесторів 	Базовий рівень та динаміка змін настроїв через щорічні соціологічні дослідження, опитування й анкетування

ІНДИКАТОРИ ЯКОСТІ ЖИТТЯ КИЯН
ПЕРІОДИЧНІСТЬ ОЦІНКИ: ЩОРІЧНО

У першу чергу якість життя відстежуватиметься за показниками економічного добробуту та комфорту життя, а також по ключовим індикаторам розвитку окремих стратегічних секторів. Індикатори дозволяють відстежувати прогрес Києва в часі, а також становище і прогрес щодо групи порівнянних міст.

НЕЗАЛЕЖНА МІЖНАРОДНА ОЦІНКА
ПЕРІОДИЧНІСТЬ ОЦІНКИ: ЩОРІЧНО

Міжнародні дослідження комфорту життя в містах слугують важливим чинником сприйняття міста на міжнародній арені. Такі показники дозволяють оцінити відставання Києва від світових стандартів комфорту життя.

Важливо відзначити, що номер позиції в рейтингу не настільки важливий, як відставання від світових лідерів за абсолютним значенням розрахункового показника комфорту життя. Так, за останні 10 років Прага скоротила відставання від Нью-Йорка (базовий рівень 100 за індексом Mercer) на 54%, але при цьому піднялася у рейтингу тільки на 7 позицій (77–70).

ЗВОРТНІЙ ЗВ'ЯЗОК З ГРОМАДСЬКІСТЮ
ПЕРІОДИЧНІСТЬ ОЦІНКИ:
ВІДНОСНО ВИХОДУ ПУБЛІКАЦІЙ

Прямий зворотній зв'язок виходитиме від двох основних груп інтересів:

- Громадськість — для визначення ступеня підтримки курсу розвитку міста та пріоритетів на майбутнє
- Представники бізнесу/інвестори — для визначення підтримки курсу розвитку бізнес-середовища, стану конкурентоспроможності на міжнародному рівні та пріоритетів подальшого вдосконалення.

ВІД КОНТРОЛЮ ДО ПАРТНЕРСТВА

Орієнтація на громадськість повинна стати одним з ключових принципів функціонування міської влади. Тому саме якість життя обрана цільовим критерієм Стратегії. Тому саме кияни мають визначати ефективність робіт по реалізації Стратегії. Однак контроль не буде обмежуватися лише інформаційним забезпеченням — задля забезпечення амбітних стратегічних цілей кияни та міська влада мають сформувати комплексне партнерство, що буде засновано на:

- Зрозумілому інформуванні
- Зворотньому зв'язку
- Залученню до реалізації

Рис. 54. Три складові партнерства

ІНФОРМУВАННЯ КИЯН

Забезпечення громади своєчасною інформацією про роботу над Стратегією буде здійснюватись за допомогою наступних інструментів:

- Загальнодоступний інтернет-портал Стратегії міста, де регулярно будуть публікуватись результати проектів, інвестиційні конкурси, заплановані заходи та поточні новини
- Телефонна довідка, де можна буде дізнатись про статус тих чи інших заходів
- Публікації у ЗМІ інформації щодо прогресу реалізації стратегічних проектів
- Публікації ключових показників, що дозволить відстежити загальний прогрес реалізації Стратегії

ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК

Робота над розробкою Стратегії продемонструвала зацікавленість киян у житті міста та дозволила відпрацювати декілька методів збору коментарів. Задля подальшого забезпечення ефективного зворотного зв'язку місто буде використовувати наступні механізми:

- Збір та доведення до профільних органів міста коментарів через call-центр та інтернет-портал Стратегії
- Регулярна участь керівництва КМДА в інтерактивних телевізійних та радіопередачах, де громадськість буде мати можливість задати нагальні запитання
- Регулярні опитування (у т.ч. анонімні) мешканців міста щодо робіт по окремим ініціативам Стратегії та всього процесу реалізації загалом

Зібрана інформація не тільки стане основою до подальших дій, а й дозволить керівництву КМДА інформовано оцінювати роботи по реалізації Стратегії.

ЗАЛУЧЕННЯ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ

Кияни не лише стануть спостерігачами, а й самі повинні прийняти участь у втіленні стратегічного бачення у життя:

- Залучення активної молоді міста до реалізації стратегічних проектів (програма «Молодіжний проектний офіс»)
- Залучення мешканців міста до окремих заходів (напр. програма по залученню киян до поліпшення благоустрою та озеленення прибудинкових територій)
- Створення правових засад та механізмів співфінансування проектів громадою із прямим контролем якості кінцевого результату

МІСЦЕ СТРАТЕГІЇ У ПЛАНУВАННІ РОЗВИТКУ МІСТА: ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ПЛАНОВИМИ ДОКУМЕНТАМИ

Довгострокова Стратегія розвитку Києва до 2025 року визначає бачення міста на найближчі десятиліття, ставить стратегічні цілі, закладає принципи їх досягнення та пропонує підхід до організації й управління процесом впровадження. При підготовці Стратегії було проведено детальний аналіз ключових секторів, використано успішний досвід інших міст, проведено опитування громадськості та лідерів громадської думки.

Програма економічних реформ України 2010–2014, яка визначає напрямки реформ для країни в цілому, є також керунковим документом для Стратегії Києва. Разом з тим, Стратегія безпосередньо впливає на формування Генерального плану міста, який є інструментом її реалізації в частині планування територіального розвитку.

На операційному рівні Стратегію доповнюють інші, детальніші документи, які охоплюють більш короткі проміжки планування. Нижче представлено загальну схему зв'язку Стратегії з іншими програмними документами.

НЕОБХІДНІСТЬ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ

Стратегічне планування розвитку міста можна визначити як комплексний цільовий процес, спрямований на координацію різних професійних і політичних ідей, які сприяють реалізації намічених цілей розвитку.

ЗВ'ЯЗОК СТРАТЕГІЇ З БЮДЖЕТНИМ ПЛАНУВАННЯМ

Джерелом фінансування стратегічних заходів можуть бути як бюджетні надходження, так і приватний сектор. Зв'язок Стратегії та бюджету здійснюється за допомогою механізму бюджетування, показаного на схемі нижче.

Бюджетування потребує визначення посадовими особами цілей, завдань і показників результативності при витраті бюджетних коштів. Саме ці елементи бюджетної програми повинні базуватися на стратегії розвитку міста.

Бюджетна програма — це сукупність заходів, спрямованих на досягнення мети, яка впливає зі Стратегії, за допомогою бюджетних коштів. Визначення та реалізацію заходів здійснює розпорядник, відповідно до покладених на нього функцій.

Бюджетна програма оформлюється у вигляді документа, який регламентує витрачання бюджетних коштів на реалізацію Стратегії і є головним механізмом цієї реалізації при бюджетному фінансуванні.

КИЇВ СЬОГОДНІ: МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Площа території Києва складає 84 тис. га, з них:

- 21% складає територія під житловою та громадською забудовою
- 7% займають промислові та комунально-складські території
- 9% складають території під об'єктами транспортної інфраструктури
- 52% — ландшафтно-рекреаційні зони та зелені насадження
- 7% — водна поверхня
- 4% — землі сільськогосподарського та іншого призначення

Місто має близько 6,4 тис. га територіальних ресурсів під різні типи забудови, що складає орієнтовно 8% від території Києва.

ГЕНПЛАН — ІНСТРУМЕНТ МІСТОБУДІВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ КИЄВА

Генеральний план розвитку деталізує Стратегію «Київ-2025» щодо територіального розвитку, формує напрямки розвитку міста згідно із стратегічними пріоритетами:

- Визначає пріоритети умови формування середовища життєдіяльності
- Визначає межі і напрямки розвитку територій
- Деталізує розвиток інженерної, транспортної і соціальної інфраструктури
- Визначає режим розвитку зі збереження культурно-історичної спадщини
- Визначає заходи покращення стану довкілля і якості екології міста
- Формує прозорий та передбачуваний план розвитку міста для потенційних інвесторів

ЦІЛІ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ КИЄВА

Однією з головних цілей територіального розвитку Києва є стабільний збалансований розвиток і раціональне використання обмежених земельних ресурсів. У плануванні сталого територіального розвитку місто націлене на такі результати:

- Збалансувати навантаження на інженерну та транспортну інфраструктуру, забезпечити мешканців міста та бізнес першокласною інфраструктурою
- Покращити комфортність життя
- Покращити екологічну ситуацію та скоротити викиди парникових газів
- Підвищити привабливість Києва для туристів
- Зменшити соціальну нерівність у рамках міста
- Сформувані якісні переваги та поліпшити зручність використання громадського транспорту над індивідуальним транспортом

У СТРАТЕГІЇ ЗАКЛАДЕНО П'ЯТЬ ОСНОВНИХ ПРИНЦИПІВ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Пріоритетні напрямки територіального розвитку Києва ви-

значені у Стратегії з урахуванням вимог стабільності розвитку та соціальної відповідальності. Це:

1. Компактність

- Збереження меж міста до 2025 року та розвиток міста «вглиб, угору, щільніше», із збереженням зелених зон як в межах, так і поза межами міста
- Пріоритет вторинної забудови над первинною, в першу чергу за рахунок реконструкції існуючих об'єктів

- Гармонійна комплексна забудова, поліфункціональні утворення, що мають забезпечити більшу самодостатність окремих мікрорайонів та районів

2. Формування міста як культурно-ділового центру

- Регенерація, реновація і перепрофілювання відомчих територій і територій промислових зон
- Формування «нового міста» — розвиток поліцентричності, декількох нових центрів ділової активності (наприклад, ділового центру Київ-Сіті на лівому березі)
- Підтримання балансу розселення і трудового тяжіння, зменшення маятникової міграції
- Розвиток громадського середовища із залученням мешканців, у тому числі просування форм самоорганізації громади (напр. ОСББ), як запорука дбайливого ставлення до міста

3. Збалансований розвиток агломерації

- Узгодження територіального розвитку «від загального до часткового» — координація розвитку України, області, Києва
- Збалансоване розподілення галузей спеціалізації та напрямків економічної діяльності, виходячи з існуючих конкурентних переваг та ресурсів міста та області
- Розробка спільних проєктів і плану спільних дій міста й області
- Спільне визначення територій для розселення і перспективної забудови

4. Відповідальність перед прийдешніми поколіннями

- Формування та розвиток «старого міста», охоронної культурно-туристичної зони в історичних ореалах Києва
- Забезпечення комплексної забудови — будівництво об'єктів медичної, спортивної, інженерної, транспортної інфраструктури, центрів ділової активності в районах нової забудови
- Збереження та збільшення зелених зон
- Комплексний підхід при реновації вуличного середовища (відповідність вимогам безпеки, зручності, естетики, чистоти)

5. Стратегічне планування містобудівної діяльності

- Генеральний план міста, зонінг та інші інструменти територіального планування мають забезпечити реалізацію основних стратегічних проєктів
- Забезпечення прозорості за допомогою створення інформаційної системи з об'єктів інвестицій і питань містобудування
- Розширення якісного діалогу із територіальними громадами міста, залучення їх до містобудівельної діяльності
- Створення містобудівного кадастру — єдиної системної бази стандартів і норм, функціональних зон, об'єктів нерухомості та інфраструктури, земельних ресурсів міста

Всі вищезазначені принципи є визначними при розробці Генплану, формуванні містобудівної політики, підтримки режиму комплексної забудови, експлуатації та реновації територій міста, наближуючи його до концепції «відкрите місто».

КИЇВ У КОНТЕКСТІ ОБЛАСТІ

Київська область займає територію площею 2,810 тис. га, що складає 4,7% від території України. Чисельність населення — 1849,6 тис. осіб (3,7% від населення України), з них міське населення складає 58%, а сільське — 42,1%.

Рис. 57. Територія Київської області

Водночас Київ є окремою адміністративною одиницею державного підпорядкування і не входить до складу області. Місто майже в півтора рази перевершує область за населенням, а його територія складає менше 3% від площі області.

ПОГОДЖЕНІСТЬ РОЗВИТКУ З ОБЛАСТЮ ЗАБЕЗПЕЧИТЬ ГАРМОНІЙНЕ ЗРОСТАННЯ

Розвиток Києва відбуватиметься у гармонії з областю, що забезпечить взаємовигідне співробітництво та погодженість дій Києва з областю, зростання на користь одне одному, запобігатиме негативним наслідкам нескоординованих дій.

КИЇВСЬКА АГЛОМЕРАЦІЯ — ЄДИНА МІСТОБУДІВНА СИСТЕМА

Планова модель розвитку Києва в довгостроковій перспективі розглядається як відкрита містобудівна система — Київська агломерація. Головним центром системи є місто Київ, а підцентри формуються на основі міст-сателітів.

На території Київської агломерації достатньо ресурсів для розміщення об'єктів високотехнологічного виробництва та сектору послуг, житлового, транспортного, комунального та рекреаційного будівництва.

НИЗКА НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ ВИМАГАЄ КООРДИНАЦІЇ ДІЙ МІСТА ТА ОБЛАСТІ

Для забезпечення спільних інтересів Києва і Київської області в територіальному плануванні розвитку передбачені такі кроки:

- Збалансований розвиток системи розселення Києва і Київської області
- Інтеграція в єдину систему транспортної інфраструктури Києва та області
- Розвиток спільної системи інженерної інфраструктури Києва й області з метою забезпечення надійності її функціонування та підвищення якості обслуговування населення й бізнесу
- Погоджений розвиток соціальної та комунальної інфраструктури Києва й області
- Узгодження екологічної політики
- Розвиток із збереженням історичного статку єдиного

туристичного потенціалу регіону, формуючи образ столиці світового масштабу.

НАЙВАЖЛИВІШІ ЗАХОДИ, ЩО ВИМАГАЮТЬ ПОГОДЖЕНИХ ДІЙ МІСТА Й ОБЛАСТІ, СТОСУЮТЬСЯ П'ЯТИ НАПРЯМКІВ РОЗВИТКУ

- При створенні спільної системи розселення поставлено за мету:
 - Розвиток об'єктів трудового, культурно-побутового і рекреаційного тяжіння населення
 - Створення територій для освоєння та розвитку інфраструктури
 - Підвищення інвестиційної привабливості регіону
- Економічна співпраця міста та області має врахувати основні конкурентні переваги та ресурси:
 - Унікальний транзитний потенціал, обумовлений перетином трьох міжнародних транспортних коридорів
 - Наявність необхідних площ та інфраструктури, близькість до основних транспортних вузлів
 - Наявність необхідних професійних, науково-дослідницьких ресурсів
 - Близькість до житлової забудови, можливі ефекти на комфорт пересічних громадян від підприємств окремих економічних галузей
 - Вартість наявних трудових ресурсів
- Для інтеграції транспортної інфраструктури буде проведено координацію:
 - Маршрутів міського та приміського громадського транспорту
 - Будівництва логістичних центрів і терміналів на території області для вивільнення Києва від вантажівок
 - Завершення будівництва Великої окружної дороги
 - Створення системи дублерів основних виходів із Києва на найбільш завантажених напрямках, будівництво хордових транзитних магістралей
 - Створення п'яти транспортно-пересадкових вузлів із паркінгами (park and drive), їх сполучення із містом позавуличним швидкісним транспортом (напр. рейкові маршрути)
- Для розвитку спільної системи інженерної інфраструктури передбачається:
 - Розподіл функцій між містом та областю щодо забезпечення мешканців передмістя інженерною інфраструктурою
 - Визначення майданчиків і будівництво сміттєпереробних заводів на території області
- Розміщення на території області об'єктів, для яких необхідні значні території та санітарно-епідеміологічні умови використання (заклади для лікування та відпочинку, пансіонати, санаторії, масштабні спортивно-рекреаційні об'єкти) задля розвитку спільної системи соціальної та комунальної інфраструктури
- Здійснення погодженої екологічної політики передбачає:
 - Забезпечення територій для формування зон озеленення, спільних для Києва й області
 - Технологічне переобладнання та винесення низки промислових об'єктів за межі міста на територію області

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬ- НІСТЬ — ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ КИЄВА

Разом з економічним зростанням важливим пріоритетом розвитку Києва є досягнення високих стандартів життя для всіх його мешканців. При здійсненні перетворень, передбачених цією Стратегією, дуже важливо врахувати вплив здійснюваних кроків на незахищені верстви населення та забезпечити наявність механізмів для пом'якшення наслідків впровадження стратегії для таких груп населення.

Ключові напрямки забезпечення соціально відповідального зростання:

- **Зменшення різниці в рівні доходів.** Одним із ключових пріоритетів соціальної політики міста є скорочення розриву між його багатими та бідними мешканцями і формування стійкого середнього класу. З урахуванням цього Київ прагне розвиватися як місто можливостей і ставить на меті розвиток підприємництва, створення конкурентного середовища роботодавців на ринку професійної праці, поліпшення можливостей отримання освіти, що користуватиметься високим попитом.
- **Адресні дотації на користування громадським транспортом і послугами водопостачання, каналізації та тепlopостачання.** Система громадського транспорту Києва потребує істотних змін для підвищення рівня якості його послуг і доступності. Одним із джерел фінансування необхідних змін передбачається поступовий перехід на ринкові принципи ціноутворення. Монетизація пільг й адресні дотації на користування громадським транспортом для малозабезпечених груп населення зроблять доступними послуги громадського транспорту для незаможних, при цьому вони будуть більш ефективним механізмом соціального захисту, аніж пільговий проїзд.

Реформа секторів водопостачання, каналізації та тепlopостачання, запропонована у Стратегії, передбачає залучення приватних інвесторів. Це неодмінно посприє лібералізації ціноутворення. Як і у випадку з громадським транспортом, пропонується впровадження адресних дотацій для забезпечення соціального захисту найбільш уразливих верств населення.

- **Соціальна інтеграція.** Цей напрямок відображає прихильність Києва до забезпечення принципу соціальної рівності у процесі розвитку міста. Соціально незахищені групи населення повинні бути інтегровані у суспільство, для них мають бути забезпечені рівні з усіма права. Місто проводитиме моніторинг показників соціальної рівності, забезпечить доступ соціально уразливих верств населення до суспільних благ, можливості працевлаштування тощо. Для найбільш уразливих категорій населення буде передбачено адресну допомогу.
- **Доступне житло.** Серйозним викликом для міста є забезпечення мешканців гідними житловими умовами. Забезпеченість мешканців Києва житловим фондом значно відстає від рівня європейських міст. Водночас повне забезпечення соціальним житлом усіх бажаючих не буде можливим навіть до 2025 р. Пріоритетом у вирішенні цієї проблеми буде розвиток ринку службового житла.
- **Забезпечення населення об'єктами соціальної інфраструктури.** Підтримка високих стандартів життя та гармонійний розвиток міста неможливі без забезпечення високого рівня послуг соціальної інфраструктури. З огляду на наявний дисбаланс між попитом та пропозицією на ці послуги, а також прогнозоване зростання населення Києва, місто ставить на меті до 2025 року забезпечити своє населення достатньою кількістю шкіл, дитячих садків, поліклінік і лікарень, враховуючи потреби окремих районів і принципи сталого розвитку території.

СТРАТЕГІЯ РЕАЛІЗУЄТЬСЯ 15 РОКІВ, У РАМКАХ ТРЬОХ ЕТАПІВ

ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ

Обсяг завдань для вирішення дуже значний, і для досягнення цілей бачення процес реалізації потрібно організувати поетапно. Стратегію буде офіційно погоджено й затверджено — це перша контрольна точка. Наступна контрольна точка — велика подія міжнародного масштабу, Євро 2012 — найважливіший інструмент просування міста, у тому числі серед інвесторів.

Наступні три контрольні точки — 2015, 2020 і 2025 рік — закінчення етапів реалізації стратегії. Орієнтири на 2015 і 2025 роки відцифровані у вигляді ключових індикаторів розвитку секторів міста. Важливо відзначити, що, незважаючи на цю прив'язку, моніторинг прогресу здійснюється на щорічній основі.

ЕТАП 1. "СТОЛИЧНИЙ СТАНДАРТ" — СТВОРЕННЯ ОСНОВИ ДЛЯ ЗРОСТАННЯ 2011–2015

- **Низький старт** (затвердження основних проєктів, створення відповідних структурних підрозділів реалізації, формування реєстру інвестиційних проєктів, адаптація внутрішньої нормативної бази Києва за вимогами стратегії)
- **Чисте місто та затишний двір** (впровадження програм благоустрою домів та прибудинкових територій, початок програми термомодернізації житлового фонду, роботи по озелененню міста та благоустрою громадських площ)
- **Культурно-туристичний центр** (просування міста на міжнародному рівні як привабливого туристичного напрямку, в т.ч. використання Євро-2012 як унікальної платформи просування та формування нової культурно-туристичної пропозиції міста)
- **Сучасний транспорт та інфраструктура** (активні роботи по оптимізації існуючих систем, заміна і модернізація рухомого складу громадського транспорту, ремонт і реконструкція об'єктів інженерної інфраструктури міста)
- **Місто, відкрите для бізнесу** (реформи міської системи управління, нормативної бази та просування інвестиційних проєктів)

ЕТАП 2. НАРОДЖЕННЯ КОНКУРЕНТНОГО ЦЕНТРУ — ЗРОСТАННЯ У ПРІОРИТЕТНИХ ГАЛУЗЯХ 2016–2020

- **Конкурентний розвиток** (стимулювання й розвиток пріоритетних економічних галузей, конкурентних кластерів міста)
- **Здорові кияни** (підтримка здорового способу життя киян, завершення реформ системи охорони здоров'я)
- **Поліцентричне місто** (формування окремих ділового, природно-рекреаційного і у подальшому — адміністративного центрів міста)
- **Міжнародний діловий центр** (просування міста на міжнародній арені як ділового центру, створення необхідних умов для залучення міжнародних компаній)

ЕТАП 3. РОЗБУДОВА МІЖНАРОДНОГО ЦЕНТРУ — ІЗ КООРДИНАЦІЙНОЮ УЧАСТЮ МІСТА 2021–2025

- Вільний режим економічного зростання (розвиток економіки завдяки місцевому бізнесу та міжнародним інвестиціям)
- Подальше впровадження програм соціального забезпечення міста, просування соціальної відповідальності у бізнес-середовищі
- Подальші роботи над програмами підтримки (використання запроваджених механізмів для подальшого поліпшення бізнес- та інвестиційного середовища міста, просування необхідних змін на національному рівні)

ПОТОЧНЕ СТАНОВИЩЕ КИЄВА ТА ТЕНДЕНЦІЇ

УЗАГАЛЬНЕНИЙ SWOT-АНАЛІЗ ДЛЯ КИСВА

Рис. 58. Методологія SWOT-аналізу

СИЛЬНІ СТОРОНИ

- Економічний і фінансовий центр країни, «центр тяжіння» капіталу і ресурсів
- Висококваліфікована робоча сила, значна концентрація науково-дослідного персоналу
- Відносно (у порівнянні з іншими столицями Східної Європи) невисока вартість життя
- Висока лояльність та емоційна прихильність¹ городян до міста
- Порівняно високий рівень особистої безпеки
- Найнижчий рівень викидів забруднюючих речовин в атмосферу серед порівнянних міст

СЛАБКІ СТОРОНИ

- Сильно зношена інженерна та транспортна інфраструктура
- Недостатня прозорість органів влади та непередбачуваність для інвесторів та суб'єктів господарювання
- Неприятливе середовище для розвитку бізнесу — велика кількість процедур, дозволів, контрольних органів
- Низька популярність активного способу життя, погіршення показників здоров'я серед мешканців, стійка тенденція зростання споживання алкоголю й тютюну
- Хаотична забудова, продовження втрати історичного обличчя міста
- Відсутність чіткого фокусу на конкурентні галузі майбутнього в економічному розвитку

- Слабко диференційована база доходів бюджету, зростаючі вилучення до держбюджету, що обмежує бюджетне фінансування розвитку міста

МОЖЛИВОСТІ

- Статус столиці та концентрація ресурсів — можливість використання ефектів масштабу у розвитку міста
- Нереалізований туристичний потенціал, включаючи величезну культурно-історичну спадщину — історія, архітектура, зелені зони, Дніпро та його середовище
- Вільний візовий режим України та безпосередня близькість до двох великих центрів економічного впливу (ЄС і Росія)
- Порівняно низький рівень економічного розвитку, безліч невикористаних можливостей на ринках послуг у порівнянні з розвиненими країнами
- Неefективно використовувані території (в т.ч. промислових і відомчих зон) в межах міста
- Наявність значного тіньового сектору економіки — потенціал збільшення надходжень до бюджету
- Велика кількість університетів та можливостей освіти
- Пряме авіасполучення, за масштабами порівнянне з розвиненими столицями ЦСЄ

ЗАГРОЗИ

- Високий рівень корупції
- Збереження політичної нестабільності
- Обмеженість можливостей міста впливати на питання у компетенції національного рівня, у першу чергу в бюджетній та інвестиційній сферах
- «Розмивання» пріоритетів і нечіткість розподілу відповідальності при впровадженні стратегії
- Погіршення показників здоров'я мешканців, недостатність сучасної освіти, кадрів для галузей, що зростають
- Відсутність належного позиціонування та просування міста на міжнародній арені

1. За результатами проведеного опитування громадської думки

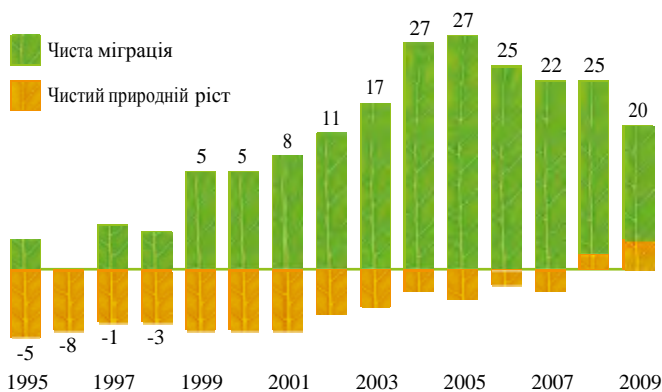
ДЕМОГРАФІЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ КИЄВА

Табл. 7. Демографічні припущення

Населення	2008	2025 ¹
м. Київ		
- постійне	2 724,2	3,1
- фактичне	3 144,3	3,7
- денне	3 490,3	4,0
Передмістя	969,9	1,1

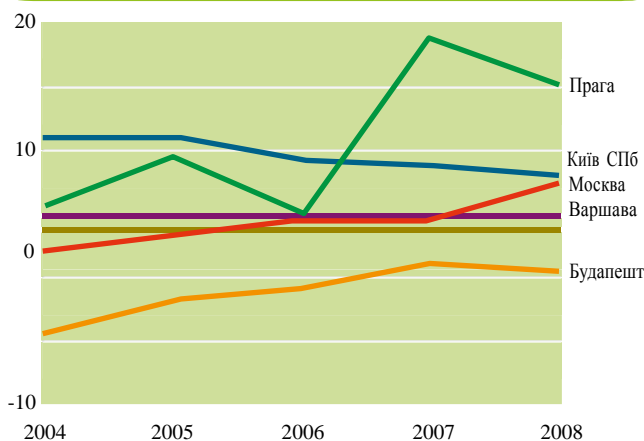
Згідно з поточним прогнозом Інституту демографії та соціальних досліджень НАНУ постійне населення Києва до 2025 р. зросте на 14%.

Рис. 59. Приріст населення Києва, тис. осіб

До 2008 року природний приріст населення в Києві був негативним, що визначалося високими показниками смертності та низькими показниками народжуваності, особливо за часів економічної кризи 90-х років. Сьогодні ситуація почала виправлятися, і з 2008 року природний приріст населення став позитивним.

Рис. 60 Чистий міграційний приріст, осіб на рік на 1 тис. мешканців

Як найбільший центр економічної активності в Україні Київ щорічно приймає значну кількість мігрантів, і ~10% поточного населення Києва сформовано міграцією останніх 15 років.

При цьому рівень імміграції (переважно внутрішньої) був і залишається одним із найвищих серед порівнянних міст (Рис. 60), що пояснюється значною різницею в рівні економічного добробуту Києва та регіонів України й порівняно ліберальною міграційною політикою міста.

Головними викликами для Києва при збереженні існуючих демографічних тенденцій будуть:

- підвищення навантаження на інженерну і транспортну інфраструктуру міста
- соціокультурна інтеграція нових мешканців міста
- збереження етнопонаціонального балансу у всіх районах міста

ГЛОБАЛЬНІ ДЕМОГРАФІЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ РОЗВИТКУ КИЄВА

Внутрішньодержавна міграція. Традиційні центри імміграції із розвитком національної економіки стають донорами для інших регіонів. Це особливо характерно для мегаміст на ринках, що розвиваються (напр. Мехіко Сіті), які втратили статус єдиного економічного центру країни і по мірі зростання економічної активності регіонів, зіштовхнулися з проблемою внутрішньої конкуренції за трудові ресурси. Економічне зростання регіонів України може призвести до зниження припливу талановитих кадрів до Києва. **Заходи протидії:** збільшення можливостей для самореалізації, в першу чергу через заходи у секторі «Економічний розвиток, приватне підприємництво та інвестиції».

Міжнародна міграція та конкуренція за талановиті кадри. Міста залучають населення з міст/країн із меншими можливостями та гіршими умовами життя і при цьому часто втрачають найкваліфікованіші кадри на користь більш зручних і розвинених міст. Ризик полягає у зниженні кваліфікації кадрів міста через імміграцію менш кваліфікованих кадрів. Для забезпечення економічного зростання у галузях «економіки знань» здатність залучати кращі таланти до міста — запорука успіху. Києву необхідно проводити цілеспрямовану політику залучення й утримання в місті найкваліфікованіших кадрів, наприклад, через спрощення процедур одержання дозволів на роботу, а також створення зон підвищеного комфорту життя. **Заходи протидії:** повномасштабна реалізація стратегічних ініціатив «Міжнародна гавань штаб-квартир» та «Зроблено в Києві»

Формування агломерацій. Міста-лідери стають економічними центрами агломерацій, які включають міста-супутники, що потребує скоординованого розвитку й урахування специфіки агломерації при розвитку інфраструктури. У розробленні та реалізації стратегії Київ повинен урахувати свій статус лідируючого центру багатомільйонної агломерації (див. розділ про розвиток агломерації). **Заходи протидії:** реалізація заходів, визначених у секції «Розвиток агломерації».

1. У млн. населення, згідно прогнозу, виконаного Інститутом демографії та соціальних досліджень НАНУ.

ІСНУЮЧІ НОРМИ ТА ПРАКТИКИ СТВОРЮЮТЬ ЗНАЧНІ ПЕРЕПОНИ ДЛЯ БІЗНЕСУ ТА ІНВЕСТИРІВ БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩЕ МІСТА

Критерій	Позиція ¹ 2012	Національний рівень	Міський рівень
Простота ведення бізнесу	152 (із 183)	Правова система Суверенний рейтинг	
Фінансові	Отримання кредиту	24	Банківське регулювання
	Сплата податків	181	Більшість податків на загальнонац. рівні, центр. податкове адміністрування
Нефінансові	Відкриття бізнесу	112	Адміністрування процедур, реєстрація прямих іноземних інвестицій
	Робота з дозволами	180	Деякі дозвільні органи на місцевому рівні, деякі дозволи та погодження введени місцевими орг., адміністрування
	Реєстрація нерухомості	166	Загальне регулювання
	Захист інвесторів	111	Корпоративне і біржове законодавство
	Міжнародна торгівля	140	Митні органи управляються на національному рівні
	Виконання контрактів	44	Судова система та законодавство
	Закриття бізнесу	156	Загальне регулювання

▲ — Баланс ролі міського рівня і національного рівня

Київ як столиця та економічний центр держави приваблює велику кількість як місцевих, так і іноземних підприємств. Так, майже всі 100 найбільших українських компаній² представлені у місті, а 39 із них мають тут свої штаб-квартири. Стратегічне положення міста щодо світових торгових шляхів та відносна відкритість для іноземних компаній робить його привабливим регіональним центром ЦСЄ та СНД. Особливо слід зазначити, що на частку Києва припадає 34% прямих іноземних інвестицій в Україну, а також 20% усіх капітальних інвестицій у 2009 р. Крім того, Київ має достатньо розвинутий прошарок малого та середнього бізнесу, що загалом забезпечує більше 60% зайнятості та майже 50% ВРП міста.

На жаль, існуюча ситуація в багатьох випадках створилась не завдяки, а всупереч тим перепонам, що ставили на шляху розвитку бізнесу всілякі нормативи, процеси, перевірки. Так, згідно із показником простоти ведення бізнесу за цілою низкою критеріїв Україна, а разом із нею Київ, знаходяться на низькому щаблі розвитку, і за останній рік опустилися з 149-го до 152-го місця. При цьому за деякими параметрами країна посідає найнижчі позиції у світі. За більшістю показників позиція країни визначається за ситуацією в найбільшому місті, тому така оцінка справедлива і для Києва як для міста.

У той час як інвестиційно-діловий клімат більшою мірою визначається національною політикою та регулюванням, за цілою низкою параметрів роль міста також є значною, особливо у процедурах відкриття і закриття бізнесу, дозвільній системі, реєстрації прав власності.

Не тільки національні обмеження, а й підконтрольні місту дозвільні процедури та перевірки унеможливають відкриття чи легальне існування деяких підприємств (напр. відкриття об'єкту міжнародного готельного оператора вимагало 652 підписів і зайняло 3 роки; дозвільні процедури на розміщення логотипу іншої компанії на будинку, в якому вона орендувала приміщення, зайняли півтора роки), а некоординована робота служб міста приводить до збоїв роботи підприємств.

Локальні норми, перевірки та інші перепони створюють зна-

чні труднощі для малого бізнесу міста. Ці складнощі пригнічують розвиток та навіть заганняють частину активності у тінь. Так, європейський малий бізнес у середньому втричі продуктивніший, ніж київський (при порівнянні часток зайнятості та ефекту на ВВП/ВРП). З боку зовнішніх інвесторів та іноземних компаній часто помічається нерівність прав у взаємодії з місцевими службами, у порівнянні з локальними компаніями, що призводить до значного обмеження іноземних інвестицій до міста.

Найвідчутніші проблеми інвесторів та бізнесу наразі сфокусовані на:

- Відсутність прозорих процедур отримання землі чи нерухомості та реєстрації власності, відсутність зрозумілого зонування
 - Непрозорі та незрозумілі дозвільні процедури
 - Відсутність доступних механізмів фінансування, ціна існуючих кредитних ресурсів
 - Доступність якісної та надійної інфраструктури
- Задля підтримки місцевих підприємств та залучення іноземних компаній та інвесторів до міста у Стратегії запланована низка заходів щодо поліпшення існуючої ситуації:
- Спрощення процедур та норм в рамках повноважень міста. Створення доступних та дієвих механізмів взаємодії між містом та бізнесом (дозвільні центри в кожному районі міста), між містом та інвесторами (інвестиційне агентство міста)
 - Розробка системи мотивації вітчизняних і закордонних компаній та інвесторів, що будуть реалізовувати проекти в рамках 9 головних стратегічних ініціатив розвитку Києва і створення конкурентних кластерів міста (після їх затвердження, згідно із ініціативою «Зроблено в Києві»)
 - Оновлення існуючих та формування нових об'єктів інфраструктури для бізнесу (у т.ч. створення нових ділових центрів столиці, згідно з ініціативою «Центр поруч з домом»)

1. Згідно з рейтингом світового банку «Легкість ведення бізнесу 2012» що вийшов у червні 2011 року

2. Згідно з рейтингом 100 найбільших компаній України видання «Топ100», липень 2011

РОЛЬ КИСВА В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ — ВИПЕРЕДЖАЛЬНЕ ЗРОСТАННЯ

Київ є ключовим центром економічної активності в Україні, її фінансовим та інвестиційним центром. Так, за частки населення у 6% від загального населення країни, частка міста у ВВП України складає 19%. Окрім того, в Києві здійснюється 18% роздрібних продажів країни та 23% усіх будівельних робіт.

Завдяки високому рівню економічної активності рівень добробуту міста значно вищий за середній по Україні.

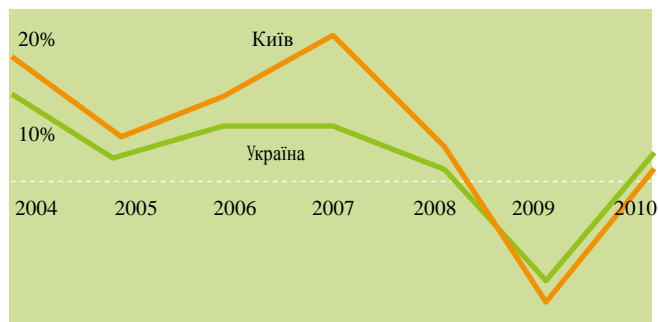
Рис. 61. Роль Києва в економіці України, % від загального (2009)

Динаміка економічного розвитку Києва також стабільно випереджає показники України: середньорічний темп зростання економіки Києва за період 2004–2009 склав 5,7%, що у 2,3 рази вище, ніж темп зростання національної економіки за той же період (2,5%).

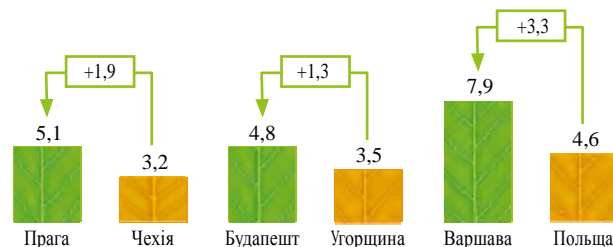
Для досягнення поставлених цілей ВВП Києва повинен зростати на 6,5%¹ на рік до 2025, що на 1,5–2,5 п.п. вище передбачуваних темпів розвитку економіки України

Рис. 63. Зростання реального ВВП (ВВП), %

Досвід розвитку деяких східноєвропейських столиць також демонструє випереджальне зростання столичних економік у порівнянні з національними, що підтверджує амбіційність, але реалістичність запланованих темпів зростання.

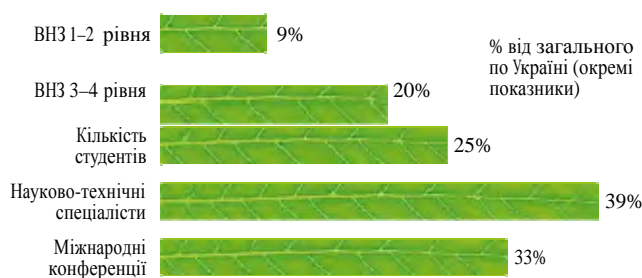
Рис. 64. Середньорічне реальне зростання ВВП (ВВП) у 1996–2007, %

КИЇВ ЯК ЦЕНТР ОСВІТИ Й ІННОВАЦІЙ

Історично Київ має потужну наукову й освітню базу, що стане фундаментом інноваційного розвитку міста. Так, у місті функціонують 69 із 350 ВНЗ 3–4 рівнів акредитації, у яких навчаються 560 тис. студентів (~20% населення міста).

Рис. 65. Частка Києва у науково-освітній системі України в 2009

Широка база наукових і освітніх установ і провідна роль Києва в науково-інноваційній діяльності в Україні дозволяє реалізовувати програму розвитку Києва на основі інвестиційно-інноваційної моделі.

КИЇВ ЯК АДМІНІСТРАТИВНИЙ І КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР УКРАЇНИ

Столичний статус і розташування центральних органів державної влади в Києві накладають на місто додаткові вимоги із забезпечення їх функціонування, але водночас сприяють розвитку в Києві центру ділового туризму, форумів і конференцій.

РОЛЬ КИЄВА В МІЖНАРОДНОМУ КОНТЕКСТІ — МІСЦЕ ЗУСТРІЧІ СХОДУ ТА ЗАХОДУ

ДЕЯКІ ГЛОБАЛЬНІ ТРЕНДИ, ЯКІ КИЇВ МОЖЕ ВИГІДНО ВИКОРИСТОВУВАТИ

Глобалізація бізнесу. Серед багатьох тенденцій і проявів глобалізації особливо потенційно важливими для Києва є:

- Аутсорсинг різних частин бізнесу в регіони з низькими витратами
- «Регіоналізація» управління, тобто розміщення регіональних штаб-квартир ближче до ринків збуту
- Підвищення обсягів пасажиро- і вантажопотоків

Міжнародна спеціалізація. Для залучення інвестицій і створення конкурентних переваг країни та міста спеціалізуються на нішах, у яких вони мають першокласну експертизу або перевагу в рівні видатків (або мають обидві переваги).

Індивідуалізація туризму. З розвитком інформаційних технологій туризм стає дедалі менше «стандартизованим», коли турист, спираючись на доступну інформацію про міста, визначні пам'ятки і локальні події, сам планує подорож.

Рис. 66. Розташування Києва
у глобальних транспортних потоках

МОЖЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ УНІКАЛЬНОЇ ПОЗИЦІЇ КИЄВА

Розташування Києва в географічному центрі Європи створює безліч можливостей для розвитку економіки та реалізації потенціалу Києва як культурно-туристичного центру.

Основні потенційні кластери використання переваг Києва можуть бути такими:

- **Міжнародний культурний туризм,** потенціал Києва в якому значно недовикористовується
- **Діловий та конференц-туризм.** В'їзд у Київ для громадян більшості країн є безвізовим, а переліт із більшості країн Європи, Близького Сходу та Середньої Азії займає не більше 3–4 годин.
- **Пасажирський і вантажний транспорт, логістика** (насамперед авіакомпанії, за умови розвитку інфраструктури), створення міжнародного логістичного центру
- **Центр штаб-квартир міжнародних компаній,** особливо регіональних центрів глобальних корпорацій та фірм, що оперують на ринках СНД

При цьому необхідно враховувати, що реалізація всіх амбіційних проектів спирається на можливість залучати до міста капітал і талановиті кадри. У цьому всі сучасні міста конкурують як з іншими містами регіону, так і з глобальними мегаполісами.

КИЇВ КОНКУРУВАТИМЕ НА МІЖНАРОДНІЙ АРЕНІ З ІНШИМИ МІСТАМИ

Залучення талановитих кадрів. Прорив в економічному розвитку, особливо в «економіці знань», неможливий без залучення кращих національних та міжнародних талановитих кадрів, більшість з яких мають можливість вибирати географію реалізації своїх здібностей. Здатність залучати кращі таланти — ключова запорука успіху. Києву необхідно створювати умови залучення і утримання кращих українських талантів, а також міжнародних фахівців високого класу.

Залучення інвестицій. Інвестиції — основа економічного зростання, і для їх залучення місто має реалізувати політику максимального сприяння. Якісна інфраструктура, комфорт проживання, просте і зрозуміле регулювання приваблюють інвесторів. Успішні приклади інвестиційних проектів знижують сприйняття інвестиційного ризику та сприяють подальшим вкладенням.

МЕТОДОЛОГІЯ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ

МОЖЛИВІСТЬ ВИМІРЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ — НАЙВАЖЛИВІШИЙ ПРИНЦИП СТРАТЕГІЇ

ПРИНЦИПИ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ

ВИМІРНІСТЬ

Ключовий принцип — всі цілі Стратегії Києва до 2025 р. мають чітке чисельне або якісне вираження, що дозволяє відстежувати прогрес реалізації та дисциплінує всіх виконавців.

СТАЛІСТЬ

Стратегія розвитку — це не програма одноразового ривка-спринту, а марафон довгострокового розвитку міста, який ґрунтується на засадах сталого розвитку, що дозволить передати місто майбутнім поколінням із ресурсною базою, яка дозволить забезпечити подальше підвищення стандартів життя.

СПРАВЕДЛИВІСТЬ

Стратегія розвитку орієнтована на залучення всіх верств суспільства до соціально-економічних процесів та забезпечення належних умов життя для всіх мешканців.

АМБІЦІЙНІСТЬ

Стратегія Києва до 2025 р. передбачає якісний прорив у розвитку міста та наближення стандартів життя до провідних східноєвропейських столиць.

ПРАГМАТИЧНІСТЬ/ПРАКТИЧНІСТЬ

Ініціативи Стратегії амбіційні, але водночас реалістичні та спрямовані на поліпшення конкретних параметрів якості життя киян. Керівництво до дії. Стратегічні ініціативи розвитку міста сформульовані як конкретні завдання, із закріпленою відповідальністю, цілями та термінами реалізації.

ВІДКРИТІСТЬ/ПРОЗОРИСТІТЬ

При розробці Стратегії враховувалась думка всіх ключових зацікавлених сторін, і в першу чергу мешканців міста.

ДУМКА ЕКСПЕРТІВ І ГРОМАДЯН Є НАСТІЛЬКИ Ж ВАЖЛИВОЮ, ЯК І АНАЛІЗ СТАТИСТИЧНИХ ДАНИХ

МЕТОДОЛОГІЯ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ

Рис. 67. Джерела інформації, використані при розробці Стратегії Києва до 2025 року.

ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ НАД ПРОЕКТОМ

ГРОМАДСЬКА РАДА ПРОЕКТУ

КОНСОРЦІУМ ІЗ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ КИЄВА

- Київська міська державна адміністрація
- Фонд «Ефективне управління»
- Консалтингова компанія The Boston Consulting Group
- Світовий банк (The World Bank)
- Альянс міст (The Cities Alliance)
- Інститут економіки та прогнозування НАН України
- Інститут демографії та соціальних досліджень НАН України
- Український центр економічних і політичних досліджень ім. Разумкова
- Інститут генерального плану м. Києва
- НДІ соціально-економічного розвитку міста

Робота над Стратегією розвитку міста почалася з формування **консорціуму розробників**, до якого увійшли провідні міжнародні й українські організації та експертні інститути. З боку Київської міської державної адміністрації було сформовано робочу групу представників усіх основних секторів життєдіяльності міста, які надалі відповідатимуть за її реалізацію.

Особливу увагу було приділено урахуванню громадської думки.

Спеціально створена **Громадська рада** на щомісячній нараді проводила обговорення головних проміжних результатів. У її складі — більше 40 лідерів громадської думки, діячів політики, культури, бізнесу, спорту, засобів масової інформації.

Головна мета роботи ради — представлення експертної та громадської думки. Під час роботи консорціуму було проведено **два великі опитування**:

- 1) опитування 1 600 випадково обраних мешканців Києва та його передмість
- 2) опитування більше 30 експертів — представників громадськості, бізнесу та влади. Їх результати мали безпосередній вплив на формування пріоритетів, відображених у Стратегії. Стисле резюме результатів викладене в додатку до цього документу.

ЕТАПИ РОБОТИ НАД ПРОЕКТОМ

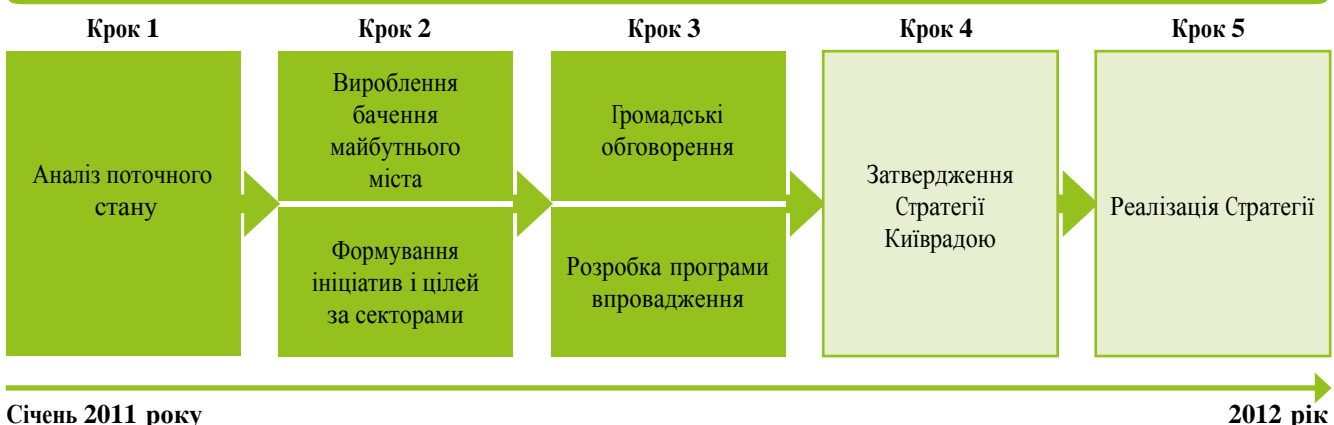
При первинній розробці було проведено аналіз поточного стану міста та порівняно його становище зі схожими містами, вироблено бачення майбутнього міста та його місії, а також проведено публічне обговорення й розроблено програму впровадження.

Первинна редакція стратегії, оприлюднена 31 травня 2011 р., стала першим кроком, та дозволила громадськості та експертам висловити свої предметні коментарі щодо недоліків та упущень проекту. На протязі 6 місяців зауваження та побажання надходили як через організовані обговорення та круглі столи, так і через широкі засоби збору інформації (call-центр, Інтернет, окрему поштову скриньку, виділені пункти збору коментарів служб міста і т.п.)

Крім того, за цей час розроблялися механізми впровадження ініціатив Стратегії, опрацьовувалися детальні плани до окремих цілей, аналізувалися та обиралися найбільш перспективні інвестиційні проекти, щоб із затвердженням цієї стратегії роботи по реалізації могли розпочатись без подальших вагань.

По результатам громадських коментарів була сформована база із більш ніж 7 000 коментарів, з урахуванням якої окремі частини Стратегії були доопрацьовані, після чого кінцеві редакції було окремо вивірено із авторитетними зовнішніми експертами, яким проектна команда дуже вдячна за допомогу (див. розділ «Подяка за участь у розробці стратегії»).

Рис. 68. Організація роботи над розробкою Стратегії: широке залучення влади, експертів і громадськості

ОСНОВОЮ КІНЦЕВОЇ РЕДАКЦІЇ СТРАТЕГІЇ СТАЛИ БАЖАННЯ КИЯН ТА КОМЕНТАРІ ЕКСПЕРТІВ

АНАЛІЗ КОМЕНТАРІВ КИЯН ТА ЕКСПЕРТІВ ДО СТРАТЕГІЇ СВОГО МІСТА

Стратегія міста повинна відображати побажання та ідеї городян, адже саме на їх добробут і має бути орієнтована діяльність міської влади. Тому вкрай важливими для розробки документу стали коментарі, які кияни надали під час розгляду первинної редакції документу Стратегії. За 6 місяців більш ніж 4400 городян надали приблизно 7 300 коментарів¹.

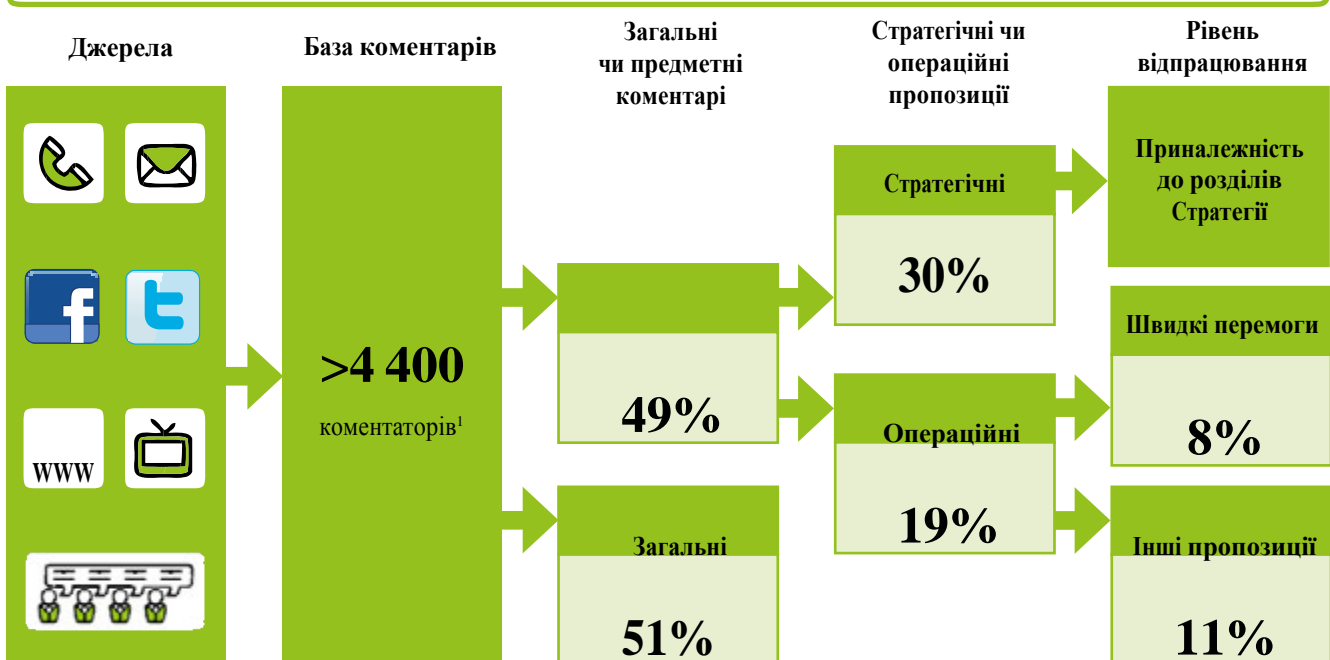
Під час детального аналізу звернення киян були спочатку розділені на загальні, що не мали якихось конкретних пропозицій, та предметні, де пропозиції відповідали на питання «що? де? як?». Конкретні пропозиції було розподілено на стратегічні, що вимагали складної та поетапної реалізації, та операційні пропозиції із закликами до конкретних, достатньо простих дій.

На останньому етапі аналізу операційні коментарі було розподілено на пріоритетні, що за умови незначних витрат дадуть найбільш відчутний результат (швидкі перемоги), та інші,

Основні коментарі стосувались транспортного сектору, екології (в тому числі зеленої енергетики), охорони здоров'я (і в тому числі здорового способу життя), а також ЖКГ (у тому числі утеплення та підвищення енергоефективності житлового господарства).

На жаль деякі коментарі не вдалось віднести до якоїсь із груп, але всі вони були детально опрацьовано, і деякі з них також привели до змін окремих частин остаточного документу². Крім того, на протязі обговорення первинної версії проекту поступило багато пропозицій щодо конкретики у розділі реалізації стратегії, більш детальної інформації щодо механізмів фінансування. Хоча більшість ініціатив стратегії створювалась з урахуванням принципу прагматичності, вищенаведені коментарі підкреслили необхідність більш детального опрацювання питання реалізації

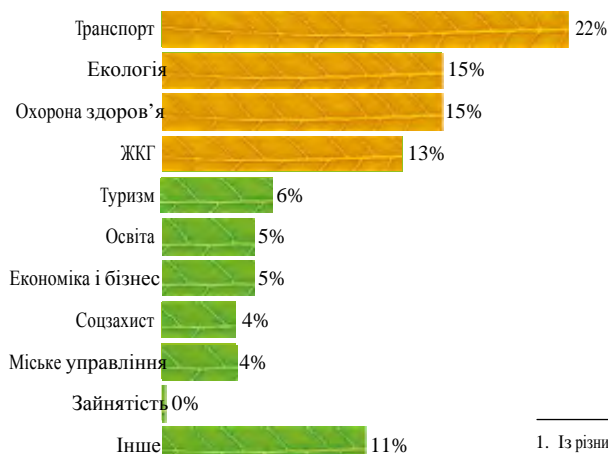
Рис. 69. Коментарі Киян детально опрацьовані у три етапи

також необхідні, але які вимагають більш складного підходу і з меншим загальним результатом.

Стратегічні коментарі було детально проаналізовано з урахуванням основних розділів Стратегії.

Рис. 70. Напрями стратегічних коментарів киян

Загалом, саме коментарі киян привели до найсуттєвіших змін документу:

- Доопрацювання «бачення» міста та його місії із акцентом на «зелений» напрям (збереження ландшафтно-рекреаційних територій та зелених насаджень міста) та розвиток міста згідно з принципами сталого розвитку територій.
- Додання окремої стратегічної ініціативи про ощадливе використання енергоресурсів та підвищення ролі відновлювальних джерел у енергетичному балансі міста — «Ощадлива енергетика»
- Суттєве удосконалення цілей та підходу до розвитку транспортного сектору, орієнтація на сталу мобільність
- Суттєве удосконалення економічного сектору, підвищена увага до малого та середнього бізнесу
- Оновлення та доповнення розділу «Програма реалізації Стратегії»
- Доопрацювання інформації по найперспективнішим інвестиційним проектам, виділення їх у окремих додаток

1. Із різних джерел по Стратегії надійшло приблизно 7 000 коментарів від 4 400 коментаторів.
2. Напр. пропозиції щодо виносу адміністративного центру за межі історично-культурної зони було внесено до ініціативи «Центр поруч з домом», а коментарі щодо націоналізації окремих приватних підприємств та знесення деяких ринків міста у Стратегію не увійшли.

СТРАТЕГІЯ РЕАЛІЗУЄТЬСЯ ЗА НАСТУПНИХ УМОВ ПРИПУЩЕННЯ, ВИКОРИСТАНІ ПРИ РОЗРОБЦІ СТРАТЕГІЇ

1. СПАДКОЄМНІСТЬ У РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ

Стратегія розвитку міста — програмний довгостроковий документ, який відображає бачення розвитку міста громадянськістю. Багато напрямків довгострокового розвитку потребують значної мобілізації ресурсів. Досягнення поставлених перед містом цілей можливе за послідовної реалізації погодженої Стратегії незалежно від зміни влади у місті.

2. БАЛАНС ПОВНОВАЖЕНЬ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ Й ОРГАНІВ ВЛАДИ НА МІСЦЯХ/МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Наразі баланс повноважень національних і місцевих органів влади тяжіє до централізації. Повноваження органів місцевого самоврядування за можливості мають бути розширені, щоб надати виконавцям стратегії необхідних важелів для впливу на деякі ключові сфери життя міста (напр. місцеві органи контролю муніципальних правил та норм, тарифоутворення та оподаткування, і т.п.)

3. СТАБІЛЬНІСТЬ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ТА БЮДЖЕТУВАННЯ В ЧАСТИНІ РОЗПОДІЛУ РЕСУРСІВ МІЖ МІСЦЕВИМ І ДЕРЖАВНИМ РІВНЕМ

Реалізація стратегії потребує вкладення певних ресурсів, які розраховані виходячи з наявної системи оподаткування та бюджетування. Значні зміни цих систем можуть вплинути на швидкість та якість реалізації окремих ініціатив та Стратегії в цілому.

4. ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ

Стратегія Києва в цілій низці секторів спирається на національне регулювання. Розвиток ситуації в Києві багато в чому залежатиме від курсу реформ, заданого на національному рівні (наприклад, державне регулювання в частині створення сприятливого інвестиційного клімату, реформа охорони здоров'я).

5. НЕЗМІННІСТЬ ВІЗОВОГО ТА МІГРАЦІЙНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Демографічна ситуація в Києві істотно залежить від міграції. Деякі стратегічні ініціативи розвитку міста ґрунтуються на відкритості поточного візового режиму. Значні зміни у регулюванні цих сфер можуть мати істотні наслідки для реалізованості стратегії розвитку міста.

НЕОБХІДНО КОНТРОЛЮВАТИ Й АКТИВНО УПРАВЛЯТИ РИЗИКАМИ ВПРОВАДЖЕННЯ РИЗИКИ ВПРОВАДЖЕННЯ І ПРОТИДІЯ ЇМ

Ключовими ризиками впровадження Стратегії розвитку Києва є:	Заходи, яких Київська міська державна адміністрація вживає для протидії ризикам:
Нестача кваліфікованих і мотивованих кадрів, необхідних для реалізації Стратегії. Цей ризик може стосуватися як реалізації окремих напрямків, так і управління проектом впровадження Стратегії в цілому.	За результатами роботи з підготовки Стратегії створено проектний офіс із впровадження Стратегії із залученням учасників робочої групи КМДА, які найкраще себе виявили, а також фахівців ззовні.
Недостатньо чіткий розподіл і закріплення відповідальності в команді КМДА. Цей ризик може проявлятися як на рівні керівництва, так і на рівні виконавців.	Чітко визначено коло осіб, які несуть особисту відповідальність за весь проект і за окремі напрямки, та запропоновано адекватну мотиваційну програму.
Нездатність поліпшити регулятивне середовище й умови ведення бізнесу для залучення інвестицій.	КМДА йде шляхом спрощення регулятивного поля, буде реформовано систему управління містом, створено єдиний дозвольний центр, буде сформована нова система стимулювання структурних підрозділів для поліпшення бізнес-клімату у відповідних напрямках.
Залежність від національного регулювання в питаннях поліпшення інвестиційного клімату, охорони здоров'я, розробки механізму концесій тощо.	Місто буде активно сприяти дерегуляції, просувати відповідні ініціативи на національному рівні.
Нестача фінансування ключових інфраструктурних проектів.	Поряд із бюджетними активно залучаються кошти приватних інвесторів на взаємовигідних умовах (у тому числі у формі ДПП), створюються умови для зручного софінансування проектів громадськістю.
Приблизність оцінки необхідних фінансових ресурсів і термінів реалізації запланованих у Стратегії заходів.	Робоча група прагнула досягти максимально можливої точності при визначенні фінансових потреб і термінів реалізації. Ці показники будуть уточнюватися по мірі надходження нової інформації.
Обставини форс-мажору, політична нестабільність і глобальні потрясіння, такі як фінансова криза, енергетична криза тощо.	При розробці Стратегії використовувався консервативний підхід у прогнозах, було враховано глобальні тенденції. Сформульоване бачення залишатиметься актуальним і за виникнення непередбачених обставин.

ДОДАТКИ

ЦІЛЬОВІ ПОКАЗНИКИ СТРАТЕГІЇ

НАПРЯМ	ІНДИКАТОР	ОДИНИЦІ ВИМІРУ	ПОТОЧНЕ ЗНАЧЕННЯ	ЦІЛЬОВЕ ЗНАЧЕННЯ
Стратегічні цілі	Середнє щорічне зростання реального ВРП	%/рік	5,7 ³	6,5 ³
Стратегічні цілі	Індекс комфорту життя ⁴	Інтегрований індекс	100	181
Загальні	Постійне населення ⁵	млн. осіб	2,72 ⁶	3,11
Загальні	Площа міста	тис. га	84 ⁶	84
Економіка	Номінальне ВРП на душу населення	тис. грн./ мешканця	61,9 ²	401,9 ⁷
Економіка	Кумулятивні прямі іноземні інвестиції на 1 постійного жителя	тис. Євро/ мешканця	5,6 ²	30,8
Економіка	Капітальні інвестиції на рік	тис. грн./ мешканця	5,2 ²	16,8
Економіка	Доля малих підприємств в реалізованій продукції міста	%	15 ²	35
Транспорт	Довжина ліній громадського транспорту ⁸	км/10 000 осіб	9,6	16,1
Транспорт	Щільність вулично-магістральної мережі ⁹	км/км ²	2,1 ¹	2,8
Транспорт	Кількість постраждалих в аваріях	осіб/км	2,3 ¹	1,2
Транспорт	Розподіл пасажиропотоку за видами транспорту	Доля громадського/ приватного/ альтернативного	52/48/0 ²	50/40/10
Транспорт	Середня швидкість руху наземного громадського та автомобільного транспорту в години пік ¹⁰	км/год	23 ²	40
Транспорт	Площа доріг, що потребує ремонту	%	85 ²	<15
ЖКГ	Протяжність ел.розподільних мереж	км/1 000 осіб	4,2 ¹	9,4
ЖКГ	Щільність ел.розподільних мереж	км/км ²	13,9 ¹	40
ЖКГ	Протяжність водогонів	км/1 000 осіб	1,5 ¹	3,6
ЖКГ	Щільність водогонів	км/км ²	5 ¹	15,3
ЖКГ	Протяжність канал. мереж	км/1 000 осіб	0,9 ¹	3
ЖКГ	Щільність канал. мереж	км/км ²	3,1 ¹	12,8
ЖКГ	Доля втрат води від загального споживання	%	20 ¹	5
ЖКГ	Ступінь зношеності електричних трансформаторних підстанцій	%	41 ²	<10
ЖКГ	Ступінь зношеності тепломереж	%	52 ²	<15
ЖКГ	Ступінь зношеності Деснянської і Дніпровської водозабірних станцій	%	75 ²	<10

ЦІЛЬОВІ ПОКАЗНИКИ СТРАТЕГІЇ

НАПРЯМ	ІНДИКАТОР	ОДИНИЦІ ВИМІРУ	ПОТОЧНЕ ЗНАЧЕННЯ	ЦІЛЬОВЕ ЗНАЧЕННЯ
ЖКГ	Частина будинків, зношених більш ніж на 40%	%	16 ⁶	<5
Екологія	Викиди шкідливих речовин	т/км ² /рік	333 ¹	250
Екологія	Доля переробки ТПВ	%	5 ¹	40
Екологія	Частка переобладнаних систем екологічно небезпечних каналізаційних та очисних споруд	%	15 ²	75
Екологія	Відсоток регенованих забруднених територій	%	0 ²	100
Екологія	Частка підприємств, які використовують процедури екологічного і соціального управління (ISO 14000, EMAS)	%	4 ²	50
Екологія	Забезпеченість зеленими зонами загального користування	м ² /мешканця	16 ²	20
Культура	Кількість відвідувань музеїв на мешканця	Відвідувачів/мешканців міста	1,5 ¹	2,8
Культура	Кількість відвідувань театрів на мешканця	Відвідувачів/мешканців міста	0,4 ¹	1,2
Культура	Кількість галерей ¹¹	Галерей/100 000 осіб	1,42 ¹	3,22
Туризм	Кількість в'їзних туристів ¹²	млн. осіб.	1 ⁶	2,6
Туризм	Середня тривалість перебування	днів	2,1 ⁶	3
Туризм	Кількість номерів у готелях	тис. од.	10 ⁶	18
Туризм	Середньорічне завантаження номерного фонду	%	33 ⁶	68
Туризм	Частка доходів від туризму в ВРП	%	0,7 ²	мін. 2,5
Охорона здоров'я	Очікувана тривалість життя при народженні	Років	72,7 ¹	79,8
Охорона здоров'я	Первинна захворюваність	Осіб	966,6 ¹	777,3
Охорона здоров'я	Смертність у працездатному віці	випадків/1 000 мешканців	3,7 ⁶	2,6
Охорона здоров'я	Частка видатків на первинну допомогу в загальних видатках на охорону здоров'я	%	8–10 ⁶	20–30
Охорона здоров'я	Впровадження договірних відносин, зміна підходу до фінансування	так/ні	ні ⁶	так
Охорона здоров'я	Середня кількість днів роботи ліжка стаціонарів на рік	днів	297 ⁶	330
Охорона здоров'я	Середні строки лікування на ліжках стаціонарів	днів	11 ⁶	6
Охорона здоров'я	Смертність дітей у віці до 1 року	випадків/1 000 народжених	7,5 ⁶	4

ЦІЛЬОВІ ПОКАЗНИКИ СТРАТЕГІЇ

НАПРЯМ	ІНДИКАТОР	ОДИНИЦІ ВИМІРУ	ПОТОЧНЕ ЗНАЧЕННЯ	ЦІЛЬОВЕ ЗНАЧЕННЯ
Освіта	Співвідношення учнів/учителів у школах		10 ¹	8
Освіта	Якість освіти (Newsweek)	Рейтинговий	64 ¹	78
Освіта	Співвідношення дітей ДНЗ/педагогів		92	7
Освіта	Співвідношення студентів ПТ НЗ/педагогів		21 ²	18
Освіта	Кількість дітей у ДНЗ/місць у ДНЗ, (%)	%	112 ²	92
Освіта	Заробітна плата вчителя/середня заробітна плата	%	74 ²	100
Освіта	Коефіцієнт плинності педагогічного персоналу	%	12 ²	3
Освіта	Кількість НЗ, що потребують капітального ремонту		² 377	40
Освіта	Частка працевлаштованих випускників ПТНЗ	%	² 87	95
Безпека	Кількість злочинів	Злочинів/ 100 000 осіб	12,8 ¹	8,5
Безпека	Комплексний рейтинг безпеки EIU	Рейтинговий	70 ¹	78,9
Соц. захист	Міжнародний коефіцієнт нерівності доходів домогосподарств	-	0,4 ¹	0,33
Соц. захист	Кількість робочих місць для осіб без ПММ	Місць	0 ²	500
Соц. захист	Загальна кількість осіб без ПММ до числа місць у закладах для перебування осіб без ПММ	%	230 ²	100
Ринок праці	Рівень безробіття населення у віці 15–70 років	%	5,8 ⁸	3
Ринок праці	Рівень середньої заробітної плати	Євро/особу	315 ²	>1 100
Ринок праці	Співвідношення рівня безробіття серед економічно активних жінок до рівня безробіття серед економічно активних чоловіків	-	1,3 ²	1

1. Поточне значення показника, що входить до індексу комфорту за 2009 рік, в цілях порівняння з іншими містами

2. Поточне значення за 2010 рік

3. Поточне значення — середньорічне зростання за період 2004–2009, цільове значення за період 2010–2025 р.

4. Індекс комфорту життя розраховано за методикою, створеною та адаптованою з урахуванням можливості порівняння статистичних показників із міжнародними даними, для цілей Стратегії Києва 2025 за даними за 2009 рік.

5. Згідно з прогнозом, зробленим Інститутом демографії та соціальних досліджень НАНУ у 2011 році. Неістотно відрізняється від прогнозу 2008 року, прийнятого у Генплані — 3,14 млн. люд.

6. Поточне значення за 2009 рік

7. Враховуючи прогнозований середньорічний дефлятор за період 2010–2025 у 6,1%

8. Протяжність ліній громадського транспорту (автобус + тролейбус + метро + трамвай)

9. З урахуванням лісів, зелених насаджень, водного дзеркала, забудованих та промислових територій

10. По даним аналітичного центру СМЛінк (Яндекс.Карти)

11. Значущих громадських та приватних галерей за консенсусом експертів галузі

12. Включно внутрішніх і міжнародних в'їздних туристів

ТЕРМІН	ВИЗНАЧЕННЯ
20/20/20	Угода міст ЄС про скорочення до 2020 р. викидів парникових газів на 20%, зменшення енергоємності ВРП на 20% та забезпечення генерації 20% енергії з зелених та альтернативних джерел
Автоматизована система керування дорожнім рухом (АСКДР)	Комплекс програмно-технічних засобів і заходів, спрямованих на забезпечення безпеки руху автомобільних і пішохідних потоків, зниження транспортних затримок і поліпшення екологічного становища з використанням засобів світлофорної сигналізації, відеоконтролю, дорожніх датчиків тощо.
Агломерація	Компактне скупчення населених пунктів, головним чином міських, які місцями зростаються, що об'єднані у складну багатокомпонентну динамічну систему з інтенсивними виробничими, транспортними та культурними зв'язками. Межа міських агломерацій визначається за кінцевими пунктами маятникових міграцій. Розрізняють моноцентричні та поліцентричні агломерації.
Бізнес-інкубатор	Організація, основним завданням якої є підтримка малих, наново створених фірм і підприємств-початківців, які хочуть, але не мають можливості почати свою справу. Інкубатор бізнесу може бути автономним, тобто самостійною господарською організацією із правами юридичної особи, або діяти у складі технопарку (у такому разі він може називатися «інкубатором технологій»).
Бюджет	Баланс запланованих видатків і доходів міста за певний період (за рік). Бюджет міста містить: <ul style="list-style-type: none"> • перелік програм видатків: на освіту, на медицину тощо; • перелік джерел одержання доходів.
Валовий регіональний продукт (ВРП)	Сума валових доданих вартостей товарів і послуг, наново створених резидентами регіону. При цьому обсяги доданої вартості за видами економічної діяльності розраховуються в основних цінах, тобто не включають податки на продукти, але містять субсидії на продукти.
Вторинна медико-санітарна допомога	Медична допомога, яку їй надають лікарі-фахівці в амбулаторних умовах і в умовах стаціонару загального профілю. Це поняття не включає, з одного боку, надання первинної медичної допомоги (надається в амбулаторних умовах лікарями загальної практики) і, з іншого, надання спеціалізованої високотехнологічної медичної допомоги на рівні клінік загальнонаціонального або регіонального рівня.
Генеральний план (Генплан)	Містобудівна документація про містобудівне планування розвитку територій міських і сільських поселень. Генеральний план є основним містобудівним документом, який визначає в інтересах населення та держави: <ul style="list-style-type: none"> • умови формування середовища життєдіяльності; • напрямки та межі розвитку територій міських і сільських поселень; • зонування територій; • розвиток інженерної, транспортної та соціальної інфраструктур; • містобудівні вимоги до збереження об'єктів історико-культурної спадщини й природних територій під особливою охороною, екологічного й санітарного добробуту.
Державно-приватне партнерство (ДПП)	Сукупність форм середньо- і довгострокової взаємодії держави та бізнесу для вирішення суспільно значущих завдань на взаємовигідних умовах. Залучення органами державного та (або) муніципального управління приватного бізнесу для виконання робіт з технічного обслуговування, експлуатації, реконструкції, модернізації або нового будівництва об'єктів суспільної інфраструктури та надання публічних послуг із використанням таких об'єктів на умовах поділу ризиків, компетенцій і відповідальності, обумовлених контрактом і сукупністю нормативних актів, які діють на момент його підписання.
Дефіцит бюджету	Сума перевищення видатків міської скарбниці над її доходами в кожний бюджетний рік, виражена як відсоток від видатків.
ДНЗ	Дошкільні навчальні заклади.
Електронний документообіг	Використання спеціальних комп'ютерних програм для створення, обміну, схвалення, зберігання й обліку документів.
Електронний уряд (ЕУ)	Використання сучасних інформаційних технологій для організації роботи державних органів влади та їх взаємодії з громадянами (G2C), бізнесом (G2B), між собою (G2G) і з власними співробітниками (G2E).

ТЕРМІН	ВИЗНАЧЕННЯ
ERP (Enterprise Resource Planning)	Інтегрована система на базі інформаційних технологій для управління внутрішніми та зовнішніми ресурсами організації (значущі фізичні активи, фінансові, матеріально-технічні та людські ресурси). Мета системи — сприяння потокам інформації між усіма підрозділами усередині організації й інформаційна підтримка зв'язків з іншими організаціями.
Житлово-комунальне господарство	Комплекс підгалузей, який забезпечує функціонування інженерної інфраструктури та будинків житлового фонду, створює зручності та комфорт мешкання і перебування в них громадян шляхом надання їм широкого спектру житлово-комунальних послуг.
ЗСЖ	Здоровий спосіб життя.
Інвестиційний клімат	Сукупність соціально-економічних, політичних і фінансових чинників, які визначають ступінь привабливості інвестиційного ринку та величину інвестиційного ризику.
Інженерна інфраструктура	Інженерні системи, мережі або комунікації — системи, які забезпечують життєдіяльність споживачів (населення, комунально-побутових і промислових підприємств). Включає водопостачання, каналізацію, електро-, тепло-, газо- і холодопостачання, а також телефонний зв'язок.
Кількість постраждалих на автошляхах	Кількість поранених та загиблих.
КПЕ (ключовий показник ефективності)	Система оцінки, яка допомагає організації визначити досягнення стратегічних і тактичних (операційних) цілей на основі чітко визначених, вимірних і погоджених показників. Її використання дає організації можливість оцінити свій стан і допомогти в оцінці реалізації стратегії.
ЛПЗ	Лікарсько-профілактичні заходи.
Малий бізнес	Бізнес із кількістю штату до 50 співробітників, оборотом до 70 млн грн.
Міжнародний коефіцієнт розподілу доходів Джині	Міра нерівності розподілу доходів у суспільстві. Показує ступінь відхилення фактичного обсягу розподілу доходів населення від лінії їх рівномірного розподілу. Для рівномірного розподілу він дорівнює «0», для абсолютної нерівності — «1». Зростання коефіцієнта Джині свідчить про порушення відтворювального процесу у сфері розподілу та перерозподілу валової доданої вартості.
Мікропідприємства	Компанії приватних підприємців лише з одним співробітником у штаті.
МСБ	Малий та середній бізнес.
Мультимодальна транспортна система	Транспортна інфраструктура, транспортні підприємства, транспортні засоби та система управління в сукупності, які забезпечують перевезення пасажирів і (або) вантажів до пункту призначення двома або більше видами транспорту. Види використовуваного транспорту можуть поєднуватися в будь-яких комбінаціях.
НЗ	Навчальні заклади.
Оптимізація транспортних потоків за допомогою регулятивних заходів	Переспрямування сукупності транспортних засобів, які одночасно беруть участь у русі на певній ділянці вулично-дорожньої мережі, з метою покращення ефективності руху — підвищення безпеки, середньо-технічної швидкості руху та зручності за допомогою зміни деяких правил функціонування транспортної системи.
Особи без ПММ	Особи без певного місця мешкання.
Первинна медико-санітарна допомога	Сукупність медико-соціальних і санітарно-гігієнічних заходів, здійснюваних на первинному рівні контакту окремих осіб, родини та груп населення зі службами охорони здоров'я. Основні функції — забезпечення першого контакту із системою охорони здоров'я, надання основних видів медичної та профілактичної допомоги, а також здійснення допомоги пацієнтам у координації й інтеграції медичного обслуговування. Здійснюється переважно терапевтами, педіатрами, лікарями загальної практики, сімейними лікарями, фельдшерами й медсестрами.
Принцип субсидіарності	Організаційний і правовий принцип, відповідно до якого завдання повинні виконуватися на найнижчому, малому або віддаленому від центру рівні, на якому їх вирішення можливе й ефективне.

ТЕРМІН	ВИЗНАЧЕННЯ																									
Прямі іноземні інвестиції (ПІІ)	Іноземні інвестиції, досить великі для того, щоб дозволити інвесторові встановити ефективний контроль над управлінням підприємством і створити в нього довгострокову зацікавленість в успішному функціонуванні та розвитку цього підприємства. За методикою МВФ, це іноземні інвестиції, які поширюються на 10 і більше відсотків акцій, що голосують.																									
СанПіН	Санітарні правила і норми.																									
Середній бізнес	Бізнес із кількістю штату до 250 співробітників, оборотом до 100 млн. грн.																									
Середньорічне завантаження номерного фонду	Коефіцієнт, який розраховується як сумарна річна кількість ночей, коли номери були зайняті, розділена на загальну кількість номерів, помножена на кількість днів у році.																									
Стратегія розвитку міста	<p>Документ, який визначає головні цілі та завдання міста, найважливіші стратегічні напрямки розвитку й основні заходи, спрямовані на досягнення поставлених цілей. Стратегія пов'язана із такими фінансово-програмними документами:</p> <ul style="list-style-type: none"> • цільовими програмами, кожна з яких являє собою сукупність заходів, спрямованих на розв'язання завдань, — способів досягнення бачення розвитку сектору/міста. • бюджетними програмами, кожна з яких являє собою сукупність заходів, спрямованих на досягнення мети, яка випливає зі стратегії, за допомогою бюджетних коштів. Визначення та реалізацію заходів здійснює розпорядник відповідно до покладених на нього функцій. <p>Нижче показано елементи стратегічного плану на прикладі сектору «Транспорт і транспортна інфраструктура».</p>																									
<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>ДОКУМЕНТ</th> <th>ПРИКЛАД</th> <th>ЗАСТОСОВУВАНІ ТЕРМІНИ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="3">15 років</td> <td rowspan="3">Стратегія</td> <td>Підвищення якості життя</td> <td>Цілі стратегічного плану</td> </tr> <tr> <td>Підвищення мобільності та розвиток транспортної інфраструктури</td> <td>Пріоритети стратегічного плану</td> </tr> <tr> <td>Забезпечення доступності, пропускної здатності, покращення якості/комфорту</td> <td>Завдання стратегічного плану</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">3–5 років</td> <td rowspan="2">Цільова програма</td> <td>Будівництво/утримання шляхів</td> <td>Цілі цільових програм</td> </tr> <tr> <td>Реконструкція певної дороги X, моста Y, ...</td> <td>Заходи та завдання цільових програм</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">1–3 роки</td> <td rowspan="2">Бюджетна програма</td> <td>Реконструкція дороги X-Y, прольоту 1, 2</td> <td>Цілі бюджетної програми</td> </tr> <tr> <td>Проектно-кошторисна документація</td> <td>Завдання бюджетної програми</td> </tr> </tbody> </table>				ДОКУМЕНТ	ПРИКЛАД	ЗАСТОСОВУВАНІ ТЕРМІНИ	15 років	Стратегія	Підвищення якості життя	Цілі стратегічного плану	Підвищення мобільності та розвиток транспортної інфраструктури	Пріоритети стратегічного плану	Забезпечення доступності, пропускної здатності, покращення якості/комфорту	Завдання стратегічного плану	3–5 років	Цільова програма	Будівництво/утримання шляхів	Цілі цільових програм	Реконструкція певної дороги X, моста Y, ...	Заходи та завдання цільових програм	1–3 роки	Бюджетна програма	Реконструкція дороги X-Y, прольоту 1, 2	Цілі бюджетної програми	Проектно-кошторисна документація	Завдання бюджетної програми
	ДОКУМЕНТ	ПРИКЛАД	ЗАСТОСОВУВАНІ ТЕРМІНИ																							
15 років	Стратегія	Підвищення якості життя	Цілі стратегічного плану																							
		Підвищення мобільності та розвиток транспортної інфраструктури	Пріоритети стратегічного плану																							
		Забезпечення доступності, пропускної здатності, покращення якості/комфорту	Завдання стратегічного плану																							
3–5 років	Цільова програма	Будівництво/утримання шляхів	Цілі цільових програм																							
		Реконструкція певної дороги X, моста Y, ...	Заходи та завдання цільових програм																							
1–3 роки	Бюджетна програма	Реконструкція дороги X-Y, прольоту 1, 2	Цілі бюджетної програми																							
		Проектно-кошторисна документація	Завдання бюджетної програми																							
Страхове фінансування медичної допомоги	Фінансування медичної допомоги з апіорі створюваних фондів, що формуються із внесків громадян, підприємств і держави. Об'єктом страхування є ризик, пов'язаний з витратами при виникненні страхового випадку (захворювання, необхідності одержання медичної допомоги). В основі функціонування моделі — апіорна акумуляція щодо невеликих платежів від індивідуальних страхувальників, і їх виплата окремим страхувальникам при виникненні страхових випадків. Лікарняні каси є однією з форм страхування.																									
Туристична картка гостя міста	Картка, сплативши за яку фіксовану ціну, турист зможе відвідати безкоштовно або зі знижкою основні туристичні об'єкти міста.																									
ЦСЕ	Регіон Центральна та Східна Європа																									